

Riksdagens protokoll

2003/04:60

Torsdagen den 29 januari

Kl. 12.00 – 17.03

Protokoll
2003/04:60

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 23 januari.

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2003/04:248

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:248 av Annika Qarlsso (c) om åtgärder riktade mot familjen för att förebygga brott och förstärkning av samhällets värdegrund

Interpellationen kommer att besvaras tisdag den 10 februari 2004.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 28 januari 2004

Socialdepartementet

Berit Andnor

Enligt uppdrag

Erna Zelmin-Åberg

Expeditions- och rättschef

3 § Svar på interpellation 2003/04:215 om utveckling och tillväxt i nordöstra Skåne

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Lars-Ivar Ericson har frågat mig vad jag avser att göra för att främja utveckling och tillväxt i nordöstra Skåne. Bakgrunden till frågan är minskningar av sysselsättningen på arbetsplatser i Hässleholm, Kristianstad, Bromölla, Osby och Östra Göinge.

Låt mig först säga att jag naturligtvis känner för de berörda personer som drabbas eller hotas av arbetslöshet med anledning av dessa åtgärder.

Regeringen bedriver en aktiv politik för att öka den ekonomiska tillväxten och stödja en mer positiv regional utveckling i alla delar av landet. Denna politik bygger främst på ett ökat lokalt och regionalt engage-

mang för att ta till vara de olika tillväxtmöjligheter som finns i hela landet. Regeringens och min roll är främst att nationellt prioritera statliga åtgärder och se till att regelverket möjliggör, stöder och underlättar en lokal och regional utveckling.

Regionala tillväxtprogram är viktiga verktyg i det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Sådana ska genomföras från och med 2004 i alla län.

I december 2003 har regeringen beslutat att fördela sammanlagt 1,14 miljarder kronor i anslag till länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och samverkansorgan för åtgärder inom den regionala utvecklingspolitiken under 2004. Medlen ska användas för att stimulera hållbar tillväxt och ökad sysselsättning. Pengarna är betydelsefulla resurser för insatser inom de regionala tillväxtprogrammen och olika strukturfondsprogram. Regeringens beslut innebär en ökning av anslagen till Skåne jämfört med tidigare år. Länsstyrelsen i Skåne fördelades 1 160 000 kr och Region Skåne fördelades 14 300 000 kr.

Skåne som helhet har en god konjunkturutveckling. Kollektivtrafiken är förbättrad och närheten till Danmark utnyttjas på ett bra sätt. Det är viktigt att kommunerna i nordöstra Skåne fortsätter att bedriva sitt arbete med att utveckla näringslivet.

Jag både tror och hoppas att vi med gemensamma insatser kommer att skapa en positiv utveckling i nordöstra Skåne. Jag kommer givetvis att följa utvecklingen noga.

Anf. 2 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret och ser fram emot att i debatten i dag också få en precisering av regelverkets betydelse för regional och lokal utveckling.

Låt mig göra några nedslag i verkligheten. I Hässleholm är garnisonen nedlagd. Av de 250 utlovade ersättningsjobben har det bara kommit 75, och 50 av dem hotar nu att försvinna om inskrivningsmyndigheten och tingsrätten försvinner. Man kan säga att centraliseringsspeket slår till igen.

Så har vi Eftec, som tillverkar rotskydd. Den industrin har funnits på det forna garnisonsområdet, men nu flyttas verksamheten till ett av EU subventionerat stödområde i Wales. I en första omgång ger EU 6 miljoner i flyttbidrag. Det finns anledning att fråga sig varför EU går in och ger bidrag till flyttning av en verksamhet, som har framtiden för sig i en hårt drabbad region. Borde inte Sveriges regering ta initiativ till att EU:s regler ändras så att det som nu sker i Hässleholm inte kan upprepas? Och när kommer de utlovade ersättningsjobben till Hässleholm?

Sedan har vi Östra Göinge, Skånes avflyttningsskommun. Under de senaste tio åren har kommunens befolkning minskat från 15 000 till 14 000 invånare. Någon har sagt att denna kommun kommer att bli Skånes Norrland. Det händer ibland att regeringen omlokaliserar eller nyinrättar statliga myndigheter. Kanske kan man tänka sig att Östra Göinge så småningom kommer att få en sådan myndighet.

Vi har Osby med våra problem i den kommunala ekonomin. Lärare sägs upp, och ett av kommunens äldreboenden måste stängas. Samtidigt varslar Brio om avskedande av 175 personer. Kommunens kostnader ökar på många områden. Låt mig ge ett exempel. När lagen om stöd och

service till funktionshindrade, LSS, antogs fick kommunen löfte om att den helt skulle statsfinansieras. Statens utgifter blir dock högre än beräknat, och nu ska kommunerna ta dessa kostnader. För Osbys del innebär det att kostnaderna för LSS under en fyraårsperiod successivt kommer att öka till 14 miljoner per år. Har inte LSS blivit en alltför tung börda för kommunerna?

Så kommer vi till Kristianstad med dess livsmedelsindustrier, Swedish Meat och Kronfågel, som nu får dra ned på verksamheten. Det drabbar ca 200 personer. Importerade köttprodukter hotar att slå ut en stor del av svensk livsmedelsindustri, vilket får svåra följder även för svenskt lantbruk. Om inte lantbruksprodukterna behövs kan lantbrukaren inte bruka jorden, och det öppna landskapet försvinner.

För tre år sedan lovade statsministern att han skulle sänka dieselskatten, den dieselskatt som är högst i hela Europa. Kan inte ministern påminna statsministern om att det nu är dags att lyfta av den för Sveriges lantbrukare tunga ryggsäcken?

Anf. 3 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Sverige behöver en ny tillväxtpolitik. Det visar inte minst den allvarliga utvecklingen på arbetsmarknaden. Det ser ut som om vi håller på att vänja oss vid att ha sju åtta procents arbetslöshet i det här landet.

Men Sveriges tillväxt byggs också upp av de svenska regionernas tillväxt, och därför är det viktigt att titta på de lokala och regionala förutsättningarna för tillväxt så att man upptäcker, tar till vara och utvecklar dem. Här har Skåne en speciell situation med den kraft som finns där och som ger det möjligheter till att bli en tillväxtmotor i Sverige.

Det handlar om Öresundsintegrationen, den högre utbildningen, det forskningsintensiva företagandet och mycket mer. Men det är också viktigt att hela Skånes växtkraft tas till vara, och i ljuset av det är Lars-Ivar Ericsons interpellation mycket viktig.

I en analys av hur tillväxten i Malmö–Lund-området sprids till övriga Skåne har man kunnat konstatera att tillväxt i Malmö sprider sig till den nordvästra delen av Skåne, till Helsingborgsområdet. Däremot får den inte någon effekt alls på nordöstra Skånes tillväxt. Om det skapas tusen nya jobb i Malmö–Lund-området sprids den effekten till nordvästra Skåne så att ungefär tusen nya jobb också skapas där. Men det ger inga nya jobb i nordöstra Skåne. Arbetsmarknaden där påverkas alltså inte av effekterna i Malmö–Lund.

Jag tror att detta är den viktigaste faktorn man måste fundera över, det vill säga varför det är på det sättet. Man måste också fundera över vad man kan göra för att förändra situationen. Vad kan vi göra för att få spridningseffekter också till nordöstra Skåne?

De undersökningar som gjorts pekar på två huvudfaktorer. Den ena är utbildningsnivån i nordöstra Skåne. Den skiljer sig alltför mycket från den i nordvästra Skåne och det sydvästra Malmö–Lund-området. Den andra är infrastrukturen. En tredje faktor tror jag är det allmänna företagarklimatet, som måste bli bättre.

För att bryta den utveckling som inte ger någon *spin-off*-effekt till nordöstra Skåne måste man vidta åtgärder på flera plan, precis som ministern tidigare var inne på.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Det handlar om att kommunerna måste ta sitt ansvar med satsning på utbildning och attraktivt boende. Det handlar om att regionen måste göra sitt. Men det handlar också om att staten måste bidra med sitt och ta sitt ansvar. För staten handlar det såvitt jag kan förstå framför allt om det allmänna företagarklimatet och infrastruktursatsningar.

Här är E 22:an den absolut mest avgörande faktorn. Jag har sagt det förut i kammaren, och jag återkommer gärna till det. Ska man ta tillvara den tillväxtkraft som finns i Malmö–Lund-området är det otroligt viktigt att man också har en bra väg upp till nordöstra Skåne.

Jag skulle därför vilja fråga biträdande näringsministern: Kan man i dag ge besked om att E 22:an ska skyndas på? Den julöverenskommelse som gjordes mellan samarbetspartierna innebär möjligen att E 22:an kan skyndas på.

Jag läste en TT-artikel om Bosse Ringholm. Han går där ut och lovar att den överenskommelse som gjordes i julas innebär att man nu kan snabbt bygga riksväg 73. Kan ministern göra en liknande utfästelse i dag om E 22:an?

Innebär julöverenskommelsen att pengar frigörs så att man kan skynda på E 22:an och därmed se till att spridningseffekter uppstår så att när tillväxt skapas i Malmö–Lund den också kan spridas till nordöstra Skåne?

Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Lars-Ivar Ericson pekar på en rad olika frågor som egentligen inte är unika för nordöstra Skåne. Det är hög arbetslöshet i kommunerna, och många kommuner har det kämpigt ekonomiskt. Det är äldreboenden som får stängas eller ibland dagis som får stängas. Det är en bild vi känner igen i väldigt många av Sveriges 289 kommuner.

Att vi gör det hänger ihop med att vi har en lågkonjunktur i vårt land och i väldigt många andra europeiska länder. Det påverkar statens möjligheter att kunna agera och kunna leva upp till löften. Det påverkar kommunernas möjligheter att kunna garantera den vård och omsorg som de tycker är viktig.

Oavsett om man har en kommun med en positiv befolkningsutveckling eller en negativ befolkningsutveckling måste alla kommunpolitiker alltid försöka att anpassa sin organisation och sina utgifter efter de invånare som bor där. Bilden är smärtsam på många sätt. Men den är inte unik för nordöstra Skåne.

Sedan finns det en rad andra frågor som Lars-Ivar Ericson pekar på. Det är skattefrågor och mycket annat. Jag får hänvisa till ansvariga ministrar. Jag vill kommentera en viktig del som Lars-Ivar Ericson tog upp. Det gäller frågan om statsstödsregler och EU:s policy för hur vi i dag kan använda strukturfondspengar till att stimulera företag i glesare delar av olika länder eller i eftersatta områden.

Just nu är vi inne i en diskussion om hur vi ska reformera strukturfondspolitiken. Inom några veckor väntar vi ett förslag från kommissionen om hur den ser på arbetet med strukturfonderna. En av de frågor som vi har drivit kopplat till både strukturfonderna och statsstödsreglerna är just den svåra balansgången.

Vi ska å ena sidan använda EU:s pengar till att utjämna skillnader mellan länder. Det gäller ekonomiska och sociala skillnader. Men vi ska

å andra sidan inte använda EU:s pengar för att missbruka en konkurrens och hamna i en situation där företag flyttar etableringar från ett EU-land till ett annat för att hela tiden maximera sitt bidrag. Det är en olycklig och oacceptabel utveckling.

Vi driver aktivt diskussionen om hur reglerna för statsstödsfrågorna och strukturfondspengarna ska kunna förändras så att de både har ett folkligt stöd och lever upp till deras syfte och vad som var tanken. Men vi ska hela tiden minimera riskerna för att enskilda länder eller enskilda företag ska kunna missbruka dem. Om de gör det undergräver vi förtroendet för hela medlemskapet i EU. Det vill vi inte göra. Det är en spännande diskussion. Sverige måste vara aktivt när det gäller de nya reglerna.

Jag delar mycket av det som Christer Nylander pekar på. Precis som Christer Nylander är jag väldigt optimistisk inför Skånes möjligheter att vara en stor motor för utveckling. Det gäller för hela regionen runt Skåne. Men det ska också vara en viktig tillväxtmotor för vårt land som den stora region Skåne faktiskt är.

Här ser vi hur arbetsmarknaden integreras alltmer mellan Malmö och Köpenhamn och hur Öresundsregionen sakta, sakta växer ihop på ett sätt som är till nytta för oss alla. Det är då olyckligt att se att det är just nordöstra Skåne som inte följer med i den integrationen i lika hög utsträckning som den västra sidan.

Nu har vi kommit en bit på väg i de infrastrukturförhandlingar som vi håller på med. Christer Nylander nämnde själv det julpaket som vi var överens om. Vi kommer inom kort att också presentera resten av helheten. Men det är inte möjligt för mig i dag att peka ut andra riktade objekt som vi kommer att prioritera.

Däremot kan jag se att när det gäller just E 22:an händer det väldigt många saker. Vi har precis invigt en ny sträckning från Kristianstad till Fjälkinge. Nu pågår också byggnaden av en ny sträckning på E 22:an vid Bromölla. Här pågår ett arbete som är viktigt. Syftet med det arbetet är naturligtvis att använda infrastrukturen som en viktig motor för att bygga ihop Skånes olika delar.

Anf. 5 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag ser att också bostadsministern har kommit till kamraren. Det kanske är lite av tankeläsning, eftersom jag skulle vilja ta upp byggandet.

Det låga byggandet slår inte bara mot byggjobbare utan också mot byggföretag. 800 skånska byggjobbare går arbetslösa. Av dem bor 200 i nordöstra Skåne. Hur kan man åtgärda detta? Man kanske i väntan på konjunkturuppgången kan använda politiska instrument, till exempel sänkt moms på byggande och att återinföra ROT-bidraget.

Det bidraget fanns några år på 90-talet och genererade årligen 15 000 nya årsarbeten. Byggarbetslösheten och svartjobben minskade, skatteintäkterna ökade, och nettoeffekten blev positiv för både staten och kommunerna.

Vi håller på att få ett underhållsberg av lägenheter som behöver repareras. Hur ser ministern på möjligheten att återinföra ROT-avdraget som en tillväxtmotor?

Prot. 2003/04:60
29 januari

*Svar på
interpellationer*

Christer Nylander tog också upp kommunikationsmöjligheterna som en grundförutsättning för att människor och företag ska kunna verka i hela landet. Det är naturligtvis viktigt att någonting händer med E 22:an.

Kan ministern tänka sig någon form av alternativ finansieringslösning för att det ska gå snabbare? Utomlands är det vanligt med att man har en sådan alternativ finansiering av infrastruktur. Man kan göra så att vägsatsningar amorteras antingen genom anslag över budgeten eller med hjälp av avgifter.

I gårdagens Norra Skåne kunde man läsa: Tåg ger mer framtidstro än högstämt prat. Den 15 januari kom signaler om att intercitytrafiken mellan Malmö och Stockholm kommer att dras in i samband med tidtabells-skiftet i juni i år. Det berör många arbetspendlare till och från Osby, Malmö och Älmhult.

Det är inte så inspirerande att behöva åka buss till arbetet när järnvägen går förbi. Just i Osby kommun vore det viktigt om tågen kunde stanna också i fortsättningen. Det är just där som många människor till sommaren går ut i arbetslöshet.

Så vill jag påminna om min fråga om ett förenklat regelverk som en möjlighet till tillväxt i olika regioner. I december debatterade Maud Olofsson tillväxt här i kammaren med statsministern. Då hade han ingenting att säga om Simplexgruppen. Den har trots flera års arbete inte lyckats minska regelmängden. Han sade ingenting om de skatter som försvårar företagandet och ingenting om företagarnas sociala trygghet.

Nu är vi en bit in på det nya året. Jag undrar om ministern kan säga någonting om det som statsministern inte ville ta upp i debatten. Det gäller den oerhört viktiga frågan: Hur kan vi få ett bättre klimat för de små och medelstora företagen? Där finns en god förutsättning för tillväxt i olika delar av landet om vi kan uppmuntra små och medelstora företag.

Anf. 6 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Det är viktigt att den här debatten inte blir alltför negativ. Nordöstra Skåne är en alldeles underbar del av världen. Det är kanske också därför som det är så viktigt att få fart på tillväxten så att människor har en chans att bo kvar och leva sitt liv där.

Jag noterade med tillfredsställelse att vi snart – inom kort, tror jag att ministern sade – ska få besked om utbyggnad av E 22:an. Jag hoppas att det är ett positivt besked, och jag hoppas också att detta ”inom kort” är redan inom en minut, när det är ministerns tur att få ordet igen. Om finansminister Bosse Ringholm kan gå ut och säga att julöverenskomsten innebär att väg 73 snabbt kan byggas ut så är det inte orimligt att biträdande näringsministern kan gå ut och säga att E 22:an snabbt kan byggas ut.

Låt oss också påminna om att den utbyggnad som har skett – Kristianstad–Fjelkinge – om inte jag minns fel faktiskt har skett genom att kommuner och regioner har gått in med pengar. Det är en sorts alternativ finansiering, som Lars-Ivar Ericson var inne på tidigare. Släpp loss den möjligheten i stället och se till så att inte bara kommuner och regioner utan också företag kan gå in och finansiera! Det är viktigt om vi ska få fart på utbyggnaden.

Man ska också komma ihåg att regeringen och Ulrica Messing inte har något trollspö. Det finns inga trollformler som får fart på tillväxten

vare sig i Sverige eller i Skåne eller in i nordöstra delen av Skåne, utan det som behövs är just en mångfald av olika åtgärder. Där har olika verksamheter olika ansvar. Där har kommunerna sitt ansvar, regionerna sitt och regeringen sitt.

Jag tror att varken jag eller Lars-Ivar Ericson begär att ministern ska svinga ett trollspö. Det enda vi begär är att få några besked. Det här med inskrivningsmyndigheten tycker jag att ni ska ta med er tillbaka till regeringen. Tar man väck den från Hässleholm så tar man också väck underlaget för en tingsrätt.

Man ska skynda på utbyggnaden av E 22:an. Det är allt vi begär. Vi begär inga trollformler.

Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Vi tar med synpunkterna på de statliga myndigheternas representation över landet tillbaka till Regeringskansliet. Vi hade ett antal interpellationsdebatter här under hösten och strax innan jul som handlade just om den fördelning som finns av de statliga myndigheterna sett till befolkningen över landet. Jag tror att Christer Nylander deltog i en debatt om detta. Efter den genomgången vet vi att Skåne är ett av de län som är underrepresenterade när det gäller andel statligt anställda. Skåne är inte det allra värst underrepresenterade länet – långt därifrån – men är ett av de län som är underrepresenterade. Detta ligger med i regeringens arbete när vi nu ska omorganisera eller nyetablera statliga myndigheter och verk. Vi kommer att vara tuffare än vad vi har varit tidigare, och vi kan också vara det eftersom vi nu har en verklig bild tack vare Statskontorets kartläggning.

När det gäller infrastruktur så var det julpaket som vi presenterade ett sätt att hitta alternativ finansiering där vi lånade via Riksgälden. Ett annat sätt är det som Christer Nylander pekar på där kommuner och län går in och förskotterar. Det gör att vi kan starta byggen lite tidigare än i de planer som till exempel Vägverket har. Sedan får kommunen tillbaka pengarna. Vi har också andra typer av alternativ finansiering – till exempel Svinesundsbron, som vi ska ta ut avgifter på, eller Arlandabanan.

Jag är principiellt positiv till att titta på var det är möjligt och var det är önskvärt att hitta den typen av alternativ finansiering. Det kommer vi att göra. Men vi gör också det som finansministern var inne på när han pekade ut väg 73. Den vägen är nämligen en länsväg. När vi nu gör en överenskommelse om infrastrukturpropositionen ska vi också fördela länsanslagen till alla län och samverkansorgan. I en del av länen kommer vi då att peka ut viktiga vägar som ska byggas med hjälp av de länspengarna, och väg 73 är en sådan väg. Det är alltså inte bara de nationella vägarna som vi fattar beslut om.

Lars-Ivar Ericson var ju också inne på infrastrukturens och kollektivtrafikens viktiga roll. Här skulle jag vilja lyfta fram Skåne som ett positivt exempel när det gäller kollektivtrafiken. Där har ni under flera år arbetat aktivt med att knyta ihop olika kommuner och vidgat arbetsmarknaden för alla enskilda. Den utvecklingen ska vi fortsätta att stimulera. Här är det viktigt att alla aktörer – både regionala och lokala och självfallet också nationella – är med och bidrar på ett positivt sätt.

Vi gör mycket just nu när det gäller regelförenklningar. Den enhet på departementet som kallas för Simplexenheten granskar regelbundet, varje

Prot. 2003/04:60
29 januari

*Svar på
interpellationer*

dag, ny lagstiftning i ett förenklingsperspektiv. Det är ett viktigt arbete, men det går inte alltid tillräckligt fort. Vi måste göra fler saker. För några veckor sedan hade Leif Pagrotsky en träff med alla myndighetschefer med anledning av att regeringen nu har gett också våra myndigheter och verk ett uppdrag att på sina områden komma tillbaka till regeringen med förenklingsförslag. Vi gör alltså vad vi kan också på myndigheterna och verken för att underlätta kontakter med enskilda medborgare och företagare. Nu pågår också det arbetet inom myndighetssfären.

Vi använder alltid arbetsmarknadspolitiken som en konjunkturanpassad åtgärd. Vid vissa tillfällen har vi använt ROT-bidragen som ett sätt att lätta på trycket bland de många arbetslösa. Kunskapslyftet var en oerhört viktig satsning vid den förra stora lågkonjunkturen. Där gav vi människor chans att gå från öppen arbetslöshet till att vidareutbilda sig. Principiellt kommer vi att fortsätta att arbeta med att arbetsmarknadspolitiken ska vara en hjälp till en omställning.

Anf. 8 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag tycker att debatten klart har visat att det finns vissa saker i ett grundrecept för ökad tillväxt. Det är enklare regler för de små och medelstora företagen, bättre kommunikationer och att man stoppar centraliseringar och nedläggningar.

Jag tror att den offentliga sektorn har stor betydelse. Om den bildar mönster genom sitt sätt att centralisera och lägga ned verksamheter så smittar det av sig på den privata sektorn. Då minskas också förutsättningarna för ökad tillväxt inom nordöstra Skåne, och inte bara där utan i hela landet.

Det är viktigt att den regionala klyvningen av landet inte fortsätter. Här har regeringen och ministern ett stort och viktigt ansvar. Jag förstår att det känns tungt och svårt att hantera de frågorna, men samtidigt måste det vara stimulerande att få syssla med just tillväxt. Det är ju en viktig framtidsfråga.

Jag vill passa på att hälsa ministern välkommen till en studieresa i ett vårfagert nordöstra Skåne. Vi som bor där vill gärna visa denna del av Skåne, och vi vill få tillbaka tron på framtiden. Men då behöver vi förståelse och hjälp.

Jag tackar för en intressant debatt på ett område som jag tycker ligger en bit från de sociala och kulturella frågorna som jag mest ägnar mig åt. Men eftersom jag bor i regionen så vill jag väcka ministrerns uppmärksamhet när det gäller hur vi har det just nu i nordöstra Skåne.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2003/04:225 om ökad tillväxt i Stockholmsregionen

Anf. 9 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! Nina Lundström har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att Stockholmsområdet också ska ges en rimlig chans att

utvecklas positivt, och därigenom få ökad tillväxt både regionalt och i landet i övrigt.

Inledningsvis vill jag säga att regeringen är minst lika angelägen som Nina Lundström att tillväxten tar fart såväl i Stockholmsregionen som i resten av landet.

Det finns inte någon enkel, förlösande åtgärd eller politisk reform som kan genomföras för att tillväxten i ett slag ska stiga i höjden. Det handlar i stället om många olika saker: Sunda offentliga finanser, låg inflation och låga räntor, utbildningssatsningar, investeringar i forskning och utveckling, infrastruktur, entreprenörskap, öppenhet mot omvärlden och väl fungerande arbetsmarknad och institutioner är några faktorer som påverkar ett lands tillväxtförutsättningar.

När det gäller utjämningssystemet så pågår en minst sagt intensiv debatt kring det förslag som Utjämningskommittén har lämnat. Utredningen är nu ute på remiss och bereds i Regeringskansliet. Min självklara inriktning är att de förslag som regeringen kommer att lämna ska vara väl avvägda när det gäller olika kommuners situation. Det nuvarande utjämningsystemet är säkert inte perfekt; utrymme för förbättringar finns alltid. Däremot delar jag inte Nina Lundströms uppfattning att det är tillväxtfientligt.

När det gäller åtgärder som mer direkt berör bostadssektorn så finns mycket som gjorts och annat som är på gång.

2001 infördes ett särskilt investeringsbidrag för byggande av hyresbostäder som förra året kompletterades med en särskild investeringsstimulans, som i praktiken reducerar mervärdesskattesatsen på byggande av mindre hyresbostäder och studentlägenheter till 6 %.

I budgetpropositionen för 2003/04 finns förslag om att reglerna för de statliga kreditgarantierna till ny- och ombyggnad av bostäder ska ändras så att marknadsvärdet ska ligga till grund för storleken på den beviljade kreditgarantin. Detta kommer förhoppningsvis att underlätta kapitalförsörjningen för bostäder som byggs i attraktiva lägen i landet.

Från den 1 januari 2004 införs bestämmelser om tredimensionell fastighetsindelning, något som till exempel underlättar uppförande av våningsplan för bostäder ovanpå befintliga byggnader med lokaler för handel eller kontor.

Landshövdingen i Stockholms län har presenterat en rapport om hur bostadsbyggandet kan öka i länet. Rapporten innehåller också en del närliggande förslag som rör bland annat infrastrukturinvesteringar och miljöfrågor, som – i likhet med ett förslag om infrastrukturinvesteringar med kopplingar till bostadsinvesteringar – nu bereds inom Regeringskansliet.

En utredning om reformering av bruksvärdessystemet har tillsatts efter förslag från Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna Sverige och SABO. Utredaren ska bland annat överväga om det bör införas särskilda hyressättningsregler för nybyggda hus.

Vidare arbetar en kommitté med uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen. Behovet av att förbättra förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande ska särskilt beaktas av kommittén. Kommittén ska presentera ett förslag till åtgärder som kan effektivisera beslutsprocessen, inklusive instansordningen för överklagande samt möjligheten att överklaga.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Det inom Boverket inrättade Byggekostnadsforum har visat att man genom ny teknik, effektivare produktionsmetoder, nya entreprenad- eller upphandlingsformer och alternativa inköpsvägar kan få ner såväl bygg- som boendekostnaderna utan att göra avkall på kvaliteten.

Avslutningsvis vill jag påpeka att byggföretagen själva har möjlighet att påverka produktionen av bostäder. De stora byggentreprenadföretagen äger i dag byggrätter för ca 60 000 lägenheter runt om i landet, varav en hel del i Stockholmsregionen. När nu marknaden för bostadsrätter sviktar kan företagen ställa om sin produktion så att den motsvarar efterfrågan av bostäder för bredare befolkningsgrupper. Byggföretagen har själva möjlighet att påverka situationen i Stockholmsregionen genom att börja bygga bostäder för dessa grupper.

Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret. Sveriges tillväxtmotor har uppenbara problem. Tillväxtmotorn hackar. Stockholms utveckling har debatterats i riksdagen ett flertal gånger, och ansvariga statsråd har gett uttryck för att ha förståelse för de problem som finns i huvudstadsregionen. Men vad händer?

Bostadsbyggandet är alarmerande lågt. 56 % av 18–23-åringarna i detta län bor hemma hos sina föräldrar. Många av de övriga köar upp till sex–åtta månader för en studentbostad, bor i andra-, tredje- eller fjärdehandsboenden eller tvingas att köpa sin hyresrätt svart.

Tänkbara projekt för byggande av bostäder stoppas av myndigheter. De av regeringen utlovade infrastruktursatsningarna ifrågasätts, inte minst av regeringens egna samarbetspartner. Jag har personligen ställt frågor kring både Mälartunneln och Norrortsleden. Södertörns högskolas ansökan har legat i regeringens skrivbordslåda i mer än två år utan att få ett svar. Skattehöjningarna är höga i både landsting och kommuner på grund av utjämningssystemet. Levnadsnivåerna, det vill säga vad det kostar att leva och bo, i Stockholm är höga. Det är brist på poliser, vardagsbrottsligheten breder ut sig och otryggheten ökar. Det gäller även här i vår närhet. I går blev min ärade kollega Gunnar Andrén bestulen på bankomatkort och pengar här vid Mynttorget.

Till detta kommer utjämningssystemet, som beaktar skatteinkomster men inte de kostnader som finns i regionen.

I Dagens Nyheter i dag kan vi läsa att SL nu efterlyser vad regeringen tänker göra med tanke på att regeringen vill ha trängselavgifter i Stockholm. Man vill ha ett svar.

Man kan undra varför inte fler lämnar regionen. För första gången på tio år finns det ett negativt flyttnetto i Stockholm. Ca 350 000 personer, eller mer än ett helt Malmö, överväger att flytta från Stockholms län enligt en undersökning från Handelskammaren. Skälet till detta är framför allt bostadsbristen, fastighetsskatten, väg- och kollektivtrafiken, höjda kommunal- och landstingsskatter, kriminaliteten och det hårda trycket på barnomsorgen. Denna undersökning är en av flera. Någonting måste göras.

Bristerna på bostadsmarknaden måste få en lösning. Bristen på bostadspolitik är akut. Regeringen borde komma in med fler propositioner, bland annat om hyressättningssystemet, ägarlägenheter, fastighetsskatten med mera. Utjämningssystemet måste förändras. Trafiksituationen är en

riksangelägenhet. Mälartunnelns finansiering synes hotad. Norrortsleden riskerar att hamna i långbänk. Väg 73 är ständigt i farozonen. Vi väntar också på ett besked om utjämningssystemet.

Med tanke på det svar som har lämnats av Lars-Erik Lövdén, vilket till stor del är en upprepning av det svar jag fick på en interpellation om studentbostäder, vill jag nu fråga statsrådet Lövdén om statsrådet är nöjd med situationen i Stockholmsregionen. Hur ser statsrådet på Stockholmsregionens betydelse för den ekonomiska utvecklingen i hela landet?

Anf. 11 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! Nina Lundström gör nu ett svep över i stort sett alla politikområden och vad de har för betydelse för utvecklingen i Stockholmsregionen. Det är väl ett riktigt angreppssätt. Jag ska försöka svara på en del av frågorna.

Regeringen är självfallet angelägen om att Stockholmsregionen utvecklas positivt. Stockholmsregionen är väldigt betydelsefull ur ett tillväxtperspektiv för hela landet. Men det är inte bara i Stockholmsregionen som det finns tillväxtförutsättningar. Ulrica Messing hade precis nyligen en interpellationsdebatt om förutsättningarna i Skåne, som också är utomordentligt goda. Vi skapar tillväxt i Norrland och Västra Götaland. Jag tycker att bilden av att det bara är Stockholmsregionen som har betydelse för landets samlade tillväxt är något överdriven. Det hindrar inte att regeringen är väldigt angelägen om en positiv utveckling i den här regionen. Det är trots allt Sveriges huvudstad.

Det finns ett antal problem i Stockholmsregionen som måste åtgärdas. Ett är infrastrukturen. Där har regeringen nu gett ett väldigt viktigt besked till den här regionen, och det är att staten ska ta hand om finansieringen av Citybanan, Mälardalstunneln eller getingmidjan, eller vad man nu kallar den. Därmed avlastar vi regionen medfinansieringsansvaret för denna väldigt viktiga investering, både för regionens vidkommande och för nationen som helhet.

I dag har regeringen också fattat beslut om att verkligen gå i clinch med de statliga marktillgångarna i Stockholmsområdet. Vi har tillsatt en arbetsgrupp som ska redovisa sina resultat senast den 1 juni. Den ska titta på vad vi på kort sikt kan göra för att frigöra statlig mark också för byggande av hyresrätter. Jag vill gärna eftersträva en blandad bebyggelse, som har framgått av tidigare bostadspolitiska debatter. Den möjligheten ska också öppnas när det gäller statlig mark. Det handlar om en omfattande byggnation av hyresrätter på den statliga marken. Det är det arbetet som den här arbetsgruppen ska syssla med. Den ska snabbt redovisa resultaten den 1 juni.

Gruppen ska också titta mer långsiktigt på vad det finns för marktillgångar som kanske inte kan frigöras under de närmaste åren men på längre sikt. Den ska titta på vad vi kan göra på sikt i samverkan med kommunerna för att ha en god framförhållning när det gäller användandet av den statliga marken i Stockholmsregionen. Det tror jag kan underlätta ett ökat bostadsbyggande. Staten gör med detta en viktig insats tillsammans med den investeringsstimulans som vi har gett som skapar förutsättningar att bygga.

Nu är det också upp till kommunerna att anta den utmaningen. Jag vet att den nya majoriteten i Stockholms kommun har väldigt ambitiösa

Prot. 2003/04:60
29 januari

*Svar på
interpellationer*

planer för att bygga bort bostadsbristen efter en period av borgerligt styre där bostadspolitiken mest handlade om att sälja ut allmännyttan och omvandla den till bostadsrätter.

Stockholmsregionen har under de senaste åren haft en dålig konjunkturutveckling, som Sverige i övrigt. Konjunkturutvecklingen drabbade kanske Stockholm extra hårt eftersom luften gick ur de branscher som växte snabbt under högkonjunkturen, IT och telekomsidan, när vi gick in i lågkonjunkturen. Stockholm var väldigt beroende av de branscherna. Trots allt har Stockholm, tillsammans med Jönköpings och Kronobergs län, de lägsta arbetslöshetssiffrorna i dag.

Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Med anledning av statsrådets svar tycker jag också att det är intressant att diskutera hur statsrådet ofta ställer en region mot en annan. Jag är en så kallad plaststockholmare, som många andra, det vill säga en fusknollåtta. Vi som bor i den här regionen kommer från många delar av landet och världen. Jag ser bara möjligheter med att lägga fram förslag som förbättrar Stockholmsregionens framtid, eftersom det är viktigt för Stockholmsregionen, huvudstadsregionen, och även för hela Sverige.

Statsrådet brukar i detta sammanhang fokusera på stad mot land och norr mot söder, men jag tycker att det är viktigt att se möjligheterna för hela landet. Det handlar inte om att gynna huvudstadsregionen utan om att inte missgynna den. Stockholmare kan stå på egna ben och även stötta andra regioner, om regeringen slutar upp med att sätta krokben för dem.

Här kommer ett konkret åtgärds paket från Folkpartiet för statsrådet Lövdén och regeringen att ta ställning till. Vi behöver ett nytt system för skatteutjämningen, vilket inte missgynnar Stockholmsregionen. Långsiktigt vill vi se ett förstatligande. Vi tror att det krävs minst 25 miljarder till infrastruktursatsningar som Mälartunneln, Förbifart Stockholm, komplett ringled, väg 73 och andra projekt. De här pengarna räcker naturligtvis bara till delar av detta, men vi tror att det också behövs många andra projekt.

Vi vill ha en bostadspolitik som leder till att bostäder byggs. Vi vill ha en reformering av hyressättningssystemet. Vi vill ha en ny upplåtelseform, ägarlägenheter. Vi vill att man ser över tredimensionell fastighetsbildning. Vi vill ha en revidering av fastighetsskatten, och vi vill ha en aktiv markpolitik även från statens sida. Vi tycker att det som statsrådet här tog upp och som ska redovisas den 1 juni låter spännande.

Vi vill ha krafttag mot brottsligheten och sätta tryggheten i fokus. Därför behövs fler poliser. Vi säger nej till biltullar. Behåll Bromma flygfält! Avveckla fastighetsskatten! Satsa på Stockholmsregionens universitet och högskolor, på större anslag till forskning och till integrationspolitiken! Vi vill ha en jobbgaranti, och vi vill att AMS ska läggas ned. Vi vill också ha etableringsfrihet inom vård och utbildning.

Med de här åtgärderna skulle man kunna skapa goda förutsättningar, ett sjyst ramverk. Stockholmare behöver sjysta förutsättningar, inte en regering som sätter krokben. Därför skulle jag vilja höra från statsrådet om statsrådet anser att det är fullt tänkbart att ta fasta på något från denna

lista för att skapa goda förutsättningar för tillväxt både i Stockholmsregionen och i Sverige i övrigt.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Anf. 13 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! När jag lyssnade på den där uppräkningskonstateringen konstaterade jag att en del redan är uppfyllt. Tredimensionell fastighetsbildning infördes vid årsskiftet. En aktiv markpolitik från statens sida är en fråga som vi intensivt arbetar med för att frigöra statlig mark för byggande av bland annat hyresrätter.

Nina Lundström vet att hyressättningssystemet för närvarande utreds. Det är inte någon lätt problematik, som man snabbt lägger fram förslag till riksdagen om. Den måste belysas så att vi inte beträder vägen med marknadshyror, som ju ibland till och med folkpartisterna har andats om.

Jag vet inte, Nina Lundström, vad det var i mitt anförande som gjorde att Nina Lundström kunde tolka mig så att jag ställde Stockholm mot det övriga landet. Jag gjorde inte det. Jag sade att det är väldigt angeläget att vi får goda tillväxtförutsättningar i Stockholm, men tillväxt skapas inte bara i Stockholm. Det är också viktigt att vi har goda tillväxtmöjligheter i Norrlands kustland, i västra Götaland, i Skåne och på andra håll i landet. Jag hoppas att vi ska göra en gemensam ansträngning för tillväxten i Sverige.

Det finns mycket annat på den här listan som jag inte kan ställa mig bakom och som jag tror vore direkt tillväxthämmande: nedläggning av AMS, minskade möjligheter till utbildning av lågutbildade, som också finns på Folkpartiets program. Detta tror jag vore direkt tillväxthämmande. Att höja kompetensen också för de lågutbildade är en viktig tillväxtfaktor, och det borde Folkpartiet inse.

Jag ska i dag inte beröra skatteutjämningsfrågan annat än i form av det enkla konstatandet att Folkpartiets ledamot i Skatteutjämningskommittén förespråkade en lösning som innebar att Stockholms läns landsting skulle få 17 miljoner kronor mera i bidrag än enligt utredningens förslag. Det var diskrepansen mellan Folkpartiets och majoritetens förslag i utredningen. Jag är väldigt osäker på var Folkpartiet står i utjämningsfrågan. Jag tror att det finns en djup spricka inom Folkpartiet mellan de mer Stockholmscentrerade folkpartisterna och folkpartisterna ute i landet. Det är i vart fall det intryck som jag har fått när jag pratat med folkpartister ute i landet.

Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Sverige behöver en blomstrande huvudstadsregion. Stockholm konkurrerar med Bryssel, Barcelona och andra europeiska storstäder. Vi har en av världens vackraste storstäder med fantastiska möjligheter om chansen ges, med rent vatten och i varje fall hyggligt ren luft. *Fair play* är vad som behövs. Ta del av våra förslag! Det vill statsrådet inte göra. Han menar att tredimensionell fastighetsbildning redan finns. Ja, men den medger inte skiktning av flerbostadshus. Man kan inte komma åt de frågeställningar som är viktiga för ökat bostadsbyggande.

Vad gäller en aktiv markpolitik: Vad tänker statsrådet göra åt det faktum att det statliga markinnehavet till stor del finns i så kallade utvecklingsbolag tillsammans med stora byggjättar och ligger i träda? Kommer detta att ingå i uppdraget?

Svar på
interpellationer

Någon utredning om hyressättningssystemet kommer inte att presenteras under våren. Detta har skjutits fram till någon gång under hösten. Kan jag få ett svar på den frågan?

Det finns mycket mer att göra. Vad gäller utjämningsystemet behöver statsrådet bara läsa i medierna och exempelvis vad vår representant senast uttalade i Dagens Nyheter den 14 oktober. Där framhåller hon att hon tycker att lönekostnaderna borde ha funnits med för genomlysning i utredningen och att Stockholm borde ha genomlysts extra mycket. Lorentz Andersson har dock sagt: Nej, det gör vi inte.

Folkpartiet står fullständigt enigt i synen på behovet av en revidering av utjämningsystemet. Detta ska vara tillväxtfrämjande och ska passa hela landet. Det hade varit intressant att få en reflexion om de här ytterligare åtgärderna. Folkpartiets politik syftar till att tillse att huvudstadsregionen får sjysta möjligheter.

Anf. 15 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Fru talman! Jag vill tacka Nina Lundström för att hon har väckt den här interpellationen. Sanningen är ju den att stämningen i vår landsända delvis är ganska dyster. Jag håller med Nina Lundström om att tillväxten i Stockholmsregionen stoppar upp resten av landet.

Vad som hade varit verkligt intressant att höra är om Stockholm ses som en del av vår omvärld, som något attraktivt och positivt och där det inte är som i dag, när en stor del av studenterna får vänta ett, två eller tre år på att få ett arbete. De finns då visserligen inte med i statistiken, för de har inte någon a-kassa, men det råder en dyster stämning. Hur ska man se till att just Stockholm får följa med nu när det börjar gå framåt i omvärlden? Vi är beroende av vår omvärld, men det gäller att vi skapar ett attraktivt Stockholm. Kanske kunde inte bara skåningar tänka sig att flytta hit utan också en och annan från Frankrike, Mexiko, Kanada och Spanien och även från andra ställen.

Anf. 16 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! Jag är skåning, men jag pratar i många sammanhang väldigt väl om Stockholm. Sverige behöver ha en huvudstad med en positiv utveckling. Att vi har haft ett scenario med vikande sysselsättning och ökad arbetslöshet i Stockholm beror främst på att luften gick ur IT-bubblan. Detta slog oerhört hårt mot Stockholm, eftersom Stockholm hade väldigt mycket verksamhet inom telekomsektorn.

Nu är vi förhoppningsvis inne i ett skede med konjunkturuppgång, och jag är alldeles övertygad om att Stockholmsregionen har fantastiska möjligheter att vara en region som också bidrar till att dra i gång konjunkturuppgången. Men för detta krävs också vissa saker som förbättrar Stockholms förutsättningar. Jag har varit inne på infrastruktursidan, där regeringen har tagit ett väldigt distinkt och förmånligt beslut för att underlätta för Stockholm, nämligen om att ta över hela finansieringen av Citybanan i statlig regi. På det viset kan vi snabbare driva igenom projektet och avlasta regionen ett ekonomiskt medfinansieringsansvar.

Vi är beredda att ta allvarligt på frågan om den statliga marken. Men det är spännande att höra Nina Lundström prata om aktiv markpolitik. När hon och hela hennes parti var i majoritet i Stockholm tidigare bedrev man inte en aktiv markpolitik, utan man kursade bort marken till högst-

bjudande. Det är lite grann det som är problemet i dag. Byggentreprenörbolagen sitter med de här 60 000 byggrätterna, som är inhandlade väldigt, väldigt dyrt, och har svårt att få i gång produktionen. Det ansvaret bär ju Nina Lundström. Det hade varit bra om Nina Lundström hade förespråkat en aktiv markpolitik när de borgerliga partierna satt i majoritet i Stockholm under förra valperioden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

5 § Svar på interpellation 2003/04:192 om ägarlägenheter

Anf. 17 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Nina Lundström har frågat statsrådet Lars-Erik Lövdén när han avser att inkomma till riksdagen med en proposition om ägarlägenheter.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Som jag nämnt i ett tidigare svar till Nina Lundström (svar på interpellation 2003/04:91) har regeringen följt riksdagens tillkännagivande om ägarlägenheter genom att tillsätta en utredning som har lämnat ett förslag till lagstiftning i betänkandet *Att äga sin lägenhet* (SOU 2002:21). Arbetet inom Regeringskansliet bedrivs nu med inriktningen att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett ställningstagande till om utredningens förslag bör genomföras eller inte.

Jag vill betona att de frågor som aktualiseras med anledning av utredningsförslaget är av komplicerad natur. Det behövs därför ytterligare tid för beredningen av frågan inom Regeringskansliet. Enligt departementets planering bör beredningen kunna vara slutförd inom en nära framtid. Jag avser att verka för att riksdagen så snart som möjligt därefter får besked om regeringens bedömning i frågan.

Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka justitieministern för det korta svaret.

I dag råder det bostadsbrist i minst 100 kommuner i Sverige jämfört med 77 för ett år sedan. 60 % av befolkningen bor i någon av de 100 kommuner där bostadsbrist råder. Framför allt är det runt Storstockholm och Göteborgsregionen som bostadsbristen har brett ut sig.

I mars månad år 1999 beslutade riksdagen att ge regeringen till känna att ett förslag om ägarlägenheter skulle tas fram i enlighet med bostadsutskottets förslag. Mer än fyra år har passerat, och riksdagen har ännu inte fått en proposition på sitt bord. Tillkännagivandet om att ägarlägenheter skulle införas som ny upplåtelseform i Sverige finns i det betänkande som heter 1998/99:BoU7.

Varför dröjer det? Borde inte rimligen alla förslag beaktas för ökat bostadsbyggande? Ägarlägenheter finns utomlands. Det är inget konstigt. Visst kan det vara av komplicerad natur att införa det, men det går säkert att lösa – om man vill. Det har gått i andra länder. Om man vidtog några viktiga åtgärder inom bostadspolitiken skulle byggandet komma i gång.

Det här är ett av de beslut som skulle kunna skapa möjligheter för ökat bostadsbyggande.

Varför denna enorma politiska laddning kring ägarlägenheter? Det går bra att äga sitt hus, men inte en bostad i ett flerbostadshus. Det finns argument om att underhåll skulle vara ett skäl – man är orolig för att folk inte skulle underhålla sina ägarlägenheter. Då vill jag säga att man kanske ska fundera på hur det ser ut i de kommunala bostadsföretagen. Vi skulle inte ha några sådana heller om det var det som var frågan.

Och varför har man inte förberett tredimensionell fastighetsbildning, som skulle medge skiktning av flerbostadshus? Då kunde man ju blanda upplåtelseformer, få fram de här hyresrätterna också och framför allt hitta en alternativ finansiering till att öka bostadsbyggandet.

Är det så att om inte alla kan äga ska inte någon få äga? Det kan man faktiskt undra. Jag har svårt att förstå varför regeringen förhalar frågan.

Frågan om ägarlägenheter stöter jag på väldigt ofta. Väldigt många människor säger att regeringen och riksdagen borde göra mer. Varför kommer inget förslag?

Det svar jag har fått i dag blir jag inte klokare av. Vad är det regeringen tänker göra? Eller är det en fortsatt förhaling av frågan som gäller?

Anf. 19 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det här blir i stort sett en upprepning av det jag har sagt. Vi har tillsatt en utredning. Jag tänker inte ta en diskussion om hela beredningsprocessen. Det viktigaste nu är att det finns ett betänkande i SOU 2002. Vi arbetar nu med det här och kommer, som jag sade, inom en snar framtid att lämna ett ställningstagande till riksdagen. Det är vad jag kan säga i dag.

Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Att det kommer ett ställningstagande från regeringen – hur ska vi tolka det? Kommer regeringen att vara positiv, eller kommer regeringen att vara negativ? Det är ju den stora frågan.

Jag ska tillåta mig att bli lite visionär. Vilka möjligheter skulle ägarlägenheter kunna medföra för svensk bostadspolitik? Jo, det skulle innebära att man fick i gång en nyproduktion av bostäder, det är jag alldeles övertygad om. Det skulle också innebära att man hittade riskkapital för att kunna bygga bostäder. Jag tror också att ägarlägenheter skulle kunna bidra till en ökad mångfald även i miljonprogramsområdena. Det skulle till och med gå, om man ändrade till tredimensionell fastighetsbildning, att blanda upplåtelseformer och se till att hyresrätter, bostadsrätter och ägarlägenheter kunde samsas – om det nu var tillåtet i Sverige, men det är det ju inte i dag enligt rådande lagstiftning. Allt det här skulle också skapa stora möjligheter till gemensam förvaltning. Samfälligheter har vi stor vana vid i Sverige.

Genom att införa ägarlägenheter skulle vi kunna skapa nya möjligheter att se lite mer visionärt på framtiden. Man har ju lyckats med det i andra länder. Varför är Sverige så unikt – landet Annorlunda? Det är möjligt i Norge och Danmark men inte i Sverige.

Det första förslaget om ägarlägenheter lades fram redan 1881. Därefter har justitieminister efter justitieminister i socialdemokratiska rege-

ringar sagt nej. Det är en lång och mödosam väg att vandra, men ve den som ger sig. Jag är fullständigt övertygad om detta och försöker nu påverka sittande justitieminister till att tänka om och försöka se möjligheterna med ägarlägenheter. Om inte annat hoppas jag att vi får en rejäl chans 2006, om nu inte justitieministern kan tänka sig att tänka om. Men jag måste säga att var jag än rör mig i bostadspolitiska sammanhang så väcks alltid frågan: Varför är Socialdemokraterna så negativa, när det här förekommer i andra länder och fungerar alldeles utmärkt?

Anf. 21 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Jag har rätt stor förståelse för att regeringen och justitieministern upplever det här som lite tjatigt. Svaret andas ”Det här har jag svarat på förut”.

Men det Nina Lundström var inne på här på slutet var egentligen frågan: Var finns den politiska viljan? Det är ändå ganska intressant att föra en diskussion kring frågan: Vad är målsättningen med den utredning som pågår? Jag får nog säga att vi känner en, i alla fall enligt min mening, välgrundad oro. I grunden vill regeringen inte införa det här med ägarlägenheter som en möjlighet, och det av rent ideologiska skäl.

Jag deltog bland annat i diskussionen om tredimensionell fastighetsbildning i oktober, och det framkom väldigt klart i det ställningstagande som majoriteten då tog att tredimensionell fastighetsbildning omgärdas av ohyggligt många villkor. Det var i frågor som man i övrig fastighetsbildning låter lantmäterimyndigheten ta ansvar för, och jag anser väl att man där är ganska duktig på det. Som ett exempel kan jag säga att samarbetspartiet, Vänsterpartiet, deklarerade helt öppet att man i samarbetet hade sett till, som man uttryckte sig, att hålla frågan om ägarlägenheter utanför diskussionen. Vad Vänsterpartiet har för inflytande kan ju inte jag svara på.

Ungefär vid samma tid hade jag en direkt fråga till bostadsminister Lövdén. Han svarade på ungefär samma sätt: Det var tekniska komplikationer och så vidare. Det är klart att det kan vara. Men han avslutade med något som jag tyckte var intressant. Han sade: Ägarlägenheter kommer alltid att bli en marginell företeelse på den svenska bostadsmarknaden.

Därför är det intressant om justitieministern kan ge ett besked åt regeringens vägnar att det finns någon politisk vilja att över huvud taget införa ägarlägenheter som upplåtelseform. Det är ju inte så att de komplikationer och teknikaliteter som tas upp är olösbara. Talar man med till exempel Lantmäteriet säger de att det är fullt möjligt att införa ägarlägenheter.

Det kan som sagt vara lite tjatigt, men vi känner en oro för att man arbetar med att hitta så mycket svårigheter att detta inte går, att man till syvende och sist egentligen vill säga nej.

Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Med risk för att vara tjatig – jag vill inte påstå att ni är tjatiga, men jag kan nog upplevas som tjatig – kommer vi att återkomma med ett ställningstagande från regeringen. Nu har jag sagt det ytterligare en gång, och det är det besked jag kan ge i dag. Detta arbete pågår nu, och sedan kommer vi att ge ett besked. Det är klart att det vore fel att nu

börja spekulera om ett besked som kommer senare. Då blir det fel tågordning.

Anf. 23 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Det hade varit trevligt att från justitieministern få höra var skon klämmer. Vi i Folkpartiet gör vårt yttersta för att framföra argument och visionärt tänkande och försöka bringa någon form av klarhet i vad som är problemet. Jag har inte blivit så mycket klokare i dag.

Jag kan dock skicka med en fundering som kom mig till handa häromdagen, nämligen att detta egentligen också handlar ganska mycket om makt. Det skulle alltså hänga på frågan om att utbudet av hyresrätter skulle öka och att det finns synpunkter på det. Men då får man ju se över den frågeställningen. Det är ett medskick.

Framför allt vill jag dock framhålla att regeringen och riksdagen kan göra oerhört mycket mer för att öka bostadsbyggandet. Är det någonting som hanteras härifrån kammaren och från regeringen är det just de frågor som handlar om att införa nya upplåtelseformer, att se över lagstiftningen med mera.

Jag kan förstå den frustration som en studerande gav uttryck för häromdagen på ett mycket klokt sätt: Alla skyller på någon annan för att det inte byggs. Regeringen skyller på kommunerna, kommunerna på regeringen, regeringen på byggbranschen och byggbranschen på regeringen och kommunerna – och vi står i bostadskö och har ingenstans att bo!

Det är viktigt att ta fasta på detta. Många också utanför denna kammare funderar över varför det inte händer mer.

Jag tycker att ägarlägenheter vore en ypperlig form. De kommer inte att lösa alla problem på bostadsmarknaden, men de kommer att bidra till en lösning.

Jag skulle också vilja säga till justitieministern, som ett medskick till regeringen: Visa lite mod! Var lite modiga! Vi vill gärna se en proposition.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2003/04:235 om fortsatta tingsrättsnedsättningar

Anf. 24 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ragnwi Marcelind har frågat mig om min målsättning med reformeringen av domstolsorganisationen är att det ska finnas enbart en domstol i varje län. Hon har vidare frågat mig om beslut har fattats om hur många tingsrätter det ska finnas i Gävleborgs län. Slutligen har hon frågat mig om jag har för avsikt att se till att de tingsrätter som berörs av sammanläggningar informeras om dessa i tid.

Inledningsvis vill jag understryka att det inte finns någon övergripande målsättning att det ska finnas enbart en domstol i varje län. När det gäller reformeringen av tingsrättsorganisationen måste en noggrann bedömning göras av varje regions förhållanden. Utgångspunkten vid be-

dömningen är de målsättningar för reformarbetet som riksdagen har ställt sig bakom – att med bibehållen tillgänglighet skapa möjligheter för en stärkt beredningsorganisation, säkerställa möjligheterna att rekrytera personal, skapa förutsättningar för återkommande kompetensutveckling, öka möjligheterna till specialisering och förbättra den geografiska samordningen med rättsväsendets övriga myndigheter. Utifrån den enskilda regionens särskilda förhållanden kan bedömningen i vissa fall bli att den bästa lösningen är en tingsrätt i länet, kanske med tingsställe även på annan ort, medan bedömningen i andra fall kan bli att det behövs betydligt fler tingsrätter än en i ett län.

Beträffande tingsrätterna i Gävleborgs län pågår inom Domstolsverket arbetet med en kompletterande organisationsutredning. Domstolsverket har nyligen remissbehandlat utredningen, och nu fortsätter arbetet med att sammanställa remissvaren. När detta arbete är klart kommer utredningen, tillsammans med remissyttrandena och Domstolsverkets förslag, att ges in till Justitiedepartementet. Som jag har framhållit flera gånger tidigare bör utredningen avvaktas innan slutlig ställning tas. När regeringen har tagit ställning till hur den anser att den framtida tingsrättsorganisationen i Gävleborgs län bör se ut kommer regeringen att redovisa sin bedömning för riksdagen.

Jag vill i detta sammanhang upplysa om att enligt uppgifter som jag har inhämtat från Domstolsverket är hyresavtalet för Bollnäs tingsrätts lokaler inte uppsagt för avflyttning. Däremot har avtalet sagts upp för förlängning på ändrade villkor, något som i samband med organisationsutredningar regelmässigt görs beträffande hyreskontrakt med långa avtalstider.

När det gäller frågan om information till den personal som berörs av sammanläggningar påpekades i utvärderingen av sammanläggningarna 1999–2001 att beslut och information till berörd personal bör ges så tidigt som möjligt. I regeringens skrivelse *Fortsatt reformering av tingsrättsorganisationen* (skr. 2002/03:126) framhölls att regeringen delade utredningens uppfattning att det var angeläget att beslut och information till berörd personal ges så tidigt som möjligt. Det är också den ambitionen vi har när vi arbetar med de nu aktuella sammanläggningarna.

Anf. 25 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Tack, Thomas Bodström, för svaret! Vi har ju debatterat den här frågan ett antal gånger under ett antal år, och ännu är frågan olöst.

Jag måste få säga att den här så kallade reformeringen har skötts mycket dåligt. Mycket hade varit vunnet för både de berörda och allmänheten ute i våra län om regeringen och Domstolsverket hade spelat med öppna kort från början.

Det som står i svaret om att det inte skulle finnas någon övergripande målsättning om att det enbart ska finnas en domstol i varje län imponerar inte på mig. Som jag och många med mig upplever och känner det har målet under hela den här processen varit en tingsrätt i varje län.

Det är också på regeringens uppdrag som Domstolsverket håller på och skapar den nya domstolsorganisationen, och det sker genom nedläggningar av tingsrätter. Hela utredningsprocessen med åtföljande remissförfarande är egentligen bara en skådeprocess.

Därför tycker jag att det är lite svagt att Thomas Bodström inte redan här och nu kan tala om hur det egentligen ska bli med Hälsingland, för det vet Bodström. Vi fick ett löfte före jul om att vi skulle få besked till jul, och vi har fortfarande inte fått något svar.

Om man tittar på Domstolsverkets idéskisser, som till och med föregriper utredningarna, ser man att de egentligen är förklädda påbud. Jag har här en sådan handling med visioner för domstolsväsendet som ligger på varenda tingsrätt och domstol i vårt län. Där står det så här:

Allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar är sammanlagda till ett domstolsslag med underrätter, överrätter och högsta instans. Rättegångsformerna är flexibla, och det finns en gemensam processlag för alla mål. Det finns normalt en underrätt på en ort i varje län.

När Domstolsverket så tydligt presenterar denna vision både på domstolar och ute bland befolkningen tycker jag att det är väldigt märkligt att man inte kan erkänna att målet är att det ska finnas en tingsrätt i varje län. Uppenbarligen har ju Domstolsverket bestämt sig redan innan utredningar och remissomgångar har satts i gång. Bodström måste väl ändå hålla med om att detta närmast framstår som ett spel för galleriet.

När till exempel utredningen om Hälsinglands tingsrätter gick ut på remiss lät Domstolsverket samtidigt remissinstanserna veta att man ansåg att det bara behövdes en tingsrätt i Gävleborgs län. I den promemoria som Domstolsverkets generaldirektör skickade ut i augusti skissade han också upp framtiden så att det tydligt framstod att det var enbart en tingsrätt i varje län som gällde, förutom i storstadsområdena som eventuellt kunde ha flera tingsrätter.

Vore det inte enklare och mer trovärdigt, Thomas Bodström, att lägga korten på bordet och säga att så här har vi bestämt det, punkt slut? Det här långt utdragna lidandet både för personalen och för oss som hela tiden försöker debattera och komma fram till slutsatser i den här frågan känns orimligt.

Jag förväntar mig att få ett mer korrekt svar från Thomas Bodström än den förhalning som jag ånyo får i det här interpellationssvaret. Det är oförsvarligt att låta människor som arbetar ute på våra tingsrätter behöva genomgå den här processen av osäkerhet och undran. Detta gäller ju inte enbart deras arbete utan också familjernas framtid, familjernas arbete och familjernas bostad.

Jag tycker att det vore på sin plats att nu verkligen tala om hur det ska gå till med våra tingsrätter hemma.

Anf. 26 HANS BACKMAN (fp):

Fru talman! Det är bra att justitieministern säger att vi inte har som övergripande målsättning att det ska finnas enbart en domstol i varje län. Ändå oroar det mig att justitieministern fortfarande ser det som en möjlighet att man kan klara sig med en enda tingsrätt i Gävleborg.

Innan beslut fattas av regeringen tycker jag att man ska lyssna på Sigurd Heuman. Heuman är en av dem som har lett en arbetsgrupp med lagmän, hovrätts- och kammarrättspresidenter som kallas Framtidsgruppen. Heuman själv hoppas på en domstol i varje län som huvudregel och ytterligare någon där det kan motiveras av befolkningsunderlaget eller av geografiska skäl.

Framtidsgruppen tror att en idealisk domstol har minst åtta domare. Gruppen har dock med tanke på Norrland lagt fast att det geografiska avståndet till domstolarna måste vara rimligt. Då får man acceptera att vissa domstolar får färre domare än vad som enligt Framtidsgruppen vore optimalt.

I Hälsingland innebär det här enligt mig att en sammanslagning av domstolarna i landskapet är omöjlig. Avstånden till Gävle blir för långa. En sammanslagning skulle innebära att mer än en fjärdedel av befolkningen kommer att få 150 kilometer till närmaste tingsrätt och halva befolkningen drygt 100 kilometer.

Domstolsverket har pekat på de goda kommunikationer som finns mellan Hudiksvall och Gävle. Men man har glömt bort att det finns en stor allmänhet som bor utanför centralorter. Dessutom får även människorna i centralorterna klara olägenheter när man ska färdas till Gävle för handläggning av domstolsmål. Det medför även kostnader. Om man bor i exempelvis Hudiksvall och inställer sig för rättegång i Gävle kan det mycket väl ta en hel dag i anspråk. Bor man utanför centralorten kan det vara så illa att man får övernatta i Gävle innan man kan komma hem igen.

Jag vill också ta upp justitieministerns oro för den framtida domarrekruteringen utanför landets större städer. Justitieministern har ju varit bekymrad också över möjligheterna till specialisering bland domare om inte domstolarna är tillräckligt stora.

Domarutredningen föreslog i december 2003 en öppen domarrekrutering. Vi i Folkpartiet anser att det förslaget är mycket bra. Det är väldigt positivt. Förslaget innebär att fler jurister än de som har gått domarbanan kan komma i fråga för domartjänster. Rekruteringen kan ske bland unga jurister som är verksamma inom olika samhällsområden och alltså har en specialistkompetens.

Jag anser att förslaget om breddning av rekruteringen till domaryrket är efterlängtat. Det är ju den här typen av förändringar inom domstolsväsendet som behövs och är nödvändiga, anser jag, inte att man bara slår ihop tingsrätter runtom i landet.

Sedan måste jag ändå påpeka att det har kommit ny statistik i slutet av 2003 som visar att Hudiksvalls tingsrätt är effektivast i landet. Tingsrätten uppfyller regeringens alla tolv verksamhetsmål. Det lyckades ingen annan med. Bollnäs tingsrätt var hack i häl. Där uppfylldes elva av de tolv målen. Det känns mycket anmärkningsvärt att regeringen funderar på att avskaffa tingsrätter som fungerar väldigt bra.

Anf. 27 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! År 2001: Sölvesborgs, Ronnebys, Karlskronas, Karlshamns, Hallsbergs, Motalas, Mjölbys, Västerås, Salas, Köpings, Ludvikas, Hedemoras, Leksands, Falköpings, Ängelholms, Klippans och Simrishamns tingsrätter.

År 2002: Bodens, Piteås, Härnösands, Sollefteås, Örnköldsviks, Eslövs och Landskronas tingsrätter.

År 2003: Svegs, Sandvikens, Kristinehamns, Sunnes, Arvikas, Oskarshamns, Västerviks, Strömstads, Trollhättans, Handens och Södra Roslags tingsrätter.

År 2004 väntar Hässleholms, Ystads, Trelleborgs, Varbergs, Alingsås, Mölndals, Stenungsunds, Bollnäs och Hudiksvalls tingsrätter.

År 2005 blir det förmodligen Eksjö, Ljungbys, Värnamos, Enköpings och Tierps tingsrätter och kanske Katrineholms, Nyköpings, Karlskogas, Lindesbergs, Lyckseles, Haparandas och Gällivares tingsrätter.

År 2000 blev Thomas Bodström justitieminister. På fem år, med hjälp av åtskilliga olika regeringsbeslut, har han snart lyckats lägga ned två tredjedelar av alla landets tingsrätter. Interpellanten Ragnwi Marcelind frågar om ministrarnas målsättning är en domstol per län. Vi har hört svaret. Men historien och Domstolsverkets besked till de mindre tingsrätterna – de som fortfarande finns kvar – är tydligt: Ni kommer att läggas ned.

Regeringens målsättning är en tingsrätt i de flesta län, kanske med undantag av storstadsregionerna, Skåne, Västra Götaland och Stockholm. I många fall har tingsrätterna i princip redan lagts ned långt innan regeringen fattat sitt beslut. Personalen flyr till nya arbeten där det finns arbetsro och framtidstro.

Vi har debatterat de här frågorna gång efter gång, ändå får vi aldrig något tydligt svar på vad regeringen och justitieministern vill med den framtida tingsrättsorganisationen. Det har varit en ganska lång kurragömmlek med utredningar och Domstolsverket som utmärkta ihåliga träd, där justitieministern har kunnat gömma sig. Men förr eller senare kommer de här träden att sågas ned. Då kommer justitieministern att bli tvungen att bekänna färg.

Jag är upprörd. Ragnwi Marcelind är ofta upprörd. Personal skriver upprörda brev. Kommunstyrelseordförande i berörda kommuner, inklusive justitieministerns socialdemokratiska partivänner, är upprörda. Men Thomas Bodström är lugn. Taktiken har varit tydlig länge. Genom att hacka upp ett mycket stort och svårt beslut i många mindre beslut kan oönskade förändringar drivas igenom lite mer smärtfritt.

Jag tror att Thomas Bodström kommer att bli ihågkommen som justitieministern som slaktade de svenska tingsrätterna.

Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Egentligen borde jag kanske ta till mig när man tillmäter mig så stor betydelse att det skulle vara jag som lade ned eller slog samman några tingsrätter. På samma sätt skulle jag också kunna ta till mig det beröm som skulle kunna komma när det visat sig att många sammanläggningar har varit väldigt bra. Men det är inte så. Jag har inte den betydelsen. Varenda förändring som har gjorts har haft stöd av riksdagen. Och det är så vi ska arbeta. Varenda sammanläggning har haft stöd. Det är precis så vi ska arbeta.

Det här skiljer sig inte heller från mycket annat arbete som görs. Först utreder man, sedan går det på remiss och därefter fattar regeringen beslut. I det här fallet ser man också till att riksdagen stöder de här sakerna.

Det som gör att det många gånger blir förvirring i debatten är att jag förväntas ta ställning någonstans mitt under den här processen, vilket jag tycker vore djupt odemokratiskt. Det gör jag inte i något annat sammanhang heller. Om vi tillsätter en utredning om ett påföljdssystem går inte

jag in i förväg och säger: Så här ska vi ha det; det spelar ingen roll vad utredningen kommer fram till.

Men många gånger, kanske efter remissförfarandet, kommer man ju fram till en annan ståndpunkt än utredningen. Det har också visat sig här många gånger. Det är vid flera tillfällen som regeringen och sedan riksdagen har givit någonting annat än det ursprungliga förslaget stöd.

Jag fick under lång tid höra att vi från början hade bestämt oss för hur det skulle se ut i Stockholms län. Det var samma påståenden här: Ni kommer bara att följa Domstolsverkets förslag. Det här är bara ett spel. Det kommer bara att bli tre stora tingsrätter kvar i Stockholm.

Det fick jag höra under lång tid. Det visade sig vara helt fel. Vi kommer att fortsätta att följa detta på det sätt jag talat om, och vi kommer att ta hänsyn till alla de faktorer som behövs när man bestämmer om det ska göras en sammanläggning. Vi kommer att göra på exakt samma sätt.

I vissa fall har jag förstås dessutom en personlig uppfattning, därför att jag kanske har varit i de domstolarna och känner till vissa län bättre. Det kan till och med vara så att jag faktiskt har en ganska klar uppfattning när det gäller till exempel Bollnäs och Ljusdals tingsrätter. Men även mot bakgrund av detta faktum vore det märkligt om jag i de fallen skulle föregå det demokratiska arbete som pågår. Just därför att detta är så viktigt ur demokratisk synvinkel kommer jag också att fortsätta att hålla på det demokratiska arbetet, så att man inte när jag har en personlig uppfattning struntar i utredningsförslag eller remissförfarande.

Fallet Hälsingland är i sitt slutskede, och vi kommer att göra på samma sätt. Jag hoppas att så fort som möjligt kunna lämna ett besked från regeringen som sedan, om det blir några förändringar, också ska ha stöd av riksdagen.

Jag kan säga att länsgränserna inte är avgörande i frågan om en domstol i varje län. Människor uppfattar inte att de passerar en länsgräns. Det avgörande är de faktorer vi brukar nämna, där naturligtvis avståndet har en betydelse.

Det pågår ett rationellt arbete i Regeringskansliet. Jag kommer även fortsättningsvis att följa arbetet. Jag hoppas att jag kan lämna besked när det gäller Hälsingland så fort som möjligt. Det hela är inne i sitt slutskede, men jag kommer inte att lämna besked innan det vanliga arbetet har gjorts.

Myndigheter har en frihet att lägga fram idéskisser och visioner. Det har alla myndigheter, till exempel våra andra rättsliga myndigheter. Riksåklagaren och Polisen kan komma med olika idéer. Det är oerhört viktigt, men det är inte samma sak som att regeringen eller riksdagen följer dem. Det här behövs i den demokratiska debatten. Låt oss behålla det.

Anf. 29 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Ja, Johan Linander, jag är ofta upprörd i dessa frågor. Jag har debatterat dem ända sedan jag kom in i riksdagen 1998, och jag har fått samma undanligande svar varje gång. Jag kämpar främst för mina egna tingsrätter i mitt hemlän, men jag har också kämpat för att inte omorganiseringen, deformationen av tingsrättsorganisationen, ska få fortgå som den har gjort.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Thomas Bodström säger att han har haft stöd av riksdagen i alla nedläggningarna. Men riksdagen, vilka är de, Thomas Bodström? Majoriteten i riksdagen är Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet. Men alla vi andra har inte bara suttit och sagt ja och amen. Vi har motionerat, lagt fram reservationer och försökt agera mot nedläggningarna. Det har visserligen inte varit från början eftersom vi också tyckte att det fanns ett antal tingsrätter som kunde läggas ned, men i förlängningen har vi varit oerhört emot den fortsatta nedläggningen.

Thomas Bodström säger att han inte kan ta ställning så länge utredningen fortgår. Tycker Thomas Bodström att det är rimligt att till exempel Domstolsverket har dessa idéskisser där ändå tonen slås fast i vad som ska ske? Tänk om Rikspolisstyrelsen skulle gå ut med en idéskiss där det framgår att det är absolut nödvändigt med 25 000 poliser och 3 närpoliser per 1 000 invånare. Skulle Thomas Bodström säga att det är bra att Rikspolisstyrelsen lägger fram en idéskiss? Jag tror att Thomas Bodström hade reagerat och sagt att Rikspolisstyrelsen får hålla igen lite grann med vad man tänker inför framtiden.

Thomas Bodström säger att länsgränserna inte har någon betydelse utan i stället avståndet. Det är just det vi från Gävleborgs län har påpekat. Vi har inte några andra tingsrätter uppåt i landet. Nästa tingsrätt finns först i Östersund. När Sveg stängdes blev det ett hål i hela inlandet. Det är därför jag personligen har varit noga med att betona att Bollnäs tingsrätts framtid har stor betydelse just på grund av avstånden i inlandet. Jag tycker även att Hudiksvalls tingsrätt ska få vara kvar.

Det har varit en diskussion om frågan om kompetens. Ett av de tyngsta argumenten i de debatter jag har haft med Thomas Bodström har varit att det är viktigt att behålla domares kompetens. Men man kan bli väldigt förvånad över Domstolsverkets idéskiss med tanke på vad Thomas Bodström säger. Det framgår att sammanslagningarna är till för att bevara kompetensen. Men av idéskissen framgår att inriktningsmålet är att domstolschefen ska avsätta mer tid åt chefs- och ledarskapsfrågor. Är inte vitsen att lagmannen och högsta chefen på domstolen ska vara den som är ytterst kompetent att handha de svåra målen? Nej, han ska helt plötsligt degraderas till någon som bara ska ta hand om chefs- och ledarskapsfrågor, enligt idéskissen. Det vore intressant att höra vad Thomas Bodström tycker om det.

Jag vill än en gång betona att kvaliteten på de mindre tingsrätterna inte är sämre utan att det snarare är tvärtom. I vårt läns hänseende har våra tingsrätter visat oerhört goda resultat.

Jag är djupt oroad över utvecklingen framöver, Thomas Bodström, när det gäller till exempel den skiss som redan finns på att bygga ut domstolen i Gävle till en mastodontdomstol. Hur ska man klara av att hantera ärendetillströmningen från hela länet – och de långa resorna för de berörda?

Anf. 30 HANS BACKMAN (fp):

Fru talman! Jag vill också trycka på följande: Lyssna på våra argument. De är väl underbyggda, och vi har fört fram dem många gånger. Många andra experter inom domstolsväsendet har själva byggt under våra argument och sagt att det ligger mycket i vad vi säger.

Vi har pratat om att oron för avstånden kan vara ett skäl för att inte slå samman tingsrätter. Här har vi ett län där en sammanslagning skulle ge ett avstånd för en fjärdedel av befolkningen på 150 kilometer till länets tingsrätt och för halva befolkningen över 100 kilometer. Det är ett gott skäl för att inte slå samman.

Vi har också pratat om kompetensen. Den nya domarutredningen har föreslagit öppen domarrekrutering. Det kan vara ett sätt att stärka kompetensen – om det behövs. Det är klart att kompetensen i och för sig alltid kan stärkas, men om Hudiksvalls tingsrätt är den effektivaste i Sverige måste det tyda på att det finns en bra kompetens redan i dag.

Jag vill också ta upp att om tingsrätten försvinner blir det också svårt att behålla kvalificerade yrkesutövare av den typen på arbetsmarknaden i länet. Det är också ett problem. Försvinner tingsrätterna försvinner sannolikt advokatverksamheten, och då blir det svårare för medborgarna att ha kontakt med sin advokat. Det kan finnas ett motstånd att ta kontakt med en advokat som bor långt bort och som man inte har någon relation till. Det kan vara skadligt för rättssäkerheten.

Jag vill vädja till justitieministern att lyssna till våra argument och tänka på de konsekvenser som fortsatta centraliseringar av domstolar och andra delar av rättsväsendet och statlig förvaltning ger i de delar av Sverige som staten överger.

Om vi fortfarande ska leva upp till orden i högtidstalen om att hela Sverige ska leva, måste vi också tänka på att hela Sverige ska ha förutsättningar att leva. Ett fungerande rättsväsende och en fungerande rättstrygghet är en av de förutsättningarna.

Anf. 31 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! Justitieministern fortsätter att krypa in i det ihåliga trädet, det vill säga utredningar och Domstolsverket. Justitieministern säger också att en länsgräns inte är avgörande. Nej, det kanske den inte är, men kan justitieministern nämna någon kommun som ingår i en domsaga i något annat län? Det är möjligt att det finns, men än så länge har reformeringen av tingsrättsorganisationen inte visat så stor flexibilitet.

Vi hörde också att advokatkontor, och därmed juristkompetens, försvinner i stora delar av landet om tingsrätterna läggs ned. Det säger advokaterna själva. Ser inte justitieministern själv som advokat något problem? Jag tycker att det är ett problem.

Hade justitieministern år 2001 presenterat hela förändringen som var på gång och vi då hade kunnat ta ställning till ett förslag där vi visste vart detta skulle gå, tror jag att motståndet hade blivit mycket stort, inklusive inom den socialdemokratiska riksdagsgruppen. Men när man har smugit igenom förändringar län efter län har protesterna inte blivit så högljudda. Om man inte klarar av att fatta svåra beslut får man kanske smyga igenom dem i flera mindre beslut.

Jag vill också påminna om regeringens löften i samband med försvarsomställningen för några år sedan till exempel vad gäller Hässleholms och Eksjö kommuner. Betyder de löftena någonting i dag när tingsrätterna på dessa båda orter är på väg att läggas ned?

Anf. 32 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! För några dagar sedan kunde vi lyssna till statsministern i talarstolen. Han berättade då att det nu var dags att förstärka rättsväsendet i vårt land, och han var beredd att ta pengar från försvaret eftersom där möjligen finns mer att hämta. Regeringen har upptäckt att det finns behov av att förstärka rättsväsendet. Han tänkte på polisen, och jag utgår från att han också tänkte på domstolsväsendet.

För ett par år sedan stod Thomas Bodström i kammaren och sade – för att anknyta till vad Johan Linander var inne på – att den sammanläggning som man då gjorde av Hudiksvalls och Ljusdals tingsrätter gjordes med föresatsen att den organisatoriska lösningen skulle vara långsiktigt hållbar. Därför skulle regeringen inte vara beredd att göra några organisatoriska förändringar avseende tingsrätten i Hudiksvall.

Halveringstiden på löftena från justitieministern är kort.

Nu får Domstolsverkets generaldirektör Stefan Strömberg omkring i landet, och man kan diskutera om han föregriper eller vad han gör. Han talar i alla fall om, så mycket i klartext som man kan göra, att de små tingsrätterna inte har något existensberättigande.

På en fråga från tidningen Ljusnan om det blir en sammanläggning av tingsrätterna i Bollnäs, Hudiksvall och Gävle säger Stefan Strömberg: Ja, det borde gå dithän för att vi ska få en vettigt fungerande verksamhet.

I dag är den alltså ovetting – detta trots, som flera talare före mig har talat om här, att Hudiksvalls tingsrätt nu för andra, tredje eller fjärde året i rad uppfyller samtliga tolv verksamhetsmål som Domstolsverket har satt upp. Tidigare var den och Enköpings tingsrätt de två enda i landet som gjorde det. I år är den, om jag har förstått det rätt, och Nyköpings tingsrätt de två enda tingsrätterna i landet som uppfyller samtliga verksamhetsmål.

Hur resonerar man då i regeringen och Domstolsverket, när en domstol som uppvisar kontinuerligt hög kvalitet och som är ekonomiskt effektiv ändå ska avvecklas? Vad finns det för konsekvensanalyser? Vad finns det för överväganden som ligger bakom det här?

En partikamrat till Thomas Bodström sade i en riksdagsdebatt för någon månad sedan att det går ett centraliseringens spöke över landet. Det är väldigt lätt att instämma i att det förefaller vara ett antagande som svävar över alla beslut i regeringen, att centralisering är bättre till varje pris. Det betyder uppenbarligen ingenting att kvaliteten är hög och att man har kompetent personal.

När man gör som Johan Linander var inne på här tidigare, att man avvecklar i omgångar på det här sättet, är det en större smärta än om man vågade ta ett samlat beslut. I stället kuperar man svansen i omgångar, plågar personalen och avvecklar den långsamt, ibland till och med genom att ge upp personalen på de befintliga tingsrätterna – de känner att de inte har något stöd från Domstolsverket och ansvariga myndigheter.

Då är det fantastiskt att Hudiksvalls tingsrätt ändock ännu en gång uppvisar att man klarar alla de tolv verksamhetsmål som Domstolsverket har satt upp. Jag har den färska redovisningen här.

Jag vill avsluta med att ställa en fråga till justitieministern.

I en interpellationsdebatt den 11 november sade han: ”Domstolsverket arbetar för närvarande med att komplettera verkets tidigare utredning om tingsrättsorganisationen i Gävleborgs län. Arbetet beräknas vara

avslutat före årsskiftet.” Då skulle besked komma. Nu skriver vi snart februari månad, och osäkerheten är större än någonsin. Justitieministern kryper in i det ihåliga trädet, som Linander så träffsäkert uttryckte det, och gömmer sig ännu en gång.

När får vi något besked? Hur länge tänker man plåga personalen med den osäkerhet som råder när de inte vet någonting? Kan vi få ett besked på den punkten av justitieministern här i kammaren i dag?

Anf. 33 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Alldeles nyligen hörde vi justitieministern säga så här med anledning av tingsrättsnedläggningar: Först utreder man, sedan går det på remiss och så tar riksdagen ställning.

Dessvärre, justitieministern, framstår de väldigt mycket som skenprocesser, dessa så kallade utredningar och remissförfaranden.

Jag kan bara nämna något kort om Trollhättans tingsrätt. En utredning startade redan för två tre år sedan, och sedan blev det ett uppehåll i och med att det skulle göras en utvärdering. Utredaren hade kommit fram till att Trollhättans tingsrätt skulle vara kvar. När utredningsuppehållet är över och man ska fortsätta får utredaren ett förnyat direktiv att hon ska komplettera. Utredaren står fast vid sin hållning att Trollhättans tingsrätt ska vara kvar. När sedan det hela går ut på remiss skickar Domstolsverket med ett missiv, alltså ett följebrev, där man förklarar för remissinstanserna att man inte delar utredarens uppfattning. Domstolsverket tycker enligt de direktiv som regeringen har gett Domstolsverket, enligt de direktiv som Thomas Bodström har gett Domstolsverket.

Jag besökte nyligen Alingsås tingsrätt, som nu ingår i en utredning som är ute på remiss tillsammans med sju åtta andra tingsrätter i Västra Götaland och Halland. Den här tingsrätten har idel gröna siffror. Man förstår inte på orten varför en sådan tingsrätt ska behöva läggas ned. I och för sig kunde man gissa det, med tanke på den idéskiss som Domstolsverket hade gått ut med innan utredningen skulle börja.

Man kan fråga sig om människorna är till för domstolsväsendet eller om det händelsevis är tvärtom. Om det är tvärtom, vore det ju lämpligt med fler tingsrätter än de som blir kvar när justitieministern har lagt ned dem som han ämnar lägga ned.

Jag skulle även vilja ställa en naiv fråga: Anta att det över huvud taget inte är en resursfråga i all rationaliseringsiver som finns, och anta att det hade funnits tillräckligt med resurser för att behålla våra tingsrätter – då tänker jag i första hand på våra mindre tingsrätter – skulle justitieministern då kunna tänka sig detta?

Det är faktiskt så, som har framhållits från flera håll här, att de små tingsrätterna fungerar väldigt bra. När man tittar över deras verksamheter konstaterar man att en nedläggning av dessa tingsrätter måste ses som ett självändamål när det gäller att skapa större domkretsar. Det är inte försvarbart, på grund av kvaliteten på verksamheten – snarare tvärtom.

Anf. 34 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det kom en lite märklig invändning här, att jag gömde mig bakom en majoritet i riksdagen. Det är väl en ganska bra utgångspunkt demokratiskt, om det är en majoritet i riksdagen. Om nu en majoritet i riksdagen har ansett att det här är bra och har stått bakom varje för-

slag vore det tvärtom ganska märkligt om jag sade att jag struntar i det och ville gå en helt annan väg. Så länge det är i takt med riksdagens majoritet tycker jag att man ska framhålla den saken.

När det gäller idéskisser tycker jag att det är bra om man kan hålla isär de här olika sakerna. Rikspolisstyrelsen har kommit med en massa olika förslag, om alltifrån poliser till pengar och så vidare. Det är bra, och det är viktigt. Men det är ett problem, medger jag, om det uppfattas och kanske till och med i vissa fall framhålls som att detta är regeringens ställningstagande.

Som bekant har regeringen vid flera tillfällen, och sedan med stöd av riksdagen, kommit fram till en annan ställning. Jag nämnde Stockholm, som det gjordes ett väldigt omfattande arbete om och där det sedan inte alls blev på samma sätt. Då kan det inte vara fråga om några skenprocesser. Vi kan inte ha en skenprocess där vi låtsas lägga fram förslag, sedan gör vi på ett annat sätt och så ska riksdagen ställa sig bakom det.

Det finns väldigt många olika faktorer, även utanför själva rättsväsendet. Det finns naturligtvis också geografiska och regionalpolitiska förhållanden att ta hänsyn till. Det blir en sammanvägning när förslagen sedan presenteras.

Den utredning som kom från Domstolsverket kom före jul, och sedan har den gått ut på remiss. Nu kommer man, om jag har förstått det rätt, inom någon vecka eller ett par veckor att lämna sitt förslag. Sedan kommer vi att kunna lägga fram ett förslag.

Nu har jag hört – kanske inte i dag men tidigare – att vi har bestämt att det bara kommer att bli en domstol i Gävleborgs län och att vi kommer att skylla på olika saker. Ja, vi får väl se om det blir så eller inte. Även om det skulle vara enklare att börja redovisa olika saker kommer jag inte att föregå den utredning som görs. Vi får se om det blir på det sättet, eller om det blir på samma sätt som i Stockholm, där man sade att vi skulle göra precis på samma sätt och så blev det någonting helt annat.

Jag ser också fram mot att vi kan lägga fram ett ställningstagande så fort som möjligt, så får vi se vem som har rätt.

Anf. 35 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Självfallet är det en majoritet som står bakom. Då vet vi att det finns mängder av socialdemokrater och miljöpartister som inte tycker som sina partier men som är bakbundna och måste rösta med därför att partipiskan viner. Jag har suttit med i utredningar med socialdemokrater som har uttryckt väldigt tydligt att de motsätter sig till hundra procent att de här nedläggningarna ska fortsätta som de har gjort.

Men jag skulle ändå vilja ställa den här frågan igen, om det är en ekonomisk fråga att man nu slår samman och lägger ned tingsrätter: Har Thomas Bodström ännu gjort någon beräkning av vilka kostnader det kommer att bli? Den frågan har jag alltså ställt tidigare. Jag menar att man, om det är en kostnadsfråga, i rimlighetens namn borde ha gjort en analys av vilka kostnader som det kommer att medföra i och med att det blir så långa avstånd. Det är enorma belopp. Det går kanske inte ens att räkna ut.

Sedan måste Thomas Bodström ändå förstå det här. Han säger ungefär att vi påstår att det bara kommer att bli en tingsrätt i Hälsingland och att vi då minsann ska få se. Det är ju vår sak att driva oppositionspolitik.

Det gör att vi kämpar så länge det är möjligt. Jag har ju sagt att jag ska kämpa med näbbar och klor så länge det är möjligt och det fortfarande finns en chans att få behålla åtminstone en tingsrätt i Hälsinglands län. Det är min plikt som förtroendevald från Gävleborgs län.

Jag är rädd för att det, om vi inte får något besked de närmaste veckorna, kanske kommer en interpellation igen. Jag kommer nämligen inte att backa i de här frågorna, utan jag kommer att nöta det här så länge det finns en rimlig möjlighet för mig att göra det. Det är det sätt som jag kan agera på. Det är på det sättet som jag kan försöka påverka. Jag vill ha kvar åtminstone en tingsrätt i Hälsingland, och det kommer att vara min kamp så länge det är möjligt.

När det gäller de här idéskisserna skulle jag vilja fråga Thomas Bodström om han står bakom Domstolsverkets idéskiss.

Anf. 36 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Thomas Bodström säger i sitt inlägg att det är olyckligt om det uppfattas som regeringens ställningstagande när Domstolsverket eller Rikspolisstyrelsen kommer med förslag och idéer. Men det är inte så konstigt att man får den uppfattningen därför att när Thomas Bodström uttalade sig den 11 november här i kammaren sade han så här:

Det finns enligt min uppfattning anledning att noga överväga om den lämpligaste domstolsorganisationen i Gävleborgs län verkligen är en tingsrätt i varje landskap. Som framgår av budgetpropositionen skulle ett tänkbart alternativ kunna vara en länsdomstol med kansliort i Gävle.

Är det då så konstigt att man uppfattar det som en väldigt tydlig signal om att regeringen här är inne på ett spår och inte bara Domstolsverket? Nu förefaller det nästan som om justitieministern briljerar med att förlänga osäkerheten och säga att det väl kommer ett besked så snart som möjligt och så vidare. Man får tåla sig.

Lyssnar han inte på varningssignalerna från många av oss som vittnar om den vända som det här skapar hos personalen på berörda orter? Det handlar inte bara om Gävleborg, utan så är det också på många andra håll i landet. Det är på gränsen att man lägger ned sig själv därför att man lider så av den här osäkerheten. Varje psykolog som studerar det här vet att det är jättejobbigt att jobba med en osäkerhet och att göra det i många år, som det blir i det här fallet när man bara skjuter på beslutet.

Jag vill då fortsätta med det här löftet från statsministern häromdagen, att man ska förstärka rättsväsendet, satsa mera på det. Vad betyder det konkret när det gäller polisens insatser och när det gäller tingsrättsorganisationen? Betyder det någonting alls?

Justitieministern vägrar svara på om konsekvensanalys och effektivitet betyder någonting alls. Eller betyder det ingenting? Kan vi få ett svar på det i justitieministerns avslutande inlägg?

Anf. 37 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Justitieministern får förlåta om det upplevs som ett spel för galleriet. Vi kan ta remissförfarandet, som jag berättade om: När utredningen om Trollhättans tingsrätt var klar och den skulle ut till de olika remissinstanserna sade Domstolsverket till instanserna: Vi delar inte utredarens uppfattning, utan vi tycker att Trollhättans tingsrätt ska

läggas ned. Jag upplever sådant som lite spel för galleriet. Det kanske inte justitieministern gör, som har gett direktiven till Domstolsverket.

Den utredning som Alingsås tingsrätt ingår i skulle ut på remiss före jul, men den gick ut på remiss för en vecka sedan. Man har februari månad på sig, har det sagts. Alingsås tingsrätt är en mycket väl fungerande tingsrätt. Där visste man vad som komma skulle, det här med tingsrätts-sammanläggningar och så vidare, så man var ute i mycket god tid. Man gjorde en egen utredning om hur den egna verksamheten skulle kunna utvecklas, så att domstolen skulle kunna vara kvar. Det var ett mycket omfattande arbete som utredaren dessvärre inte alls verkar ha tagit någon notis om.

Jag frågade förut om justitieministern ansåg att människorna är till för domstolsväsendet eller om det möjligen är tvärtom. Det är egentligen en retorisk fråga. Jag vet ju vad ministern kommer att svara. Man kanske ändå bör betänka svaret lite grann, eftersom domstolsväsendet självklart är till för människorna. Då måste vi se till att placera tingsrätter på ett vettigt sätt.

När det gäller kostnader kan vi ta Strömstad tingsrätt som exempel. Det kommer att kosta betydligt mer att bedriva verksamheten vid ett så kallat arbetsställe eller tingsställe i Strömstad än vad det hade kostat att ha en självständig domstol där.

Anf. 38 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ska först försöka svara på alla de olika frågor som har ställts.

Domstolsverkets idéskiss är Domstolsverkets och ingen annans, och den får de själva kommentera. Men, som jag har sagt tidigare, jag tycker att det är positivt, om man kan hålla isär de här sakerna, att våra myndigheter också deltar i en demokratisk debatt.

Självklart har jag förståelse för att oppositionen driver de här frågorna. Det är naturligtvis på det sätt som det också ska vara, men jag hoppas att man ändå har en förståelse för att jag vill följa den tågorordning som finns och som vi följer i alla andra sammanhang, att inte ha ett ställningstagande förrän vi har genomgått den demokratiska processen. Sedan skulle vi kunna komma fram till olika uppfattningar, eller så kommer vi fram till samma uppfattning i den här frågan om det ska finnas en domstol eller flera i Gävleborgs län.

Men en sak vill jag klargöra. Jag tror inte att man sparar pengar generellt på sammanläggningar. Det är i alla fall inte det som har varit drivkraften när jag har kommit fram till förslag som regeringen sedan har drivit. Jag tror inte heller att det kommer att vara så i framtiden om det görs ytterligare sammanläggningar. I så fall är det ytterst marginellt och på väldigt lång sikt. Det som har varit skälen till sammanläggningarna är faktiskt att alla människor ska få tillgång till hög kompetens och att det ska gälla överallt, var man än bor i Sverige. Det är det som är drivkraften. Sedan kan man ha olika uppfattningar om hur det här ska se ut, men det är det som är drivkraften. Det handlar om en så hög rättssäkerhet som möjligt för alla människor – det och ingenting annat.

Vi får se vad det här leder fram till. Jag tackar för den här debatten.

Kammaren beslutade kl. 13.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

7 § Frågestund

Frågestund

Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vi ska nu ha frågestund med representanter från regeringen. Frågor kommer att besvaras av finansminister Bosse Ringholm, jordbruksminister Ann-Christin Nykvist, statsrådet Gunnar Lund, statsrådet Berit Andnor och statsrådet Carin Jämtin. Övergripande frågor kommer att besvaras av finansminister Bosse Ringholm.

Jordbrukets konkurrensvillkor

Anf. 40 CECILIA WIDEGREN (m):

Herr talman! Tillväxt har ju blivit ett av regeringens modeord och hänger starkt samman med bland annat lönsamheten för företagare.

Nu i dagarna har vi återigen fått en akut larmrapport – den här gången från svenska bönder – där det väldigt tydligt sägs att det är ojämlika villkor i förhållande till konkurrentländerna. Man får det svårt att gå ihop. Dessutom är det i dag bara dagar tills vi får reda på vad regeringen avser att göra med de framtida EU-stöden.

Det finns mycket att göra på hemmaplan, och det är om just det som jag vill ställa en fråga till jordbruksministern: När avser jordbruksministern att återkomma till riksdagen när det gäller att klara ut de ojämlika villkor som råder i förhållande till konkurrentländerna – något som en del kallar för ryggsäcken – så att det blir lönsamt och så att vi också i framtiden kan äta svensk mat? Alla vi här i kammaren minns statsministerns löfte i regeringsdeklarationen om just detta.

Anf. 41 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Ett intensivt beredningsarbete pågår i Regeringskansliet. Där har vi en stor öppenhet i förhållande till berörda intresseorganisationer och de politiska partierna i riksdagen. I det sammanhanget arbetar vi också med konkurrensförutsättningar och med lönsamhetsfrågorna inom jordbruket. En departementspromemoria kommer inom kort att presenteras.

Också i frågan om punktskatter pågår ett parallellt beredningsarbete. Där har vi tidigare här i kammaren uttalat att regeringen avser att återkomma i frågan så snart det statsfinansiella läget tillåter.

Anf. 42 CECILIA WIDEGREN (m):

Herr talman! Tack för svaret! Vi är långt ifrån nöjda med svaret att arbete pågår. Regeringsdeklarationen presenterades ju för ett och ett halvt år sedan. Nämnade larmrapport är bara ännu en av de larmrapporter som kommer. Det blir säkert fler om arbetet bara ska "fortsätta". Frågan är *när* regeringen avser att återkomma.

Jag skulle kanske ha ställt frågan till finansministern i stället för att få klarhet eftersom det rör sig om en sänkning av dieselskatten, om borttagande av handelsgödselavgifter och så vidare just för att vi ska få jämlika villkor.

Frågan är alltså: När avser jordbruksministern att återkomma med någonting konkret så att vi kan få lika villkor och så att vi också i framtiden kan få svensk mat?

Anf. 43 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Möjligheter att äta svensk mat har vi redan i dag. Vi har en fin produktion i Sverige. Det finns också många konsumentvärden i den produktionen.

När det gäller konkurrensförutsättningarna har vi redan vidtagit ett antal åtgärder. Det handlar då bland annat om de allmänna förutsättningarna för de här företagen.

För återföring av gödselmedelsskatter har vi ett program. Vi jobbar också med hur det programmet ska se ut i framtiden.

Också när det gäller dieselskatten är det viktigt att veta hur det ser ut i konkurrentländerna. En sådan analys har vi kommit långt med i Regeringskansliet.

Detta med konkurrensförutsättningar handlar inte bara om punktskatter utan om *mycket* mer. I vissa avseenden har ett svenskt jordbruk bättre villkor än jordbruk i andra länder. Ett exempel är också hur mark- och arrendepreiser ser ut i Sverige.

Tillväxtfrämjande åtgärder

Anf. 44 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Som redan nämnts här diskuteras tillväxten mycket. Man får intrycket att många tror att man kan samtala fram den. Men som vi alla vet räcker det inte med snack, utan det måste också hända någonting.

Tillväxt låter väldigt abstrakt. Vad det i grunden handlar om är just att vi måste kunna baka en större kaka. Vi behöver förändringar som gör att kakan blir större. Såvitt jag förstår efter att ha följt den ständigt pågående dokusåpan om förhandlingar är man fortfarande kvar i resonemanget om var vi ska sätta ned kniven och skära. Hur ska vi skära kakan? Hur stora bitar ska den och den få?

I grunden handlar det om att fler människor måste jobba. Man kan inte betala vård och skola bara genom att skära kakan på olika sätt. Det behövs också bättre villkor för att äga och driva företag och låta dem växa – företag där folk får jobb, tjänar egna pengar och kan betala skatt.

Min fråga blir därför: Är Bosse Ringholm nu beredd att lägga fram förslag till riksdagen så att vi kan fatta beslut om förändringar – det gäller då förmögenhetsskatt, fåmansföretag och så vidare – som är bra för

Anf. 45 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Jag håller gärna med Karin Pilsäter om att det gäller att inte bara prata om tillväxt utan också uträtta något och åtgärda situationen. Sedan år 1994, då den socialdemokratiska regeringen efterträdde regeringen Bildt, har tillväxten i Sverige varit drygt 3 %. I våra omgivande länder i EU har den varit under 2 ½ %. Vi har alltså haft en snabbare tillväxt i Sverige än man haft i EU-länderna och till och med snabbare än i OECD-länderna. Möjligen kan det stå som kontrast till regeringen Bildt som i stort sett hade nolltillväxt, alltså ingen tillväxt alls. På den tiden var det mycket snack och ingen verkstad.

Som Karin Pilsäter säkerligen är mycket medveten om lade regeringen i höstas fram ett förslag om att förbättra för småföretagen – den så kallade 3:12-beskattningen. Vi sänkte skatten för småföretagen med 1 miljard. Vi underlättade exempelvis övertagandet av företag vid arv mellan generationer inom en familj. Det har alltså gjorts en hel del för företagen, och vi fortsätter med många andra tillväxtfrågor. Tillväxt handlar ju inte bara om skatt, utan tillväxt handlar faktiskt om väldigt mycket mer.

Anf. 46 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Bosse Ringholm talade i 58 sekunder om historiska uppgifter som i sammanhanget är fullkomligt irrelevanta. Jag tänker inte slösa bort min tid på att bemöta det som sades. Fortfarande är det inte politikerna som skapar tillväxt. Däremot kan vi skapa *förutsättningar*.

Sanningen är att det förslag som ni lade fram i höstas är så extremt litet och begränsat att det knappt räcker till att fylla ut ett 60 sekunders frågesvar. Jag skulle önska att jag i stället kunde få ett svar på själva frågan om regeringen är beredd att till riksdagen – som ju fattar beslut och som inte deltar i någon förhandlingsdokusåpa – lägga fram förslag som handlar om att sänka de skadliga skatterna för jobb och företagande. Det skulle gynna dem som behöver jobb och som behöver tjäna egna pengar. Dessutom skulle det gynna dem som kan tänka sig att starta och driva ett företag.

Anf. 47 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Karin Pilsäter behöver inte ägna någon tid alls åt att bemöta mina 58 sekunders information om vad vi har gjort för att förbättra tillväxten, för det är en faktaupplysning som inte behöver bemötas.

Jag vill bara erinra om att vi faktiskt har haft en väldigt positiv tillväxtsutveckling. Det tycks Karin Pilsäter och många andra förtränga – man vill helt enkelt inte komma ihåg det.

Självfallet är svaret på Karin Pilsäters fråga att regeringen i varje budgetproposition och i varje vårbudget har återkommit med nya förslag som har förbättrat både företagsamhet och sysselsättning, och det avser vi att göra också i fortsättningen. Jag vill gärna säga att det när det handlar om att få till stånd en bättre tillväxt i Sverige – det vill säga fler jobb och fler nya företag – gäller att se till att hela den offentliga ekonomin fungerar väl, att vi har sunda offentliga finanser och att vi har bra utbild-

Frågestund

ning, bra forskning, bra villkor för vår arbetskraft och bra villkor för våra företag. Det handlar alltså om väldigt mycket mer än om enbart skatter. Karin Pilsäter har kanske trott att det är bara de länder som har lägsta skatterna som har den högsta tillväxten i världen. Men Sverige som har ganska höga skatter har alltså haft en bättre tillväxt än andra länder med väsentligt lägre skatter.

Den sociala situationen för studerande med barn

Anf. 48 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till barn- och familjeministern. 60 % av de ensamstående svenska studenter som har barn är beroende av socialbidrag för att klara sig. Var sjätte studerande ensamförälder klarar alltså inte att betala för livets nödtorft – hyra, mat, kläder och annat som hör vardagen till för sig och sina barn – utan att be samhället om hjälp.

Det är tufft att klara både studier och familj också när det finns två föräldrar.

Totalt är det 187 475 barn som lever med minst en förälder som studerar. I förra veckan kom en utredning om bristen på trygghet för studerande. Den innehåller få förslag som kan hjälpa de utsatta barnen och deras föräldrar. Det är inte konstigt – som man bäddar får man ligga. Den socialdemokratiska regeringen gav den s-märkta utredaren smala förutsättningar, och nu har vi inte någonting som är så mycket klokare att utgå ifrån.

Min fråga till statsrådet är utifrån den här komplicerade bilden: Vad tänker regeringen göra för att studerande med barn ska få drägliga livsvillkor?

Anf. 49 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Det är precis som Torsten Lindström sade att jag i förra veckan fick den studiesociala utredningen, som Cinnika Beiming har ansvarat för. Uppgiften för utredningen var att göra en samlad analys av den ekonomiska och sociala situationen för studerande men också att se på samverkan mellan socialförsäkringssystemen och andra förmånssystem och den studiesociala situationen. Jag tycker att det här underlaget är mycket värdefullt därför att det ger en bra beskrivning av hur de olika förmånerna samverkar i den studiesociala situation som de studerande är i.

Det pekas på en rad olika saker i denna utredning, och beredningsarbetet pågår inom departementet.

Anf. 50 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Herr talman! Tack för svaret, men det hjälper ju inte. Fakta, underlag, statistik och beräkningar har vi haft i massor, och nu har vi lite till från den här utredningen. Det hjälper inte de studerande med barn som verkligen försöker att få ihop sin vardagsekonomi. Det krävs nya grepp för att komma till rätta med deras möjligheter att försörja sig och sina familjer.

Visst finns det en del förslag i utredningen som man kan ta vara på. Men min fråga till statsrådet är: Kommer statsrådet att ta vara på de för-

slagen och lägga fram dem snabbt så att vi inte får ytterligare fördröjningar i processen att skapa drägliga livsvillkor för studerande med barn?

I dag möter många studerande med barn oerhört många olika problem. Den här utredningen pekar ju på behovet av ännu mer utredning, någonting som vi kristdemokrater i och för sig har begärt för att få ett brett grepp när det gäller de studerandes trygghet. Det har Socialdemokraterna hittills sagt nej till.

Kan vi få klara besked om hur regeringen tänker göra för att studerande med barn ska få möjlighet till en trygg ekonomi? Vad tänker regeringen göra för att det ska tas ett brett grepp i de här frågorna?

Anf. 51 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Det var just för att ta ett brett grepp, men också för att veta mycket väl vad det är för typ av insatser som är riktiga och viktiga för de studerande, som den studiesociala utredningen tillsattes. De kom med sitt förslag för bara någon vecka sedan. Beredningsarbetet pågår.

Jag vill också påminna om att regeringen har tagit ett annat initiativ. Det handlar om ett interdepartementalt arbete som syftar till att också på ett bättre sätt beskriva situationen för barn som lever i familjer som är ekonomiskt utsatta. Det är ett underlag som är viktigt när det handlar om att prioritera de olika åtgärder som vi har anledning att vidta för att vi ska få en ökad träffsäkerhet, så situationen blir till det bättre för de barn som lever i familjer som har ont om pengar.

Beredningsarbetet pågår när det gäller den studiesociala utredningen. Jag ställer mig frågande till vad Torsten Lindström egentligen vill: Vill han veta hur situationen är, eller vill han fatta beslut på lösa grunder?

Medlemsavgifterna till EU

Anf. 52 LENA EK (c):

Herr talman! Min fråga riktar sig till finansministern.

Finansministern har deklarerat att EU:s budget inte bör öka. Han har också deklarerat att Sverige inte ska ha en större nettoavgift till den europeiska unionen.

Det svenska jordbruket, herr talman, står för 10 % av BNP och 11 % av sysselsättningen. Bara skogen genererar 63 % av svensk nettoexport. I det jordbrukspolitiska beslutet finns en punkt som heter Modellering på EU-språk. Man ska ta 5 % av direktinsättningarna och lägga tillbaka dem till EU. Avsikten är att de ska gå till landsbygds- och framför allt miljöprogram. För att få tillbaka de här 350 miljonerna krävs en svensk insats på 230 miljoner, alltså en medfinansiering. I dagens läge är det en väldig diskussion inom jord- och skogsbruket om de här pengarna verkligen kommer att komma tillbaka till Sverige. Jag skulle vilja ha ett besked av finansministern om denna medfinansiering.

Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Svenska folket ska inte betala mer avgifter till EU än vad som är nödvändigt. Därför har den svenska regeringen tillsammans med andra regeringar i Europa arbetat för att försöka hushålla så bra som möjligt med EU:s budget. Vi har nyligen gått samman med fem andra

regeringar – bland annat i Tyskland, Frankrike och Storbritannien – och föreslagit att när man nu ska se över EU:s budget för de kommande åren, långtidsbudgeten, ska man försöka begränsa budgeten till 1 % av bruttonationalprodukten, det vill säga ungefär på den nivå som har vi har för närvarande.

När vi väl gör den nya budgeten är det viktigt att vi tar hänsyn till de tio nya medlemsländerna i EU. De har en betydligt lägre levnadsstandard än vad de gamla länderna har. Det är rimligt att de också får ta del av den nya budgeten. Det handlar om att de i många fall kommer att ta över en del av det jordbruksstöd som hittills har gått till exempelvis Spanien, Grekland, Portugal och Irland. Det kommer att gå till de nya länderna.

Vi ska också se till att svenskt jordbruk får tillbaka de pengar som vi är berättigade till. Vi har självfallet ingen anledning att skicka pengar till Bryssel för deras egen skull som sedan ska komma tillbaka. Det är bättre att vi behåller pengarna i Sverige. Därför ska vi se till att vi får en effektiv EU-hantering av jordbrukspengarna och att vi får tillbaka vår rättmätiga andel.

Anf. 54 LENA EK (c):

Herr talman! Det är väldigt vällovliga avsikter som finansministern deklarerar – att hålla nere EU-budgetens omfång, att minska nettoutbetalningarna från Sverige till EU. Ett smalare men effektivare EU är ju bra. Det är viktigt för jorden och skogen. Det vet jordbruksministern som var i Linköping och såg över 800 näringsidkare räkka upp handen när de fick frågan: Tror ni att det kommer att gå bra eller dåligt? Sju trodde att det skulle gå, över 800 trodde att det skulle gå dåligt.

En av anledningarna till detta är att vi historiskt sett inte har använt miljöstödet för jordbruket, på samma sätt som vi inte har medfinansierat forskning i full utsträckning. Då har vi missat en del.

Jag tolkar finansministerns svar, herr talman, som att finansministern är beredd att i de fall EU bestämmer sig för denna form ska svensk medfinansiering finnas fullt ut för miljöstöden för denna bransch. Är det korrekt?

Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Vi är från den svenska regeringens sida naturligtvis oerhört angelägna om att den medlemsavgift som vi betalar till EU kan återgå i den omfattning som det är rättmätigt för vår del. Vi tillhör de så kallade nettobidragsbetalarna i EU. Vi får alltid betala mer än vad vi får tillbaka. Det är rimligt eftersom vi tillhör den rikare delen av EU-kretsen. Det kommer att bli ännu mer tydligt när vi får in de tio nya medlemsstaterna. Icke desto mindre ska vi se till att utnyttja de möjligheter vi har när det gäller jordbrukspolitiken, miljöstödet, regionalpolitiken, arbetslöshetsbekämpningen och mycket annat att få tillbaka en del pengar. Hur den tekniska utformningen av det här blir är en diskussion som pågår i EU-sammanhang och som framför allt i det längre finansiella perspektivet kommer att vara oerhört viktigt.

Jag delar Lena Eks uppfattning att vi ska bevaka de svenska jordbrukarnas intressen och svenska statens, det vill säga i sista hand skattebetalarnas, intressen för att få tillbaka så mycket som möjligt. Då ska se vi till

Schablonbeskattning

Frågestund

Anf. 56 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag vill också vända mig till finansminister Bosse Ringholm.

Jag tänkte ta upp frågan om schablonbeskattningen. Finansministern var ute under julhelgen och pratade sig varm om schablonbeskattning. Jag tyckte att det var bra. Det är en fråga som framför allt mitt parti har drivit ett antal år. Vi tycker att det är bra, för det innebär en viss enkelhet både för den enskilde företagaren och för Skatteverket. Det innebär också att man kan komma till rätta med det skatteundandragande som vi har i dag.

Jag tänkte nu fråga finansministern om nästa steg. Hur har finansministern tänkt att vi ska gå vidare i den här frågan? Ska det bli någon typ av försöksverksamhet? Ska man gå in i vissa branscher? Ska det vara frivilligt eller ska man ha generella system?

Anf. 57 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! På vissa områden när det gäller framför allt företagsbeskattning vet vi att det inte är särskilt effektivt. Det finns för många företag som inte betalar någon skatt alls eller betalar bara ganska lite i skatt. Ett sådant område har varit just restaurangnäringen.

Jag har med glädje sett att både arbetsgivarna i restaurangnäringen och de fackliga organisationerna gemensamt har intresserat för detta. De har i många år velat pröva en modell med så kallad schablonbeskattning. Den modellen tillämpas i dag i bland annat Spanien, och den har med framgång prövats också på annat håll.

Det har också gjorts flera utredningar om detta. Dåvarande Riksskatteverket – numera Skatteverket – har gjort en relativt stor studie. Vi har i Finansdepartementet ett arbete i gång för att se om vi kan tillämpa en del av principerna för schablonbeskattning på exempelvis restaurangbranschen. Det finns också andra branscher som kan vara aktuella framöver.

Arbetet pågår nu intensivt. Om det ska resultera i en försöksverksamhet eller en permanent verksamhet är det för tidigt att ha en bestämd uppfattning om. Det är ett ganska svårt lagtekniskt arbete som måste utföras. Det har lanserats idéer om man skulle kunna använda den modell som finns i några andra länder där man kan välja mellan schablonbeskattning och vanligt traditionell företagsbeskattning.

Vi kommer att jobba med detta, och gärna i samverkan med branschens företrädare både på arbetsgivarsidan och på den fackliga sidan.

Anf. 58 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Tack för svaret. Jag kan tänka mig att alla kanske inte är så odelat positivt inställda. Man gör ändå vissa avsteg från likformighet i beskattningen. En schablon kan ibland innebära mindre exakthet för den enskilde. Det kan också medföra vissa pedagogiska problem. Jag försö-

ker att förklara det hela med att man ändå kommer till rätta med de orättvisa konkurrensförhållanden som finns i dag inom dessa branscher.

Jag vill bara höra hur finansministern ser på den frågan.

Anf. 59 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det är alldeles rätt som Marie Engström säger, att det finns både fördelar och nackdelar med en schablonbeskattning. En schablonbeskattning är inte precis och kan därför upplevas som orättvis. Därför gäller det att hitta en utformning som minimerar nackdelarna.

Det som är det största bekymret i dag inom flera branscher – bland annat inom restaurangbranschen – är att det är så många som inte betalar någon skatt alls. Det är ganska osjyst mot dem som gör rätt för sig skattemässigt, betalar arbetsgivaravgifter och i övrigt sköter sina åligganden. Därför är jag glad över att man från branschen själv engagerar sig hårt för att få till stånd mer konkurrensneutrala villkor mellan företagen.

Det är viktigt att hitta en utformning som minimerar de rättviseproblem som finns. Det är möjligt att det måste bli en kombination av en mall för schablonbeskattning och ett bibehållande av en del av den nuvarande företagsbeskattningen.

Flickor som skadar sig själva

Anf. 60 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Min fråga riktar sig till barn- och familjeministern.

Vi fick förra veckan mycket alarmerande uppgifter om flickor som skadar sig själva. Vi har i Sverige en jämställdhetspolitik där man har producerat enormt många jämställdhetsplaner, kurser, målsättningar, handlingsplaner, och vi respekterar konventionen om barnens rättigheter. Men vi konfronteras med sådana här fakta.

Jag vill gärna få ett svar från barn- och familjeministern: Hur är detta möjligt?

Anf. 61 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Det är precis som Ana Maria Narti säger. Även om de allra flesta barn och unga mår bra och lever ett bra liv i dag finns det de som inte gör det. Unga flickor skadar sig själva i större utsträckning än vad de gjorde för bara några år sedan. Det här har jag tagit på allra största allvar.

Det var utifrån ett uppdrag från mig och regeringen som denna rapport kom i förra veckan. Socialstyrelsen har nu ett uppdrag, och man lämnade en delrapport förra veckan. Det var en första redovisning om hur situationen ser ut. Vi vet för lite om det. Man kommer att fortsätta sitt kartläggningsarbete för att se hur vi på bästa sätt kan se dessa flickor och hur vi kan arbeta förebyggande på bättre sätt än i dag.

Vi vet alldeles för lite. SPU har också fått i uppdrag att ge en sammanställning av det kunskapsläge som man har internationellt.

Anf. 62 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Tack för svaret. I den rapport som redan har kommenterats talas det också om sambandet mellan dessa flickors svåra situation och mobbningen i skolmiljö.

Detta med mobbning har en lång historia. Jag var med i skoldebatten redan i slutet av 70-talet. Då fick man inte tala om mobbning. Det skulle inte få förekomma i den svenska demokratiska skolan. I dag talar om man om det, men man gör för lite.

Jag vill fråga: Vad tänker statsrådet göra på detta område?

Anf. 63 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag ser mycket allvarligt på det förhållandet att unga flickor skadar sig själva. Det är alldeles riktigt som Ana Maria Narti säger. När det gäller ungefär hälften av de flickor som finns redovisade i denna undersökning vet vi att de har en bakgrund där de har blivit mycket allvarligt kränkta, och i en del fall handlar det just om mobbning. Det är också därför som regeringen under flera år genom Skolverket har drivit ett aktivt arbete för att få till stånd insatser mot mobbning ute på skolorna. Det arbetet ska naturligtvis fortsätta, men det ska också intensifieras genom det initiativ som regeringen nu har tagit i och med uppdraget till Socialstyrelsen.

Men det handlar också om att man – alla vi som är vuxna – lokalt där barn och ungdomar vistas ständigt är uppmärksam på hur de har det och att man tar ett gemensamt ansvar för att skapa så goda uppväxtvillkor som det bara är möjligt för våra barn och unga.

Det svenska lantbrukets ekonomi

Anf. 64 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Som vi tidigare här har hört har det under den senaste tiden lagts fram rapporter som visar att det svenska lantbrukets ekonomi är körd i botten. Kalkylerna för att producera mat i Sverige går inte ihop.

Nu finns det tankar i arbetet med tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken om att man ska omfördela pengar från aktiva livsmedelsproducenter – de som i dag går back.

Jag vill fråga jordbruksministern om hon tycker att det är rimligt, önskvärt och lämpligt att, utöver det som lagts fast i EU-överenskommelser, föra över pengar från effektiv livsmedelsproduktion till andra områden.

Anf. 65 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! EU:s jordbruksministrar fattade i juni förra året ett mycket viktigt principbeslut om en modernisering och reformering av jordbrukspolitiken. Den bygger på att vi ska få ett jordbruk som producerar det som konsumenterna efterfrågar. Vi ska kunna ta till vara viktiga miljö- och landsbygdsintressen, och vi ska också ha en jordbrukspolitik där man värnar om mat till alla och om en friare handel med jordbruksprodukter.

Nu ska detta beslut genomföras nationellt i Sverige, och då finns det ett antal valmöjligheter. Det är dessa valmöjligheter som vi just nu analy-

serar för att kunna lägga fram det förslag som är bra för Sverige. Det ska vara ett förslag som tar till vara jordbrukets intressen och också de intressen som vi har av att behålla ett öppet landskap, den biologiska mångfalden och en levande landsbygd. Det är den balansen som vi måste åstadkomma. Då blir det vinnare och förlorare, men vi ska få fram ett förslag som är det bästa för Sverige.

Anf. 66 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Jag noterar att jordbruksministern inte svarade på frågan. Jag vill därför upprepa den: Är det rimligt och lämpligt att i ett läge när svenska matproducenter går så mycket back, som den senaste larmrapporten visade, föra över pengar från dem som producerar den svenska maten på ett effektivt sätt till andra områden – är det lämpligt och rimligt i den situation som nu är för handen?

Anf. 67 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Jag tycker att Sven Gunnar Persson gör det väldigt enkelt för sig genom att säga att vi för över pengar från dem som producerar mat till några andra.

Vi har en bild av vilket jordbruk vi vill ha. Vi vill ha ett jordbruk som möjliggör inte bara en intensiv jordbruksproduktion utan också det som vi kallar för en extensiv jordbruksproduktion. Vi vet också att det finns ett stort intresse av att få ett jordbruk som är ekologiskt och bygger på ett hållbarhetstänkande.

Det är alltså inte så enkelt att man kan säga att man ger till den ena och tar från den andra. Vi måste hitta en balanserad lösning, och givetvis ska vi ha en lösning som är bra för näringen. När vi ska genomföra den här förändringen kommer det tyvärr att finnas både vinnare och förlorare. Men vi ska se till att vi gör det här så bra som möjligt för Sverige och tar till vara de intressen som vi har att ta till vara.

Väg 73

Anf. 68 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Väg 73, vägen till Nynäshamn, är en av Sveriges mest olycksdrabbade vägar.

Genom åren har många socialdemokratiska ministrar lovat runt men hållit tunt när det gäller utbyggnad av väg 73. Bosse Ringholm hör till dem, men han har i dag tillfälle att sälla sig till den sällsynta skaran som gör mer än att prata.

Den 13 januari i år fick vi veta att pengar för att bygga ut hela vägsträckan kommer att finnas för byggstart under mandatperioden. Vi fick också veta att regeringen skulle fatta beslut om detta inom en till två veckor. Det har nu gått mer än 14 dagar, så min fråga till Bosse Ringholm är: När kommer något beslut om pengar till väg 73, och kommer pengarna att vara öronmärkta för väg 73?

Anf. 69 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! I förra valrörelsen lovade Socialdemokraterna att bygga väg 73 – ett löfte som kommer att infrias den här mandatperioden, precis

enligt vad vi sade för ett par år sedan. Väg 73 är ju en så kallad länsväg, så det är verkligen öronmärkta pengar det handlar om.

Vad regeringen just nu gör är att förbereda ett beslut som en uppföljning av det som riksdagen beslutade förra året, nämligen den så kallade infrastrukturplanen, som handlar om hur mycket vägar och järnvägar som ska byggas de tolv närmaste åren. För detta finns ett ansevärt belopp på 360–370 miljarder kronor som ska fördelas, vilket är en stor och mycket grannlaga uppgift. Det arbetet håller regeringen på med för närvarande, och det kommer att redovisas på vanligt sätt. Det är viktigt att konstatera att det föregicks av en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet strax före jul om extra satsningar i västra Sverige och i Stockholmsområdet. Många av projekten kommer att kunna påbörjas under den här mandatperioden.

Anf. 70 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Jag får konstatera att jag inte får något besked. Jag kan också konstatera att om det hade byggts en kilometer av väg 73 varje gång en socialdemokratisk minister hade lovat någonting, hade vägen varit färdig nu. Jag får samma svar som vi har fått hela tiden: Det ska komma, det ska komma. Det fick vi också förra mandatperioden.

Jag går tillbaka till det som hände den 13 januari i år och uttalandet från Bosse Ringholm om att det kommer att finnas pengar för byggstart av väg 73 – då kan man bara konstatera att de måste vara öronmärkta – och att regeringen kommer att fatta beslut inom en till två veckor. I dag är det den 29 januari. Det har alltså gått mer än 14 dagar. Ändå får jag inget besked om att beslutet är fattat, att väg 73 finns med och med öronmärkta pengar.

Anf. 71 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Frågeställaren upprepar frågan, så jag får väl upprepa svaret eftersom det inte tycks gå fram. Svaret är ganska enkelt, nämligen att byggandet av väg 73 kommer att påbörjas under den här mandatperioden. Det kommer att finnas pengar för det i den länsvägplan som kommer att fastställas.

Regeringen har naturligtvis riksdagsbeslutet om infrastrukturinvesteringar som grund. Regeringen kommer också att redovisa för riksdagen hur alla vägar, inte bara väg 73, och alla järnvägar under de kommande åren ska planeras och finansieras.

Marietta de Pourbaix-Lundin kan vara helt lugn på den här punkten. Det kommer att bli ett igångsättande av väg 73 under den här mandatperioden.

Finlands alkoholskattesänkning

Anf. 72 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Min fråga är också till finansminister Bosse Ringholm.

Inom någon månad kommer vårt grannland Finland att genomföra en lika stor sänkning av skatten på alkohol som vårt andra grannland Danmark gjorde den 1 oktober förra året.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Frågestund

Min fråga till statsrådet och regeringen är: Vilka åtgärder tänker ni vidta med anledning av de här sänkningarna?

Anf. 73 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Vi har flera gånger under senare år varit i den situationen att våra grannländer har justerat antingen sina skatter på alkoholområdet eller sina regler för införsel. Från den 1 januari i år har Sverige, Danmark och Finland gemensamma införselregler, det vill säga de tre EU-länderna här i Norden. Vi vet att Danmark i höstas gjorde skattejusteringar på alkohol och att Finland planerar för sådana. Det svar som regeringen har gett hela tiden är att vi naturligtvis vill se hur utvecklingen blir på det här området innan vi definitivt bestämmer oss för att göra någonting.

För ett par år sedan gjorde Danmark vissa skattesänkningar. Det ställdes då krav på omedelbara reaktioner från svensk sida. Vi tyckte att vi hade skäl att vänta. Vi väntade, och vi såg att det dramatiska som många trodde skulle hända inte hände. Vi vill på samma sätt fundera och överväga hur vi kan bidra till att minska alkoholskadorna och alkoholkonsumtionen. Vi kan återkomma exempelvis i samband med vårbudgeten med en ny bedömning.

Anf. 74 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det går inte att komma ifrån att regeringen uppenbarligen blev hyggligt överraskad av konsekvenserna av den danska skattesänkningen, för om vi ska vara ärliga blev det ganska dramatiska konsekvenser, framför allt i Skåne, där ju minskningarna av Systembolagets intäkter och försäljning redan varit avsevärda.

Men jag ska komplicera frågeställningen ytterligare för finansministern. Nu planeras det också att det under sommaren ska byggas ut en färjelinje mellan Stockholm och Estland. Estland ingår ju inte i det samarbete som finansministern talar om. Vad kommer regeringen att göra när det helt plötsligt finns en direktförbindelse mellan Sverige och ett land som har en skattesats som ligger avsevärt under den svenska, med nästan 50 %?

Anf. 75 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringens ambition, och jag vet att den stöds av de allra flesta partier utom av just frågeställarens parti, är att försöka minska alkoholskadorna och hålla tillbaks alkoholkonsumtionen.

Vi är naturligtvis oroade över att det har skett en kraftig ökning av alkoholkonsumtionen under senare år. Skatteinstrumentet har varit ett viktigt medel för att försöka begränsa alkoholskadorna och alkoholkonsumtionen, men vi är medvetna om att det inte längre har riktigt samma verkan efter det att alkoholskatterna har sänkts i vår omvärld.

Om man ska tro på Tobias Billströms beskrivning har det snarast inträffat en katastrof på kort tid, men jag tycker att det är våldsamt överdrivet. Man har under lång tid sagt att vi inte kommer att kunna hävda oss över huvud taget när det gäller exempelvis öl- och vinförsäljning. Men faktum är att öl- och vinförsäljningen via Systembolaget, som ju är den distributionskanal som vi värnar om, inte har gått ned under förra året. Vi har fortfarande en relativt modest utveckling på området.

Vi avvaktar vad som händer i vår omvärld och de skattesänkningar som nu är aviserade i Finland men som ännu inte är genomförda.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Biståndet till Liberia

Frågestund

Anf. 76 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Carin Jämtin.

Inom kort kommer riksdagen att behandla en proposition om svenskt deltagande i Förenta nationernas mission i Liberia. Sverige ger ju bistånd till Liberia. I dag räknar man med att år 2003 gick 36 miljoner i bistånd till Liberia. Vad man kommer att genomföra nere i Liberia är en avväpning av soldater. Man beräknar att det är 40 000 soldater som ska avväpnas, och större delen av dem är barnsoldater.

Min fråga till statsrådet är: Kommer Sverige att öka sitt bistånd till Liberia i samband med den här missionen? Blir det i så fall ett riktat bistånd så att barnsoldater återförs till samhället?

Anf. 77 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Herr talman! Tack, Rosita Runegrund, för frågan om Liberia. Regeringen beslutade förra veckan att skicka svensk trupp till just Liberia för att stödja fredsprocessen, självklart inte med biståndsmedel men med möjlighet att använda biståndspengar. När det gäller de biståndsmedel som går från Sverige är en jätte viktig del att just hjälpa till med utbildning och att stödja barnsoldaters integrering i samhället igen.

Mycket av kriget i Liberia har ju just bedrivits av pojkar som av olika skäl, och vid väldigt låg ålder, har kommit in i kriget. De behöver utbildning av alla slag. Vi kommer att prioritera det i biståndet även i fortsättningen.

Anf. 78 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Det var ett glädjande svar från statsrådet, för vi vet att situationen i Liberia när det gäller barnsoldater är lite annorlunda än i många andra länder. Vi vet också att det är många flickor som är involverade som barnsoldater. Statsrådet har sagt sig vara positiv till riktat bistånd till kvinnor och barn. Då är en följdfråga: Kommer statsrådet att rikta bistånd speciellt till just flickor som har utnyttjats som barnsoldater?

Anf. 79 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Herr talman! Under det här året har vi prioriterat fyra områden i biståndsbudgeten. Ett av dessa har varit konfliktförebyggande och fredsskapande. Inom det området satsar vi på att titta på just kvinnors och flickors roll för fredsskapande och konfliktförebyggande åtgärder. Hur det kommer att bli exakt i Liberia måste man bestämma på plats i prioriteringarna mellan givarländerna, mellan dem som de olika biståndspengarna kommer ifrån. Självklart kan flickor ibland ha en svårare integreringsprocess för att komma in i samhället igen, men om det kommer att vara just svenska biståndspengar kan jag faktiskt inte svara på.

Frågestund

Anf. 80 TOMAS ENEROTH (s):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till barn- och familjeminstern Berit Andnor. Jag noterade i medierna i går att statsrådet har tagit ett initiativ som handlar om att bilda opinion mot det allt starkare kommersiella tryck som unga flickor utsätts för när det gäller klädstil och livsstil över huvud taget, om jag tolkade TV-inslaget rätt. Jag tror att flera med mig har reagerat mot den alltmer aggressiva marknadsföring som generellt i dag riktas mot barn och ungdomar genom produktplacering i spel och medier och genom att man på Internet, på chatsidor eller direkt via mejl till barn och ungdomar, genomför kommersiella kampanjer.

Det här brukar branschen säga att man ska självsanera och självreglera. Det finns också branschgemensamma organ som försöker rensa upp i det här, men erfarenheten är att det är ett ökat kommersiellt tryck som barn generellt sett utsätts för. Vi som föräldrar gör vad vi kan för att våga stå emot detta, men det är inte lätt.

Min fråga till statsrådet är: Kommer det initiativ som jag uppmärksammade i medierna i går att innefatta kommersiellt tryck riktat mot barn generellt eller gäller det bara tryck mot unga flickor? Och är statsrådet beredd att föreslå ytterligare regleringar för den marknadsföring som i dag riktas mot barn och ungdomar? Jag tror att det skulle behövas för att skydda barn och ungdomar mot en mycket aggressiv marknadsföring.

Anf. 81 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Ja, det är ju så att unga flickor och pojkar i dag lever i en mycket tuff verklighet. Det sker en kommersialisering och sexualisering av den vardag som de lever i. Det är en oerhört massiv påverkan som vi ser på många olika sätt. Det handlar om allt från vad man ser på TV till bio och tidningar. Det handlar också om vad som erbjuds när man går och handlar och om vad som finns på Internet. Vi har också den här produktplaceringen, som Tomas Eneroth nämner. Det är en massiv påverkan som sker.

Detta projekt är en del i att försöka skapa en motkraft. Det handlar om att skapa en dialog med de branscher som är inblandade i detta för att kunna åstadkomma en större insikt om det ansvar och den roll man har som marknadsförare och reklamföretagare. Det är den ena delen. Den andra delen är naturligtvis att få till stånd en dialog med unga flickor och pojkar för att skapa en ökad kunskap och insikt om vilka krafter de är utsatta för.

Jag vill också säga att de här frågorna kommer att belysas i en handlingsplan för konsumentpolitiken lite längre fram.

Anf. 82 TOMAS ENEROTH (s):

Herr talman! Tack för svaret. Jag uppskattar att också konsumentministern kommer att ta fram de här frågorna framöver i en handlingsplan. Motkrafter är bra. Men den kraft vi har här i riksdagen är att faktiskt kunna reglera och stifta lag. Så min följdfråga får ändå bli: Förutser barn- och familjeminstern att det kommer att finnas utrymme att också göra en reglering, en lagreglering, mot den alltmer aggressiva marknadsföringen?

Anf. 83 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Det projekt som presenterades i går syftar inte i första hand till att ytterligare reglera saker och ting. Det handlar framför allt om att skapa en dialog med mediebranschen, reklambranschen och klädbranschen. Det handlar om att i samverkan med företrädare för dessa branscher skapa en större insikt om vikten av att uppträda ansvarsfullt. Jag tror att det finns en vilja och ett intresse från dessa företrädare att ta sitt ansvar. Men jag kan heller inte utesluta att det kan finnas anledning att inom vissa områden återkomma med förslag till reglering.

Jag tror att frågan kanske bland annat kommer att belysas av konsumentministern i den kommande handlingsplanen, men det handlar väldigt mycket om attityder och värderingar och om hur vi uppträder både som föräldrar och som vuxna människor och förebilder. Det är inte acceptabelt, tycker jag, att unga flickor framställs på det sätt som i dag görs i det offentliga rummet.

Frågestund

Arbetslösheten i byggsektorn

Anf. 84 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag har en fråga till finansministern. Arbetslösheten är betydligt högre än regeringens och samarbetspartiernas uppsatta mål. Konjunkturuppgången är svag, och Sverige är starkt beroende av den internationella marknaden. Inom bostadssektorn har vi dock möjlighet att nationellt påverka utvecklingen i mycket hög grad.

Enligt en färsk rapport från byggindustrin kommer varken nyproduktionen eller ombyggnationen av bostäder att öka under året. Ombyggnationen kommer till och med att minska. Byggarbetslösheten är hög. I några län är den till och med 20 %. Jag undrar vilka initiativ regeringen tänker ta för att få bättre fart på bostadssektorn och därmed minska byggarbetslösheten.

Anf. 85 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det finns anledning att känna oro inför utvecklingen på arbetsmarknaden. Jag delar Owe Hellbergs uppfattning att det har blivit en något svagare utveckling när det gäller arbetslösheten än vi hade föreställt oss för något år sedan. Det hänger naturligtvis ihop med den internationella konjunktursituationen, som har varit skral. Nu finns det klara vändpunkter i den internationella utvecklingen, i USA och Europa, som också kan komma att påverka vår hemmamarknad.

Om man håller sig till byggsektorn, som Owe Hellberg frågar om, så borde den definitivt vara mycket väl betjänt av de låga marknadsräntor som vi har för närvarande. Regeringen har dessutom, efter samtal med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, gått in och stött bostadsbyggandet ytterligare via sänkt moms, som infördes under förra året, och särskilda investeringsbidrag. Det finns alltså goda möjligheter för byggnadsindustrin, med tanke på de goda förutsättningarna när det gäller bostadsbyggande, att visa att de också kan ta vara på möjligheten att bygga mer.

Anf. 86 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Det ger ändå tydligen inte riktigt de resultat som vi förväntar oss. När det gäller ombyggnation finns det 1,3 miljoner lägenheter som vi väntar på ska bli ombyggda. Det är ett stort projekt. Det är faktiskt så att sedan 1993 har värdet på bostadsstocken sjunkit varje år. Förslitningen är alltså större än värdet på nyproduktionen och ombyggnationen. Det är ett stort nationalekonomiskt problem.

När det gäller räntan är väl frågan om inte en räntesänkning vore på sin plats. Realräntan är naturligtvis oerhört viktig för bostadsproduktionen. Då funderar jag naturligtvis på om finansministern är för en räntesänkning och om regeringen tänker ta några initiativ när det gäller just ombyggnation.

Anf. 87 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Som bekant har vi en klar arbetsfördelning. Det är Sveriges riksbank som sköter penningpolitiken och räntenivåerna. Regeringen har ansvaret för finanspolitiken. Den ordningen tycker jag att det är viktigt att vi upprätthåller också i fortsättningen. Den har ju visat sig mycket framgångsrik.

Jag pekar på att vi har ett lågt ränteläge i dag, och alltså mycket goda förutsättningar för byggföretagen att kunna bygga till rimliga och låga kostnader. Men jag förstår och håller med Owe Hellberg om att det finns skäl till en viss oro eftersom byggföretagen inte utnyttjar dessa möjligheter. Jag är allvarligt oroad över att konkurrenssituationen är så dålig i byggsektorn, inte minst bostadsbyggnadssektorn. Det finns goda exempel från många håll i landet, tyvärr inte från Stockholmsområdet men från många andra håll i landet, på att man via bra bostadsbyggnadsprocesser har pressat kostnaderna rätt ordentligt. Man skulle önska att fler företag tog efter det, gärna här i Stockholmsområdet. Det behövs framför allt mer konkurrens i bostadsbyggnadssektorn.

Socialförsäkringar på den nordiska arbetsmarknaden

Anf. 88 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Här ges ju möjligheten att ställa frågor. Jag ställer min fråga till Nordenministern Berit Andnor.

Vid TV-apparaterna sitter just nu ett tiotal värmlänningar och tittar på det här programmet för att eventuellt få ett besked om vad som kan ske med deras situation.

När finansministern var AMS-chef var kravet att vi i gränsbygderna skulle se till att vårt folk fick arbete. Vi tvingade en hel del människor att vända sig till den nordiska arbetsmarknaden och pendla över till Norge eller till Danmark – i Skåneområdet – eller till Finland – längre norrut.

Vi har för stor sjukskrivning i landet. Vi ska göra något åt det. Men vi är överens om att de som är drabbade ska hjälpas.

Om den som väljer att jobba på den nordiska arbetsmarknaden drabbas av sjukdom eller olycka måste vi hjälpa till. Det finns i dag en hel del människor som är svårt drabbade av sjukdom och andra olyckshändelser och som arbetat på den nordiska arbetsmarknaden.

Vad tänker regeringen göra för att hjälpa dessa människor ur den mycket svåra familjesituation som de har i dag?

Anf. 89 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag vill inledningsvis påminna Runar Patriksson om att jag är förhindrad att uttala mig i enskilda ärenden.

Rent generellt gäller att vi har en gemensam nordisk arbetsmarknad. Lagstiftningarna i våra nordiska länder skiljer sig åt. Vi har också skilda förhållanden när det gäller parterna på arbetsmarknaden.

Det innebär att de kollektivavtal vi har i Sverige inte är desamma som man har till exempel på Norges arbetsmarknad.

Det innebär också att det finns skillnader i de försäkringar som arbetstagarna omfattas av.

Jag tycker att det är viktigt att vi har en bra information om vad det innebär att ta arbete i ett annat land. Där ska vi bli bättre.

Vi ska också utveckla en gemensam nordisk skatteportal så att man vet vad som händer med de inkomster man har och vilka skatteregler som gäller.

Vi ska också fortsätta vårt arbete i den gemensamma nordiska socialförsäkringsgruppen just för att klara ut sådant som förhindrar våra arbetstagare att röra sig över gränserna.

Anf. 90 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Tack för svaret. Det är samma svar som vi har fått många gånger och som betyder att dessa människor inte känner att regeringen tar något ansvar för deras situation. De är redan drabbade av den tid då vi ställde kravet att man skulle åka till Norge. Kommunpolitiker har varit med och ställt kravet: Ni måste åka till Norge eftersom det finns arbete inom pendlingsavstånd.

I dag befinner sig många på grund av sjukdom eller olyckor i en situation som innebär att en haverikommission borde tillsättas av regeringen.

Svaret från ministern betyder: Vi ska se till att det inte sker igen i framtiden. Min fråga var: Vad gör vi åt de redan drabbade?

Anf. 91 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag vänder mig mot att Runar Patriksson säger att regeringen inte tar ansvar. Både Runar Patriksson och jag vet mycket väl att vi har tagit ett mycket stort ansvar. Vi har också tillsammans med Runar Patriksson fört diskussioner med försäkringskassa och med arbetsförmedling för att lösa just de problem som Runar Patriksson hänvisar till när det gäller arbetstagare i Värmland.

Det är inte sant, Runar Patriksson, att vi inte tar ett ansvar.

Arbetet går vidare när det gäller att utveckla gemensamma förhållningssätt mellan våra länder. Det arbetet sker oavbrutet och kontinuerligt i den gemensamma nordiska socialförsäkringskommittén.

Vi tar steg framåt. Vi har olika lagstiftning i våra nordiska länder och vi har olika kollektivavtal. Det innebär att förhållandena på arbetsmarknaderna i Norge, Danmark och Sverige inte är desamma.

Anf. 92 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksministern.

Det är många stora frågor som nu ligger på jordbruksministerns bord, har vi hört. Dels handlar det om att skapa möjligheter för ett framtida svenskt jordbruk – vilket har berörts här i dag – dels handlar det om att inom EU verka för gemensamma beslut om god djuromsorg, hållbart nyttjande av jordens resurser men också om global rättvisa.

WTO-förhandlingarna som just hade ambitionen om global rättvisa – att lyfta fram tredje världens möjligheter – har strandat. Det var en stor besvikelse för många av oss.

Jag vill därför fråga jordbruksministern om nya svenska försök har gjorts för att inom EU verka för att förhandlingarna återupptas.

Anf. 93 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Det jordbrukspolitiska beslut som togs i juni var ett led i att försöka underlätta de kommande WTO-förhandlingarna.

Den svenska linjen var att driva på förändringen i systemet på ett sådant sätt att EU hade en bra position för att komma till ett resultat i Mexiko.

Jag är också av uppfattningen att det var otroligt sorgligt att vi inte kunde komma till ett resultat i Cancún. Frågan har varit uppe i jordbruksministerkretsen ett antal gånger efter sammanbrottet i Cancún. Den svenska linjen har givetvis varit att vi med intensitet har drivit de frågor som är centrala för att vi ska lyckas i förhandlingarna.

EU talar med en röst i de här förhandlingarna. När beslut väl är fattade inordnar vi oss i den kretsen, men i de diskussioner som vi för internt finns det inget tvivel om vilken den svenska positionen är. Vi ska verka för att vi får goda förutsättningar för en friare världshandel som också gynnar utvecklingsländerna.

Anf. 94 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Tack för svaret. Det är ju oerhört viktigt att alla länder ligger på för att finna de här lösningarna så att det inte i stället blir kortsiktiga bilaterala lösningar.

Det krävs ett samlat grepp för att ta tag i de här orättfärdiga exportsubventionerna, tullarna och dumpningen av livsmedel.

Därför vill jag ställa en följdfråga: Har Sverige för avsikt att ytterligare driva på genom att ta med samarbetspartner som Nordenländerna – vi har haft Nordenfrågor uppe tidigare – och övriga länder som vi vet har ett stort engagemang i tredjevärldenfrågor?

Anf. 95 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Givetvis har vi olika typer av kontakter innan vi har våra förhandlingar inom ramen för EU-arbetet. Generellt har vi ett samarbete i Norden. Vi har också ett samarbete i förhållande till de nya medlemsländerna, särskilt de baltiska länderna. Sådana kontakter tas.

Jag var nyligen på den stora mässan Grüne Woche, som egentligen är en mässa som riktar sig mot konsumenter. Där hade jag utrymme att

träffa mina kolleger, inte bara EU-kolleger, utan också kolleger från de nya medlemsländerna och från Ryssland. I de kontakterna fanns de här frågorna naturligtvis på dagordningen.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Anf. 96 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Dagens frågestund är slut. Vi tackar deltagande statsråd och frågeställare.

8 § Svar på interpellation 2003/04:237 om rätt signaler om rättssäkerhet

*Svar på
interpellationer*

Anf. 97 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jörgen Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stävja grövre våldsbrott. Han har också frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska andelen illegala vapen.

Jörgen Johanssons interpellation spänner över ett brett spektrum av frågor som alla landar i att vi måste satsa mer resurser på rättsväsendets alla led för att åstadkomma ett tryggare Sverige.

Jag håller med Jörgen Johansson om detta. Rättsväsendets samlade förmåga har stor betydelse för att människor ska kunna känna sig trygga. Regeringen har därför under flera år tillfört stora resurser till både polis, åklagare, domstolar och kriminalvård. Sedan år 2000 har till exempel polisen fått anslagsökningar på nästan 2,2 miljarder kronor. Enligt Rikspolisstyrelsens prognos kommer antalet poliser, efter den examination som äger rum vid årsskiftet 2004/05, att uppgå till ca 17 000. Det är en ökning med mer än 900 poliser sedan år 2000. Tack vare regeringens satsningar har också antalet civilanställda ökat med nästan 900 personer de senaste tre åren. Till detta kommer som sagt också omfattande satsningar på övriga myndigheter i rättsväsendet.

Som statsministern framförde i partiledardebatten är regeringen inställd på att fortsätta en bred satsning på rättsväsendet. De resurser som frigörs vid en fortsatt omställning av det militära försvaret ska användas för kampen mot de nya hoten i vårt samhälle. Det handlar om insatser på bred front som stärker människors trygghet och förebygger brott. Självklart handlar det om fler poliser, förstärkningar av domstolar och åklagare, men också insatser för att stärka socialtjänst, skolor och fritidsverksamhet riktad till exempelvis ungdomar i riskzonen.

Jörgen Johansson tar också upp frågan om de illegala vapen som cirkulerar i samhället. Det är ett mycket allvarligt problem som måste bekämpas kraftfullt. Det är ett av skälen till att vi i Sverige har en restriktiv vapenlagstiftning. Det är dock särskilt oroväckande om unga människor beväpnar sig. Mycket talar för att attityden till vapen har förändrats, och det måste vi tillsammans försöka påverka och ändra.

Vi är just nu inne i slutskedet med en översyn av ett flertal vapenfrågor. Det gäller bland annat skärpta regler för vapenhandlare, bestämmelserna om skrotning av vapen och om innehavet av målskyttevapen bör begränsas. I arbetet ingår även att se över reglerna om så kallade *soft air guns* och om läkares anmälningsskyldighet. Vi utreder nu också vilka

åtgärder som ska vidtas för att Sverige ska kunna ratificera FN:s vapenprotokoll.

Vapen rör sig över gränserna. Jag är därför övertygad om att också ett förstärkt samarbete mellan polis och gränsmyndigheter inom EU kan bidra till att begränsa tillgängligheten till vapen.

Straffet för grovt vapenbrott är fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Enligt motiven till lagstiftningen bör som grovt brott särskilt bedömas sådana brott som medför att vapnet kan befaras komma till brottslig användning. Inom ramen för den nuvarande regleringen kan alltså olaga vapeninnehav bedömas som ett grovt vapenbrott. Den närmare tillämpningen av bestämmelsen är i första hand en uppgift för domstolarna, men jag följer noga utvecklingen i denna fråga.

På många sätt är jag således överens med Jörgen Johansson. Det råder ingen tvekan om att rättsväsendet måste tillföras mer resurser, samtidigt som verksamheten självklart också behöver utvecklas och effektiviseras. Vi måste också hindra vidare spridning av illegala vapen, som ett led i kampen mot de grova våldsbrotten. Och detta arbetar vi alltså med på bred front.

Anf. 98 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret på interpellationen.

Jag kan konstatera att det grova våldet i samhället ökar. Alltifrån mord, skjutning av dörrvakter, till användande av grovt våld i andra sammanhang har fyllt våra medier under de senaste veckorna.

Man kan då givetvis ställa frågan: Vad beror det här på? Kan vi som medborgare känna oss trygga när vi går ut på gator och torg, eller måste var och en själv stå för sin trygghet? Personligen köper jag inte rakt av det som sägs i den allmänna debatten om att vi löser det enbart genom fler poliser. Den här frågan är mer komplicerad än så.

Jag tycker trots allt att anslaget i justitieministerns svar till stora delar är bra. Det är uppenbart att det finns en klar vilja från regeringen att göra något. Några kommentarer är ändå på sin plats.

Interpellationen spänner över ett vitt spektrum eftersom orsakerna till detta är många. Det handlar till exempel om attityder såväl i familjekretsen som i samhället. Här spelar videofilmer och spelvåldet en framträdande roll.

Det är alltså åtgärder av såväl preventiv som reparerande karaktär som behövs. Rättsmaskineriet måste få mer resurser. Det gäller alltifrån polis till rättsväsende och kriminalvård. På det här området bör det också finnas någon form av gräddfil för de grövre återfallsförbrytarna i systemet. Det måste också finnas fängelser som är kapabla att ta hand om förbrytare och våldsmän för att säkerställa allmänhetens säkerhet.

Varifrån pengarna ska tas till detta anser jag att den fortsatta debatten får visa. Att i dag inteckna pengar som inte finns anser jag vara felaktigt. Låt oss i första hand vänta på den försvarsuppgörelse som bör ha en bred politisk förankring och därefter föra diskussionen om det finns resurser att hämta från det området.

Ministern tar upp inriktningen för att stärka insatserna i samhället i övrigt, och det är bra. Men jag saknar en fråga, nämligen frågan om invandrargruppen och satsningar för att hjälpa människor som kommer från olika oroshärdar i världen och som har en annan värderingsgrund

och en lägre tröskel för att ta till grovt våld. Detta är en fråga som ofta är tabubelagd och därför inte diskuteras. Vi kan konstatera att vi har misslyckats i integrationsfrågan. Vi måste våga föra den här debatten för att hjälpa alla människor i samhället.

Beträffande den förändrade attityden och användande av skjutvapen som ministern tar upp, kan jag konstatera att jag har väckt motioner i dessa frågor, och jag ser fram mot det åtgärdsprogram som kommer att presenteras på detta område.

Jag saknar dock en fråga, och det gäller samhällets acceptans av det så kallade praktiska skyttet, eller dynamiskt skytte, som det också heter. Det är alltså en form av *combat*-skytte som påminner om den utbildning som kommandosoldater får. Detta skytte tillämpar civilister i dag i Sverige.

Tyskland har begränsat utövningen av den här skytteformen, och Danmark funderar på att göra det.

De som har studerat skytteformen ifrågasätter om detta är något som någon utanför polisens insatsstyrka eller militären över huvud taget ska få syssla med. Men det här sker alltså bland civilister i dag.

Detta påverkar givetvis attityder. Det påverkar givetvis förekomsten av avancerade vapen i samhället, och det ger givetvis fel signaler om hur vapen ska användas. Det påverkar alltså tryggheten i samhället.

Min rekommendation är att man även ska se över den här skytteformen och utforma rimliga regler för det.

Därutöver vill jag betona vikten av att man ser de här trygghetsfrågorna ur ett vitt perspektiv och inte enbart ur ett juridiskt. Det är en bred samhällsfråga där alla parter måste visa sitt engagemang. Det är endast genom ändrade attityder som vi kan nå de bästa resultaten. Och i det arbetet måste alla delta.

Anf. 99 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! I en enkätundersökning 2001 där 8 203 niondeklassare deltog uppgav 22 % av pojkarna att de minst en gång under det senaste året hade haft med sig kniv som vapen när de hade gått ut.

Sedan 1999 har antalet ungdomar under 20 år som misstänks för brott mot vapenlagen ökat med 42 %. Bland 15-åringarna är siffran fem gånger så hög för 2002 jämfört med 1999 enligt BRÅ. Ungdomar under 20 år står för en femtedel av alla misstänkta brott mot vapenlagen.

I en TEMO-undersökning från november 2002 säger varannan svensk, 56 %, att de lätt skulle kunna få tag i ett illegalt skjutvapen. Många säger att de skulle kunna använda det om de kände sig hotade eller om familjen var hotad.

Under hösten 2003 var det i några av landets tidningar många intervjuer med unga människor som menade att det är tufft att vara beväpnad. Någon sade: Det inger respekt, och jag blir en ledare.

Enligt flera bedömare börjar det skapas en illegal marknad för vapen som säljs av ungdomar till andra ungdomar. Då kommer jag till min fråga, justitieministern, som handlar om 19 § i polislagen. För att polisen ska kunna ingripa för att söka efter vapen krävs det att någon är skäligen misstänkt för ett specifikt brott. Om polisen upptäcker att det är kända kriminella som kommer och åker i en bil och stoppar dem räcker det i dag inte att polisen har starka misstankar om att de har begått ett brott för

att kunna titta vad som finns i bagaget. Detta har jag som inte är juridiskt utbildad väldigt svårt att förstå. Jag tycker att det är helt naturligt att man transporterar sig med bil när man åker i väg och ska begå ett brott. Om polisen då misstänker att bagaget är fyllt med vapen och stoppar bilen med dessa kriminella kan man ändå inte göra en besiktning av bagaget eftersom det skulle vara mer integritetskränkande och likställas med besök som polisen gör i hemmet.

Det där tycker jag är lite märkligt. Det är den argumentation som används för att lagen ska finnas. Det handlar alltså om att likställa den med den som gäller för att kunna göra en undersökning i hemmet.

Den fråga jag har till Thomas Bodström är: Vore det inte rimligt att man ändrade polislagens 19 § så att den även omfattade bilar, vilket inte är fallet i dag? Det skulle ge större möjligheter till att kunna visitera och se vad som finns i bagaget.

Jag tycker alltså att utvecklingen är oroande. Vi vet, och jag har motionerat om det i många år, hur mycket illegala vapen som misstänks komma över våra gränser. Om det då helt plötsligt dessutom upptäcks att ungdomar säljer och köper vapen sinsemellan blir man ytterligare oroad. Då finns det anledning att se över lagstiftningen så att polisen ges större befogenheter.

Jag har varit i kontakt med poliser som jobbar i narkotikasammanhang i Stockholm. De har berättat om hur mycket vapen som påträffats i samband med olika större tillslag när man kommit åt narkotikalangare. Det har i vissa fall handlat om 30–40 vapen. Det gäller rejvkonferenser och liknande. Detta oroar mig, och jag skulle vilja veta om justitieministern har några tankar kring det förslag som kommer om hur man skulle kunna komma åt detta.

Anf. 100 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Även om antalet mord faktiskt inte ökat på 30 år, och även om den undersökning som det hänvisas till visar att färre ungdomar begår brott, delar jag helt den oro som här framförs över att alltfler ungdomar har den här synen på vapen. Det är mycket oroväckande, och där tror jag att vi alla är överens. Som ni känner till, och som jag också nämnde, pågår väldigt mycket arbete kring detta, och här måste vi verkligen arbeta brett på alla plan.

Två saker togs särskilt upp här. Det första som Jörgen Johansson tog upp gällde just sammanslutningarna. Det finns med i ett av Olof Hägerstedts uppdrag. RPS har uppmärksammat att tveksamma skyttevarianter bedrivs i organiserade former, alltså att skytte bedrivs med mindre lämpliga vapen. Därför ska en översyn göras av bestämmelser för sammanslutningars innehav av vapen. Det finns alltså med här.

När det gäller det andra som togs upp är det också något som vi alldeles nyligen diskuterat. Vi arbetar med det och bör snart kunna presentera det. Jag ber att få återkomma i den frågan inom kort.

Anf. 101 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag upplever att det finns en vilja att verkligen göra någonting. Då gäller det att också klä den viljan i reell handling och skaffa fram pengarna. Kanske är det där som svårigheten ligger. Men det handlar också, som sagt, om attitydförändringarna. Om vi inte lyckas

ändra attityderna har vi misslyckats i alla fall. Det handlar alltså inte bara om pengar.

En allvarlig tendens inom rättsstaten är också oviljan att vittna. Oviljan finns på grund av risken för repressalier, att busen är ute på gatorna igen efter endast en kort tids bortovaro i fängelset.

Nu har jag förstått att man kommer att lägga fram förslag om ett utökat vittnesskydd. Jag skulle vilja höra om det redan i dag finns någon information att ge på det här området. Jag ser detta som något mycket viktigt. Vi måste nämligen få tillbaka civilkuraget i samhället. I civilkuraget ligger bland annat att ställa upp och vittna. Det får inte vara så att folk är rädda för att ställa upp och värna om andra människors säkerhet.

Anf. 102 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! Jag vill tacka Thomas Bodström för att det kommer en översyn av det här. Jag väntar också ivrigt på den proposition som ska komma med anledning av det arbete som pågår i Justitiedepartementet.

Det finns dock några statistiska exempel som gör mig alldeles förtrivlad. SGI, Särskilda gänginsatsen, tog på ett år 105 skjutvapen i beslag, Krogkommissionen tog det senaste året hand om 16 skarpladdade skjutvapen vid 15 tillfällen och Rejvkommissionen tog hand om 32 skjutvapen vid 27 tillfällen. Det är bara ett fåtal exempel, men det visar på en tendens att alltför många vapen florerar i vårt samhälle.

Inte minst pekar de senaste våldsdåden som skett på att människor som man inte trodde över huvud taget skulle komma sig för att skaffa vapen tydligen kan göra det. Utvecklingen är alltså oroande, och jag är jätteglad om vi åtminstone lagstiftningsvägen kan se till att vi får ett regelsystem som inte förhindrar polisen i dess verksamhet när de upptäcker att någonting lurigt är på gång.

Man får naturligtvis vara försiktig med att ge polisen alltför stora befogenheter så att det inte blir fel. Samtidigt måste det finnas en balans så att polisen får de verktyg den behöver för att kunna skapa trygghet för samhällsmedborgarna och komma till rätta med sådant som är olagligt.

Anf. 103 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag ska inte uppehålla riksdagen med sådant som vi är helt överens om. Det här är, som sagt, en synnerligen allvarlig fråga, där vi arbetar på bred front. Jag tror inte att här finns några partiskillnader. Så känns det när vi diskuterar dessa frågor.

Jag fick också en fråga om vittnesskydd, och det berättar jag gärna om. Där finns två delar. Den första delen, som kom förra året, har redan redovisats och gäller framför allt utsatta kvinnor som kan hamna i en mycket svår situation. Det handlar alltså om ett nationellt skydd och att det till exempel ska vara möjligt att få kostnader för säkerhetslarm och annat betalda. Man ska inte behöva stå för det själv. Det handlar således både om ett personligt skydd och om ekonomi.

Den andra delen kom i går och gäller personer som kanske själva varit inblandade i brottslighet men vill bryta sig ut ur till exempel mc-gäng. De har förstås oerhört mycket värdefull information att ge och kan många gånger vara de som avgör om det blir en fällande dom mot en organiserad liga.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Förslaget innebär alltså att det ska finnas ett nationellt system för personerna. Det är inte så att det inte finns vittnesskydd i dag – det gör det – men det fungerar inte lika bra över hela landet, och det är internationellt. Man behöver ha ett nationellt skydd som fungerar lika bra överallt, men samtidigt behöver man också ha helheten.

Detta räcker emellertid inte, utan vi måste också titta på hur vi ska kunna utveckla det hela internationellt. I den delen ska vi också samarbeta på ett bättre sätt till exempel med våra nordiska grannländer. I de allra svåraste fallen kan det ibland vara bättre att en person under en kortare tid vistas i något av våra grannländer. Då får det inte finnas hinder mellan länderna eftersom de här problemen ju finns överallt.

I anledning av den utredning som kom i går från rikspolischefen Sten Heckscher kommer de delar som gäller lagändringen att nu gå ut på remiss. Förhoppningsvis ska vi kunna göra ändringarna så fort som möjligt. Jag kommer också att ta kontakt med mina kolleger i de andra nordiska länderna för att diskutera hur vi bättre ska kunna samarbeta när det gäller vittnesskydd.

Slutligen vill jag nämna att det också finns fall där det kan vara nog så besvärligt att vittna, men där det kanske inte är fråga om direkta hot. När det gäller dessa fall håller vi på att arbeta fram ett vittnesstöd som ska finnas i alla våra tingsrätter. Det man med säkerhet kan säga är att om man ska bekämpa brottslighet behövs det vittnen, och för att vi ska få vittnena att ställa upp måste vi också ställa upp för dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2003/04:238 om en fjärde polishögskola i Sverige

Anf. 104 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Ulf Sjösten har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att öka utbildningskapaciteten för poliser i Sverige. Han har också frågat mig i vilken del av Sverige en fjärde polishögskola kan komma att placeras.

Jag är överens med Ulf Sjösten om att antalet poliser i Sverige måste öka. Regeringen utlovade därför i regeringsförklaringen efter valet att 4 000 nya poliser skulle utbildas under mandatperioden. Det kommer vi att klara. I och med de satsningar regeringen har gjort på att bygga ut polisutbildningen vid Polishögskolan i Solna, vid Umeå universitet och vid Växjö universitet är den sammanlagda utbildningstakten nu uppe i ca 1 000 poliser per år. Enligt Rikspolisstyrelsens prognos kommer antalet poliser, efter den examination som äger rum vid årsskiftet 2004/05, att uppgå till ca 17 000. Det är en ökning med mer än 900 poliser sedan år 2000. Vi får heller inte glömma bort att antalet civilanställda inom polisen har ökat med nästan 900 personer sedan år 2000. Detta utgör ett betydande resurstillskott för polisorganisationen. Samtidigt innebär det att poliser kan frigöras för mer renodlat polisarbete.

De här satsningarna på polisen kommer att fortsätta. Det handlar inte enbart om mer resurser rent ekonomiskt utan också om att ständigt se över de lagar och verktyg i övrigt som har betydelse för polisens möjligheter att förebygga och utreda brott. På det området finns det en rad pågående utvecklingsarbeten, i Regeringskansliet och inom polisorganisationen.

Ulf Sjösten efterfrågar i sin interpellation en högre utbildningskapacitet vid polisutbildningen och ytterligare en utbildningsort placerad i västra Götaland. Jag betvivlar inte att det i den delen av landet finns både rekryteringsunderlag och lärarkapacitet. Den utbildningstakt vi har i dag är emellertid tillräcklig för att klara regeringens mål om att utbilda 4 000 poliser under mandatperioden. När det gäller frågan om ytterligare en utbildningsort ser jag för närvarande inget behov för regeringen att ta initiativ i den frågan.

Anf. 105 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret. Orsaken till att jag har ställt denna interpellation är en oro för att det nu allmänt gällande men i storlek varierande målet att öka antalet poliser i Sverige inte nås inom rimlig tid. Jag har velat peka på att det finns nya faktorer, såsom delpensioneringar, som påverkar ökningstakten. Jag har också velat peka på vikten av en hög beredskap när det gäller kapacitet för polisutbildningen.

Herr talman! Ingen har kunnat undgå den senaste tidens rubriker om obegripliga och brutala våldsbrott som drabbat alltför många människor i vårt land. Rapporterna om grovt, ofta oprovocerat våld är i dag tyvärr dagliga. Följden blir att människors trygghet i vardagen blir allt sämre.

Som tidigare sagts finns i dag en parlamentarisk samstämmighet kring vikten av att öka antalet poliser i Sverige. Regeringen har sagt att det ska finnas 17 000 poliser i Sverige om elva månader vid årsskiftet 2004/05. Jag har sett tidningsintervjuer med Thomas Bodström där han inte avvisar tanken på 19 000 poliser i landet inom överskådlig framtid. Det är positivt om vi har 17 000 poliser i Sverige om elva månader. Det skulle ändå vara en ökning om än otillräcklig. Jag ställer mig dock tvivlande till den prognosen.

Herr talman! Vid utgången av år 2002 fanns det på papperet 16 149 poliser i Sverige. Drygt 50 % av dessa poliser är över 45 år, och många äldre poliser måste arbeta vid dygnets alla timmar på grund av personalbrist. Det har inneburit att sjukfrånvaro och ohälsa har blivit ett allt större problem inom poliskåren. Det är framför allt långtidssjukskrivningarna som svarar för ökningen av sjukfrånvaron. Den uppgår år 2002 i genomsnitt till tre och en halv vecka per arbetstagare, per polis.

Detta tillsammans med förtida pensioneringar och tvånget för polispersonal att utföra andra uppgifter än de rent polisiära gör att antalet poliser i aktiv polisiär tjänst är långt mindre än det officiellt angivna antalet. Till detta kommer att flera polisdistrikt saknar medel för att driva sin verksamhet på dagens nivå, vilket rimligtvis kommer att påverka möjligheten till nyanställning av polispersonal även om personalen är tillgänglig.

Herr talman! År 1999 och år 2000 minskade antalet poliser i Sverige med 228 respektive 112 för att åren 2001 och 2002 öka med 31 respek-

tive 29. Nettoökningen av antalet poliser är osäker och har hittills varit ytterst begränsad. Som tidigare sagt är polispersonalen åldrad, och stora pensionsavgångar väntar. Därmed kommer utbildningskapaciteten för polisutbildningen i fokus.

Mycket tyder på att det kommer att behövas ytterligare en polishögskola i Sverige förutom de befintliga i Solna, Umeå och Växjö, som tidigare sagts, för att under en överblickbar framtid bygga upp den svenska poliskåren. Det oroande är att det inte synes finnas någon planering eller ens beredskap hos regeringen för att öka utbildningskapaciteten för poliser i Sverige. Ökningstakten har, som tidigare sagts, varit ytterst begränsad under de gångna åren. Min fråga är: Vad krävs det för att regeringen ska sätta i gång med planeringen, som är behövlig?

Anf. 106 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Att läsa TT-nyheterna en söndagsmorgon är ofta inte en uppbyggande läsning. Det är skottlossning, knivattacker och misshandel. Jag håller med Ulf Sjösten om de negativa följderna av allt grövre våld i samhället.

Att kunna känna sig trygg där man bor och där man arbetar är viktigt för alla människor. När man kommer hem från en trevlig semesterresa ska man inte behöva mötas av en uppochnedvänd lägenhet som tömts av inbrottstjuvar. Inte heller ska en person som går till sitt arbete inom någon servicenäring behöva känna oro för att utsättas för rån på sin arbetsplats.

Att bli utsatt för brott av vilket slag det än må vara är en kränkning och kan orsaka psykiska skador som tar många år att läka. Varje år utsätts var tredje företagare för brott. Vi behöver fler företagare i Sverige som kan växa och medverka till att vi får mer pengar som betalar vår välfärd. De ska inte behöva lägga ned sina företag för att slippa rån och stölder.

Herr talman! Tyvärr kommer antalet brott att öka och bli allt grövre om inte samhället sätter in en rad åtgärder för att stärka rättssamhället. Det ska ske utan att man för den skull ska behöva bygga murar för att skydda liv och egendom.

Jag står för en socialliberal rättspolitik som bygger på både en effektiv brottsbekämpning och undanröjande av sociala problem för att förebygga brott. Det är viktigt att man även tar till sig den brottsförebyggande delen.

Den som utsatts för brott ska få upprättelse från samhället både i form av ekonomisk ersättning och mänskligt stöd. Brottoffren måste uppmärksammas. Allt måste göras för att förebygga brott, särskilt bland barn och ungdomar. De måste få goda uppväxtvillkor. Skolan, föräldrar och vuxenvärlden i övrigt har en viktig uppgift att fylla.

Den ökande droganvändningen måste stävjas genom att attityder ändras och drogtillförseln stoppas. För ungdomar ska det inte vara tufft och coolt att nyttja droger. De måste få klart för sig att de genom att bruka droger i unga år förstör sin hälsa och att det är farligt.

Herr talman! Begångna brott måste klaras ut snabbt. Då behövs det både fler poliser och att poliserna får göra det arbete de är utbildade till. Rutinärenden som passärenden, hittegods med mera kan andra än polisen hantera. Ordningsvakter med polisiära befogenheter ska inte ersätta poli-

ser. Det är inte heller acceptabelt att alltför få tar saken i egna händer och bildar medborgargården för att bekämpa inbrott och stölder.

Därför anser Folkpartiet liberalerna att det på sikt ska finnas 22 000 poliser mot i dag 16 000. Den relativt höga medelåldern inom poliskåren och en förväntad ökad rörlighet bland främst yngre poliser innebär att det behöver utbildas poliser. Folkpartiet tycker också att det behövs en ytterligare polishögskola. Det har vi också motionerat om i våra motioner.

Vi säger också att den nya högskolan ska ligga i nära anslutning till befintlig högskola eller universitet. Eftersom jag kommer från Borås skulle jag naturligtvis uppskatta att denna nya polishögskola placeras inom västra Götaland och då i min hemkommun Borås. Det finns också många intressenter som har uttalat sig till förmån för att polishögskolan ska ligga i Borås.

Anf. 107 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Vi har satt upp målet. Vi får väl se om det är 17 000 poliser vid examinationen vid nästa årsskifte. Enligt Rikspolisstyrelsen kommer vi att klara målet, och jag har fullt förtroende för de uppgifterna.

De ekonomiska satsningarna har nu ytterligare förstärkts med det uttalande som statsministern gjorde förra veckan. Det hoppas jag att vi alla gläder oss åt. Det är också garanten för att vi ska kunna fortsätta arbetet.

Exakt hur många polishögskolor det ska vara är kanske inte det mest avgörande. Däremot är det förstås viktigt hur utbildningen bedrivs. Vi har nyligen öppnat två skolor, en i Umeå år 2000 och en i Växjö år 2001.

Om polisen anser att det kan vara värt att analysera detta och att det kan vara viktigt att införa en eventuell fjärde polishögskola så har jag inget problem med det. Vårt mål och det krav vi har framfört till polisen är att 4 000 poliser ska utbildas. Det är också vad Rikspolisstyrelsen själv säger är lämpligt för att inte kvaliteten ska sjunka. Där är vi alltså fullständigt överens. Om det sedan blir tre, fyra, fem eller åtta polishögskolor i framtiden – det vet man inte. Nu finns det en stor i Stockholm och två mindre, men det får framtiden utvisa. Det får vi också svar på bland annat när vi ser hur de två nya polisutbildningarna har lyckats bedriva sin verksamhet.

Jag skulle förstås kunna hålla mig till antalet poliser eftersom vi nu ser den här positiva ökningen, men det är viktigt att se helheten. Jag håller helt med om det. Nu när vi för en debatt här med mig som socialdemokrat och Ulf Sjösten som moderat vore det lämpligt att säga vad man ska göra åt det problem som det nu innebär att så oerhört många människor som begår våldsbrott är alkoholpåverkade. Omkring 70 % har alkohol i kroppen. När det gäller de kvinnor som dagligen utsätts för våld är det många gånger av män som har druckit alkohol. Många av de våldsbrott som begås ute i våra städer sker i anslutning till krogar av berusade män – och unga berusade män.

Hur kan då Moderaterna, som påstår sig vilja minska brottsligheten, säga att alkohol ska kunna säljas dygnet runt? Det ska alltså bli ännu lättare att få tillgång till alkohol. Förstår inte Moderaterna att de som drabbas av detta är brottsoffer, och kanske i synnerhet många gånger kvinnor och helt oskyldiga människor, därför att Moderaterna vill driva denna populistiska politik? Tror man inte på siffran 70 % bör man noggrant undersöka den. Om man vill ha någon trovärdighet kvar i frågan

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

om att man verkligen vill begränsa brottsligheten bör Ulf Sjösten säga att i alla fall han själv tar avstånd från de här idéerna från Moderaterna och vill kämpa för att begränsa alkoholen, som gör så stor skada i samband med brott.

Anf. 108 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag koncentrerar mig tills vidare på dagens ämne – en fjärde polishögskola i Sverige.

I svaret på interpellationen är justitieministern positiv till rekryteringsunderlaget och lärarkapaciteten för en polisutbildning i Västsverige. Det är positivt, för det är just där som en framtida polisutbildning bör placeras. Jag utgår från att den ort som alla aktörer i Västsverige har varit överens om är bäst som etableringsort för en polisutbildning – Borås – aktivt kommer att bidra till att stärka den svenska poliskåren.

Herr talman! Ökningstakten av antalet poliser är minst sagt osäker. *Preliminära* siffror för verksamhetsåret 2003 säger att nettoökningen av antalet poliser i Sverige var 143. I den siffran är inte de poliser som har nyttjat den för 2003 nya möjligheten till delpensionering inräknade. *Preliminära* siffror – och jag understryker ordet *preliminära* – säger att det var 329 poliser som tog delpension under förra året. Pensionsdelen varierar mellan 20 och 50 %.

Herr talman! Räknar man bort dessa poliser blir nettoökningen ytterst blygsam. Den borde om något initiera en ökning av utbildningskapaciteten. Den initiativrätten har Thomas Bodström och den socialdemokratiska regeringen. Vad krävs för att man ska ta initiativ i frågan?

Anf. 109 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Självfallet är det positivt att regeringen har sagt att man tänker satsa mer pengar för att minska brottsligheten. Det återstår att se när det kommer till ett färdigt förslag hur mycket det verkligen blir. Men visst är det positivt! Ändå behöver man se att det behövs fler som jobbar med att utreda och klara upp brott. 75 % av alla brott klaras inte upp. Det är oroväckande. Om inte brotten klaras upp snabbt riskerar också den som utför brottet att fortsätta sin kriminella bana eftersom han eller hon inte blir upptäckt. För varje brott riskerar kriminaliteten att bli allt grövre.

Samtidigt kan jag hålla med Thomas Bodström om detta med alkoholen. Det är oroväckande. Det finns också en undersökning som säger att 40 % av kvinnorna inte vågar gå ut på grund av risken att bli utsatta för brott efter mörkrets inbrott. Företagarna har svårigheter att teckna försäkringar, och om de kan göra det är det till orimliga kostnader.

Jag tror att det behövs en satsning på fler poliser. Utbildningen måste öka, och jag tror fortfarande att det kan vara dags för en fjärde polishögskola.

Anf. 110 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Vi får som sagt se om uppgifterna från polisen stämmer. De har gjort det hittills, och det är ganska självklart att när det vänder blir det relativt få i början. Men vi får alltså se vid nästa års examination om det är 17 000 poliser.

Det går inte att säga att vi inte ska diskutera alkohol när det finns en sådan här samverkan med brott. Det går inte att skriva en interpellation där man är orolig för grova våldsbrott och talar om att människors trygghet i vardagen blir sämre och sedan inte kunna ge svar över huvud taget när det gäller det här sambandet. Även om inte Sjösten skulle tala för alla moderater måste du väl kunna säga vad du tycker själv! Tycker du att det är bra att alkohol ska kunna finnas tillgängligt överallt för alla människor som är över 18 eller 20 år? Ska det finnas möjlighet att dricka ännu mer alkohol, vilket naturligtvis får följden att det blir ännu fler våldsbrott?

Om man nu skriver en interpellation om grova våldsbrott tycker jag att det vore lämpligt att man i alla fall ger uttryck för sin personliga uppfattning i frågan. Vi ser ju sambandet. Allra bäst vore att ta direkt avstånd från de moderater, även i ledande ställning, som säger att alkohol ska finnas tillgängligt dygnet runt.

Anf. 111 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag konstaterar att frågan om en ökning av utbildningskapaciteten för poliser i Sverige inte har fått något svar under dagens debatt. Jag har i stället fått ett antal frågor, och det har begärts att jag ska ta avstånd från moderata politiker. Det tänker jag inte göra i den här debatten.

Jag vill återkomma till min grundfråga och hoppas att den kan få ett svar till slut. Resurserna för polisverksamheten är begränsade i dag. Det är vi faktiskt överens om, Thomas Bodström och jag. Det märks inte minst genom att polisdistrikt har problem att anställa nya aspiranter på grund av att budgeten inte räcker till.

Enligt uppgift är det till skillnad från tidigare polisdistrikten själva som betalar kostnaden för de nya delpensioneringar som nu görs. Det är kostnader som polisdistrikten har genom betalningar direkt till SPV. Man har alltså ett betydande kompetensbortfall men inte någon minskning av personalkostnaderna. Hur ser justitieministern på den problematiken?

Herr talman! Det hade varit välgörande för polisdebatten och debatten om kapaciteten för polisutbildningen i Sverige om Thomas Bodström hade konstaterat att det behövs en ingående och bred genomlysning av personalförsörjningsproblematiken inom polisväsendet. Jag tycker också att det hade varit välgörande om Thomas Bodström hade tagit ett initiativ å regeringens vägnar och initierat en sådan genomlysning. Men jag konstaterar att så blev det förmodligen inte. Thomas Bodström har ytterligare en chans i debatten.

Anf. 112 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är fjärde gången jag tar till orda i denna debatt, och jag får för fjärde gången säga att 4 000 poliser ska utbildas under perioden och att 17 000 är ett första delmål vid examinationen nästa år. Nu har jag svarat på den frågan.

Jag begärde inte att Ulf Sjösten skulle svara för varför Moderaterna har sagt så här. Jag frågade Ulf Sjösten: Vad tycker *du* om det här? Det vore lämpligt att kunna svara på själv. Vad tycker du själv i en sådan här fråga? Vi vet ju att sambanden mellan grova våldsbrott och alkohol är så nära.

Nu kanske det inte ges någon mer möjlighet i den här interpellationsdebatten. Men det kommer säkert att komma fler, och då vore det lämpligt att få höra vad du själv tycker i frågan om alkohol och brott. Det har ju kunnat konstaterats att de hänger ihop. Tack för den här debatten – vi får återkomma!

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellationerna 2003/04:209 och 218 om åtgärder mot ungdomsarbetslöshet

Anf. 113 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Ana Maria Narti och Christer Nylander har i varsin interpellation ställt frågor till mig som alla berör ungdomsarbetslösheten i någon mening. Jag väljer att besvara dessa båda interpellationer tillsammans.

Ana Maria Narti har frågat mig om jag bedömer att den nya överenskommelsen om sjuklönen kommer att radikalt förbättra arbetsgivarnas situation. Den avsiktsförklaring som regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna enades om i december förra året innebär bland annat att den tredje sjuklöneveckan slopas den 1 januari 2005 och att det i stället införs ett ansvar för arbetsgivarna att medfinansiera 15 % av sjukpenningkostnaderna för sina anställda. Arbetsgivarna får alltså ett gemensamt ansvar med flera andra parter, vilket med största sannolikhet leder till att de engagerar sig mer för att förebygga och motverka ohälsa hos sina anställda. Jag värderar det engagemanget högt och tycker att det vore konstigt om det inte återspeglades i lägre sjuktal, vilket naturligtvis också skulle gynna arbetsgivarna själva.

Ana Maria Narti har även frågat mig om jag avser att verka för nya beslut i syfte att stoppa trenden med ständigt minskande personalstyrkor. Regeringen följer utvecklingen av antalet varsel som rapporteras varje månad. Samtidigt kan regeringen inte generellt ha synpunkter på hur många anställda ett företag ska ha för att utföra en viss arbetsuppgift.

När det gäller frågan om nyanställningar av oprövad arbetskraft så är alla ungdomar som ännu inte påbörjat sin yrkesbana oprövad arbetskraft. Det viktigaste för att vara välrustad på arbetsmarknaden i dag är att ungdomar utbildar sig och fullföljer sin gymnasieutbildning. AMS har i en utredning visat att det finns en tydlig samvariation mellan fullföljandet av gymnasiestudierna och etableringen i arbetslivet. Ungdomar som fullföljer sina gymnasiestudier har betydligt bättre utsikter på arbetsmarknaden än ungdomar som avbryter eller aldrig påbörjar en gymnasieutbildning. Ungdomar som av någon anledning valt att inte påbörja eller som har avbrutit en gymnasieutbildning har möjligheter att läsa in gymnasiekompetens inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen. De med lägst utbildningsnivå är enligt förordningen en prioriterad målgrupp.

Yngre arbetstagare har i högre utsträckning än andra åldersgrupper tidsbegränsade anställningar, vilket också har betydelse för hur deras förankring på arbetsmarknaden ser ut. Hur reglerna för tidsbegränsade anställningar är utformade har därför stor betydelse för denna grupp. Arbetslivsinstitutet har på regeringens uppdrag nyligen genomfört en

översyn av delar av den arbetsrättsliga regleringen, varför även möjligheterna till tidsbegränsade anställningar och konsekvenserna av detta har behandlats. Arbetslivsinstitutet lämnade i november 2002 promemorian *Hållfast arbetsrätt – för ett föränderligt arbetsliv* (Ds 2002:56). Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Under våren kommer också ett antal propositioner som rör ungdomars situation att överlämnas till riksdagen. Regeringen planerar att lägga fram en ungdomspolitisk proposition i mars 2004. Propositionen kommer bland annat att avhandla styr- och uppföljningssystemen för den nationella ungdomspolitiken samt den framtida inriktningen. Ungdomars möjligheter till egen försörjning och sysselsättning kommer också att beröras. Gymnasiekommitténs slutbetänkande *Åtta vägar till kunskap* (SOU 2002:120) har remissbehandlats, och en proposition om den framtida gymnasieskolan bereds inom Utbildningsdepartementet. Närmare besked om utformningen av den framtida gymnasieskolan lämnas i gymnasiepropositionen, som regeringen har för avsikt att överlämna till riksdagen under våren 2004. Det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin kommer att ses över. Formerna för och kvaliteten i insatserna kan behöva utvecklas och ansvarsfördelningen förtydligas. Regeringen har för avsikt att återkomma om detta i en arbetsmarknadspolitisk proposition i maj 2004.

Sammantaget kommer dessa propositioner att utmynna i ett antal förändringar som kommer att bidra till förbättrade möjligheter för ungdomar att få jobb. Dessutom har AMS själva åtagit sig att halvera långtidsarbetslösheten bland ungdomar. Regeringen beslutade torsdagen den 15 januari om att förstärka kampen mot arbetslösheten genom att öka utrymmet för arbetsmarknadspolitiska program med upp till 15 000 platser för 2004. Denna förstärkning kommer att bidra till att hejda den stigande ungdomsarbetslösheten redan detta år.

Anf. 114 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Tack arbetslivsministern! Min huvudfråga var: Är det inte så att vi politiker lägger för många bördor på arbetsgivarna och att detta leder till ett slags panik inför nyanställningar och en absolut vägran att befatta sig med oprövad arbetskraft?

Jag tycker att det finns ett direkt samband mellan det datum när den tredje sjuklöneveckan infördes och den stigande arbetslöshetskurvan. Jag har hittat tusen olika bevis på att väldigt många arbetsgivare inte längre vill anställa. Jag ska läsa ur en ny tidskrift som heter Företagaren, nr 1 från 2004. Det är en bekännelse som kommer från en före detta arbetsgivare som inte längre vill vara arbetsgivare.

Han skriver: Vårt då ägda företag utförde anbudsarbete på entreprenadsidan. Vid ett tillfälle var arbetet kalkylerat att pågå med två man under en period av tre månader. Företaget hade vid den tidpunkten tre elektriker varav en enbart som serviceelektriker. Problemet var att en av dessa entreprenadelektriker långtidssjukskrevs när arbetet skulle påbörjas. Att anställa en elektriker för en sådan kort period som tre månader var en omöjlighet, varför jag själv i stället fick rycka in som den tredje elektrikern. Om företaget hade haft möjlighet att anställa en elektriker på

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

kort tid hade lönekostnaderna väsentligen höjts och varit kalkylmässigt oförsvarbara.

Resultatet blev att den här företagaren helt enkelt gjorde om sitt företag till en liten sammanslutning av ensamföretagare. Nu anställs ingen utomstående, utan man köper tjänster av varandra eller av andra företag.

Den här artikeln är också signerad med orden: Aldrig mer anställd personal.

Är inte detta bevis på att arbetslivet har slutat fungera i Sverige, på att vi har en död arbetsmarknad och på vårt sätt att inom politiken, på grund av dogmatiska föreställningar, demonisera arbetsgivarna? Detta är destruktivt och hämmar tillväxten. Det dömer väldigt stora grupper till utanförskap. Det finns unga människor bland dessa som befinner sig utanför. En före detta partisekreterare i Socialdemokraterna har skrivit en skakade utredning om dessa unga som står utanför. Men det finns också invandrare och kvinnor bland dem som befinner sig utanför. Detta är inte ett bra sätt att hantera arbetslivet.

Anf. 115 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Mariana från Malmö bor i ett län där långtidsarbetslösheten bland ungdomar har stigit med 188 % på ett år. Antalet långtidsarbetslösa har ökat med 188 % på ett år. Hon är en av dem.

Jag tror att både jag och arbetslivsministern hoppas att denna start i vuxenlivet inte ska innebära att hon och hennes vänner tappar sugen, inte tappar förtroendet för samhället och inte väljer att vända samhället ryggen. Men det räcker ju inte att hoppas. Det är viktigt att se hur verkligheten ser ut, men det är ännu viktigare att se vad som måste göras för att förändra. Det behövs förändringar på det här området, inte minst när det gäller jobbpolitiken.

Paul i Haparanda bor i en kommun som har en ungdomsarbetslöshet på 25 %. Trots att en av fyra ungdomar som vill ha jobb i den kommunen är arbetslös är inte Haparanda värst. I Övertorneå är det 32 ½ % som är arbetslösa, i Pajala 23 %, i Kiruna 23 % och i Överkalix 22 %. Bakom de här procenttalen finns det hela tiden människor. Det är unga människor som vill jobba men som inte får komma in på arbetsmarknaden. Det är unga människor som i många fall hoppat av gymnasieskolan för att det var för jobbigt. Det är unga människor som har drömmar om framtiden.

I Örebro, där Hans Karlsson tidigare jobbade och hade fackliga uppdrag, är just nu 10 % av ungdomarna arbetslösa. I min hemstad Kristianstad ser det lika illa ut.

Jag gjorde själv en väldigt trasslig entré på arbetsmarknaden och var under långa perioder arbetslös. Jag startade eget. Jag jobbade som springvikarie på en högstadieskola, arbetade periodvis inom äldreomsorgen och gick under långa perioder arbetslös hemma. Jag fick alltså se de stora hinder som finns för att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden, både för ungdomar och för invandrare, som Ana Maria Narti tidigare var inne på.

Jag tycker att det är märkligt att vi kan ha en så hög arbetslöshet i Sverige utan att det förs någon mera högljudd debatt om detta. Ska vi verkligen vänja oss vid att ha 7–8 % arbetslöshet i Sverige? Är det verkligen så vi ska ha det?

Jag gick inför den här debatten in på Socialdemokraternas hemsida för att se vilka lösningar regeringspartiet har för att få ned ungdomsarbetslösheten. Jag skrev in ordet "ungdomsarbetslöshet" i sökverktyget, och jag sökte bland pressmeddelanden – noll träffar. Jag sökte på "tal" – noll träffar – och jag sökte på "rapporter" – noll träffar.

Det verkar som om man inte har någon politik, inga åtgärder och inga idéer om hur vi ska få ned arbetslösheten bland unga människor i Sverige. Varför, Hans Karlsson? Att det inte finns några propositioner för att få ned arbetslösheten är en sak, och det är illa nog, men att det inte heller i skrivbordslådorna finns förslag är eländigt.

I svaret tar arbetslivsministern upp gymnasiepropositionen, men den kommer ju snarare att försämra läget. I dag är det 25 000 ungdomar som hoppar av från gymnasiet. Ofta leder det till att de går arbetslösa. På vilket sätt anser Hans Karlsson att det nya i gymnasieskolan skulle innebära att fler ungdomar stannar kvar i gymnasiet och färre blir arbetslösa?

Ungdomsarbetslösheten är i sig ett svårt och växande problem i Sverige i dag, men det är också ett problem som spiller över till väldigt många andra områden. Inte minst får det sociala konsekvenser. Folkpartiet har några idéer. Det handlar om att sänka kostnaderna för arbetsgivare så att det blir fler som anställs, om att göra det lite lättare att anställa och om att ha lite andra arbetsrättsliga regler. Vi har också idéer om att snabbt införa riktiga lärlingsplatser. Vi har en del förslag, och min fråga till Hans Karlsson är: Är regeringen beredd att pröva de här förslagen för att få en politik som ger färre unga arbetslösa i Sverige?

Anf. 116 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! "Jag vill påstå att vår arbetsmarknadspolitik trots många prövningar och trots tidvis hård kritik varit mycket lyckosam." Så sade arbetslivsministern i ett anförande i riksdagen våren 2003. Jag tror inte att den beskrivningen överrensstämde med arbetsmarknadsläget då, och i dag har det blivit ännu värre. I dag är alltför många människor arbetslösa, i arbetsmarknadsåtgärder, sjukskrivna eller förtidspensionerade. Det som känns allra svårast är alla de ungdomar som i dag saknar ett arbete.

Christer Nylander redovisar oroväckande siffror i sin interpellation, och Ana Maria Narti refererar till utredningen *Unga utanför*, där arbetslöshetens sociala konsekvenser redovisas. Ja, det är en bister verklighet som många lever i.

I Ungdomsstyrelsens tidning BRUS uttalar sig Per Estling på arbetsmarknadsenheten i Växjö. Han säger: Det har aldrig satsats så lite resurser på unga som i dag.

Om det är så är det verkligen allvarligt, för ungdomarna är vår framtid, och de behöver allt det stöd som kan ges. I interpellationssvaret menar ministern att det är viktigt att ungdomarna fullföljer gymnasieutbildningen för att kunna få ett arbete. Om detta ska vara möjligt tror jag att den avveckling av det individuella programmet som aviserats i Gymnasiekommitténs utredning inte är så klok. Jag tror inte på idén att låta alla elever läsa tillsammans oavsett förmåga. I stället behöver vi, som i Danmark, få en uppvärdering av handens kunskaper, en uppvärdering av de praktiska färdigheterna, och i nära samarbete med företag få en utveckling av allt det som var bra i systemet med lärlingar. Hur ser ministern på ett sådant förslag?

Var finns då de presumtiva arbetsplatserna för unga människor i dag? Jo, naturligtvis i de små och medelstora företagen. Varför tvekar de då att nyrekrytera fastän arbetsuppgifterna finns? Kan det möjligtvis bero på det komplicerade regelverket med närmare 23 000 sidor text? Jag vill därför fråga ministern hur det går med förslagen från Simplexgruppen. Finns det där några tankar som kommer att hjälpa till med att få ned den alarmerande ungdomsarbetslösheten?

Jag har ytterligare en fråga: Hur fungerar de praktikplatser för ungdomar som finns i dag? Är de en väg till fast arbete, eller är det bara en tidsbegränsad insats, vilket innebär att det efter några månader gäller för den unga människan att hitta en ny praktikplats, trots att han eller hon har trivts bra och arbetsgivaren vill att praktikanten ska stanna kvar ytterligare en tid?

Anf. 117 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Det är ju inte direkt utifrån någon styrkeposition som Folkpartiets och Centerpartiets representanter här i dag attackerar regeringen på arbetsmarknadsområdet, om man ser till den senaste period då Folkpartiet och Centern hade regeringsmakten. Ni bekymrar er för 10 000 långtidsarbetslösa ungdomar i dag. Jag håller med om att det är för många, men för att ge en rimlig proportion åt detta kan jag ju påminna om att när Centerpartiet och Folkpartiet hade regeringsmakten var det inte 10 000 utan 65 000 ungdomar som var långtidsarbetslösa. Det är sex och en halv gånger flera än i dag.

Som en motbild till Folkpartiets närmast groteskt dystra beskrivning av arbetsmarknadsläget, där Ana Maria Narti talar om den lavinartat ökande arbetslösheten, om att arbetslivet har slutat att fungera och om att vi har demoniserat arbetsgivarna, kan det vara på sin plats att i varje fall titta på hur Sverige bedöms inom EU i förhållande till andra länder när det gäller viktiga arbetsmarknadsfrågor.

Vi fick en rapport på detta område från kommissionen i förra veckan, och för Sveriges del faller den bra ut. Överlag får Sverige ett väldigt gott betyg både för våra resultat och för de ambitioner som vi har. Låt mig bara nämna att Sverige är ett av de tre länder som redan har nått alla Lissabonmålen på arbetsmarknadsområdet. Vi har klarat sysselsättningsmålet totalt samt för kvinnor och äldre. Tittar man på statistiken över sysselsättningsmålet för äldre – jag måste göra det för att ge en rimlig motbild – finner man att land efter land ligger på en sysselsättningsgrad för äldre på mellan 34 % och 40 %, medan Sverige ligger på 68 %.

Det finns således skäl att också se på helheten. Vi har en låg arbetslöshet jämfört med övriga EU. När den här jämförelsen gjordes hade vi 4,9 % arbetslöshet, och den ligger enligt de senaste siffrorna på ungefär 5,1 %. Snittet för EU är 7,7 %.

Vi har för närvarande en av de lägsta långtidsarbetslöshetsnivåerna inom EU, och vi har en högre produktivitetsökning än många andra länder. Vi beröms för att ha en bra social dialog. Vi har bra kvalitet i arbetet med jämställdhet, föräldraförsäkring och utveckling när det gäller livslångt lärande.

Det här beror på att vi som helhet har haft en lyckosam politik men också på att arbetsmarknadspolitikerna har varit lyckosam och på att vi har haft och har högt ställda mål. "Stolt men inte nöjd" skulle jag vilja säga. Vi har anledning att vara stolta, men inte nöjda.

Folkpartiets svar på arbetsmarknadspolitikerna och insatserna framöver om de skulle komma till regeringsmakten är att minska resurserna till AMS och privatisera arbetsförmedlingarna. Ja, inte tror jag att det bidrar till att upprätthålla de resultat som vi hittills har nått jämfört med övriga Europa.

Anf. 118 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Ja, ja, paradiset på jorden finns i Sverige. Det har vi hört, massor av gånger! Men vi vet att statistiken i Sverige är mycket speciell. Vi har i vår befolkningsstatistik en kolumn som heter "övriga". De räknas inte i arbetslöshetsstatistiken, fast de inte jobbar, inte är sjuka, inte är pensionerade och inte studerar. Men det här kan inte de som skriver internationella rapporter veta.

Förresten är de siffror som arbetslivsministern grundar sin fantastiska skönmålning av arbetsmarknaden på gamla. Jag talar om det som händer i dag. Och det som händer i dag är mycket allvarligt. Vi har en accelererande arbetslöshetsökning, och en av orsakerna är dogmatismen. Man håller med näbbar och klor fast vid föreställningar som inte har någon-ting med verkligheten att göra.

En av dem är att vi har en så dålig arbetsmiljö att folk blir utslagna. Men herregud, Sverige har en av de bästa arbetsmiljöerna i världen! Ändå har vi problem med utslagning. Det är vad jag kallar demonisering av arbetsgivarna. Man talar hela tiden om arbetsgivarens ansvar för hälsan, men man ser inte på den börda som man lägger på arbetsgivaren. Man vill inte ens diskutera detta.

En annan sådan dogmatisk föreställning som leder till utslagning har grundat ett gymnasium som inte fungerar. Arbetslivsministern väntar på propositionen om gymnasiet, men vi vet inte när den kommer. Den hade utlovats mycket tidigare. Och om den följer den kommittébeskrivning som tidigare har kommit så löser den inte den viktigaste fråga som den faktiskt var kallad att lösa, nämligen frågan om studier för praktiskt begåvad ungdom: hantverksstudier, lärlingsprogram och tekniska studier som leder rakt ut i arbetslivet med en mycket rik erfarenhet av konkret kunskap inom olika områden.

Det finns en tredje dogm som jag skulle vilja ta upp här. Det är dogmen som säger att man kan tvinga fram en viss struktur i arbetslivet. Jag tror att tanken fortfarande finns hos väldigt många socialdemokrater att man förr eller senare ska lyckas tvinga fram en sådan struktur i arbetslivet att alla människor i landet ska bli fast anställda livet ut. Men det är inte möjligt med den teknikförändring och den ekonomiska dynamik som finns i dagens arbetsliv. Detta leder till utslagning.

Anf. 119 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Så var vi där igen: Det var värre förr, och det är värre i andra länder. Det är klart att så kan man tycka och tänka. Det är kallt i Stockholm i dag, men vintrarna på 40-talet var ju ännu kallare, och det är

säkert kallare på Nordpolen i dag. Men det gör inte att jag känner mig varmare eller fryser mindre i Stockholm i dag.

På samma sätt är det med ungdomsarbetslösheten. Unga som i dag står utanför arbetsmarknaden har ingen glädje av att det har varit värre förut eller att det är värre i andra länder. De får det inte bättre för att andra människor i andra länder eller i andra tider har haft det sämre.

Därför är det så viktigt att vi funderar framåt och ser dem som har problem och har det jobbigt i dag. Hur ser vi till att de får en chans att få jobb, en chans att ta sig in på arbetsmarknaden och en chans att ta sig in i samhället?

Faktum är ju att Sverige håller på att fastna i en total arbetslöshet på 7–8 %. Vi håller på att fastna på en nivå som för några år sedan skulle ha varit fullständigt omöjlig att tänka sig. Vi håller på att fastna på den nivån, och ändå är det väldigt lite debatt om arbetslösheten och väldigt lite debatt om hur vi får fram fler jobb.

När det gäller ungdomsarbetslösheten har Folkpartiet, som vi tidigare har varit inne på, fört fram att det behövs en lärlingsutbildning. Det behövs en förändring i gymnasieskolan – det är vi överens om – men det behövs också en förändring till det bättre. En lärlingsutbildning är en del av detta. Vi har föreslagit en akut satsning som redan till hösten skulle kunna ge 10 000 nya lärlingsplatser i Sverige. Om arbetslivsministern är intresserad av detta kanske vi skulle kunna få se ett samarbete mellan Socialdemokraterna och Folkpartiet där vi har konkreta förslag som innebär att fler unga människor kan få jobb. Vi kanske kan samarbeta om inestegsjobb med sänkt arbetsgivaravgift, därför att det skulle kunna innebära att fler unga människor, som är långtidsarbetslösa i dag, kan få ett jobb.

8 000 personer på ett år: Så mycket har arbetslösheten bland ungdomar stigit. Särskilt allvarig är situationen bland de långtidsarbetslösa. 188 % är ökningen i Skåne.

Den politik som leder till en arbetsmarknad där ungdomar stängs ute är en riktigt dålig politik. Det är inte bara dåligt för den arbetslöses ekonomi, utan det är också dåligt för självförtroendet, för det sociala nätverket och för möjligheten att förankra sig i samhället.

Det är också dåligt för den långsiktiga styrkan i svensk ekonomi, därför att de som nu är på väg in på arbetsmarknaden är de som ska se till att vi har hög tillväxt och bra ekonomi i Sverige när fyrtioalisterna en gång pensioneras. Det är då vi måste se till att vi använder varje människa som kan och vill jobba på allra bästa sätt för att ha råd med de krav som då kommer att ställas.

Gymnasiereformen, för att återkomma till den, tror jag kommer att leda till ytterligare avhopp. Tusentals ungdomar hoppar av i dag, framför allt därför att de tycker att de teoretiska kraven är för hårda. De är skoltrötta. De skulle hellre vilja ha någon form av lärlingsutbildning där de kan jobba eller ha mer praktik i gymnasiet.

Vad jag har förstått kommer den utredning som har lagts fram snarast att innebära att åtminstone det första året innehåller mer teori på de praktiska programmen. Hur skulle det kunna leda till att ungdomarna på de här programmen blir mindre skoltrötta? Nej, snarare blir det väl så att fler kommer att hoppa av gymnasieskolan, och precis som arbetslivsministern tidigare sade och AMS har visat fastnar väldigt många av dem

som hoppar av från gymnasieskolan i arbetslöshet – på kort sikt, men också alldeles för ofta på lång sikt. Jag skulle vilja höra arbetslivsministerns funderingar kring detta: Hur kan en gymnasieskola som stöter ut fler ungdomar innebära att färre ungdomar fastnar i arbetslöshet?

Prot. 2003/04:60
29 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 120 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Jag vill upprepa mina frågor om en eventuell uppvärdering av handens kunskaper, om Simplexgruppens arbete kan åstadkomma någon lättnad för företagen och därmed minska ungdomsarbetslösheten och hur det är med dagens praktikplatser för ungdomar.

I en debatt tidigare här i dag i kammaren diskuterade vi om det var möjligt att återinföra ROT-bidraget som en stimulans för tillväxt. Jag tror att ROT-bidraget också är en möjlighet att minska ungdomsarbetslösheten. Snickare, målare, plåtslagare och byggnadsfirmor skulle få jobb med det renoveringsberg som finns i Sverige i dag, och de skulle i sin tur behöva medhjälpare, unga människor som på så sätt får kunskap och meningsfull sysselsättning. Jag undrar: Hur ser ministern på ROT-bidragets roll i arbetslöshetssammanhang?

Sveriges skogar är i stort behov av röjning – en alldeles utmärkt sysselsättning för ungdomar med frisk luft, kamratskap och närhet till naturen. Det är bara att sätta i gång efter någon veckas introduktion.

Vad jag vill ha sagt med detta är att svensk arbetsmarknadspolitik behöver mera flexibilitet och mindre centralstyrning. Mer makt och resurser behöver föras ut till länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar och ytterst till varje person som är arbetslös, alltså ett mera decentraliserat system. Beslut och resurser ska läggas där kunskapen om de lokala förhållandena finns. På så sätt minskas arbetslösheten för både vuxna och unga.

Anf. 121 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Christer Nylander säger apropå jämförelser om temperaturer i norr och söder att det inte är någon glädje för dem som är arbetslösa i dag att det var sämre förr. Möjligen kan det vara en glädje för många att det inte är Folkpartiet som har regeringsansvaret, för då var det sex och en halv gång fler som var långtidsarbetslösa.

Låt mig sedan säga till Ana Maria Narti att det är orimliga och groteska beskrivningar hon gör när det gäller demoniseringen av arbetsgivarna. Det där saknar all trovärdighet. När vi diskuterar förutsättningar för samarbete på olika sätt är det ju inget som man blir uppmuntrad till efter Ana Maria Nartis verklighetsbeskrivningar.

När arbetsgivarna tar det ansvar de faktiskt har för god arbetsmiljö och låg sjukfrånvaro fungerar det riktigt bra. Jag skulle nästan på stående fot kunna räkna upp 15 namngivna arbetsplatser där arbetsgivarna tar ett utomordentligt fint ansvar för arbetsmiljöproblematiken och ohälsoproblematiken och når väldigt goda resultat. Man ökar trivseln och möjliggör för människor att komma tillbaka tidigt från sjukskrivning.

Detta gäller dock inte alla utan bara några stycken. Om alla arbetsgivare och deras organisationer själva förmådde göra det som några kan göra redan i dag, utan att vi har infört en enda regel för arbetsgivarna, skulle vi naturligtvis inte behöva göra regelförändringar. Men det gör de

inte. Problemet är att bara några få vill ta det ansvar som vi tycker att alla behöver ta.

Låt mig avslutningsvis bara säga detta när det gäller långtidsarbetslösheten bland ungdomarna: Ja, det är allvarligt när ungdomar börjar sin karriär i arbetslivet med arbetslöshet. Varje ung människa som får göra det är ett misslyckande. Men det gäller också att ha rimliga proportioner i problembeskrivningen. De långtidsarbetslösa ungdomarna är i dag ungefär 10 000. Den siffran har vi goda förutsättningar att halvera med de åtgärder och det intensifierade arbetssätt som AMS nu använder sig av. Men ser man ytterligare tre månader längre fram – de som har varit arbetslösa blir långtidsarbetslösa i statistiken efter tre månader – visar det sig att 84 % av ungdomarna mellan 18 och 20 år efter sex månader inte längre är långtidsarbetslösa. De är i åtgärder, har fått jobb eller har gått över till studier.

Jag säger inte detta för att förminska problemet med ungdomsarbetslösheten; jag säger det för att vi ska få en rimlig och saklig beskrivning av hur det faktiskt är. Detta går att förbättra ytterligare, men det är inte så nattnavt som i varje fall Ana Maria Narti försöker göra gällande.

Anf. 122 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Jag svartmålar inte. Jag lever bland långtidsarbetslösa. Jag har nämligen valt det. Jag har valt att arbeta tillsammans med långtidsarbetslösa akademiker från andra länder. Vad jag har upplevt under mina tio år i denna miljö önskar jag inte någon av mina politiska motståndare att få uppleva – även om de skulle behöva det.

Retoriken som hela tiden hänvisar till den öppna arbetslöshetens tal har ingenting med den förtvivlan som jag upplever i vardagen att göra. Mina arbetslösa är inte registrerade hos arbetsförmedlingen och finns inte heller med i *Unga utanför*.

Inte var de siffror som Leif Linde redovisade i *Unga utanför* så låga som arbetslivsministern påstår nu. På ett ställe var det 25 000 ungdomar som är fullständigt utanför, men på ett annat ställe figurerade en siffra på över 100 000 människor mellan 16 och 24 år som inte arbetar, inte är sjuka och inte studerar. Är detta acceptabelt?

Jag tycker att vi måste ha modet att se verkligheten som den är.

Sedan hänvisar man jämt och ständigt till det som hände under den senaste borgerliga regeringen. Glöm inte att det som hände då var en ackumulation av katastrofer som inte de borgerliga hade åstadkommit!

Anf. 123 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Jag tror inte att unga arbetslösa människor bryr sig särskilt mycket om vilket parti det är som regerar eller vilket parti som har sagt eller gjort vad vid vilket tillfälle. De är nog mer intresserade av att det finns en regering som gör saker, en regering som har en politik som ger fler jobb.

Vi har i den här debatten från Folkpartiets sida fört fram några förslag – att stoppa den här gymnasireformen som förmodligen kommer att innebära fler avhopp från gymnasiet, att införa en ordentlig lärlingsutbildning samt att ge chans till instegsjobb där man sänker arbetsgivaravgiften för unga och också inför lite lättare regler för företagarna.

Jag tycker att det var bra att Hans Karlsson sade att läget var ett misslyckande, att varje ung människa som fastnar i långtidsarbetslöshet är ett misslyckande. Det är ett bra erkännande.

Ett annat misslyckande är att vi håller på att fastna. Vi håller på att vänja oss vid en arbetslöshet på 7–8 % i Sverige. Vi håller på att vänja oss vid att vi ska ha 10 % ungdomsarbetslöshet i kommunerna. Vi ska inte tycka att det är en katastrof att långtidsarbetslösheten bland unga i Skåne har ökat med 188 % på ett år. Det är ett jättelikt misslyckande att debatten om arbetslösheten inte är mer intensiv än vad den är.

Det finns en chans kvar i den här debatten att kommentera det här med lärlingsutbildningar – vi kanske kan göra en gemensam satsning på detta under hösten – eller sänkt arbetsgivaravgift för dem som anställer unga arbetslösa människor. Ni kanske inte gillar våra förslag, men kom då med egna! Här är inte läge att vara vare sig stolt eller nöjd, utan här är läge att verkställa förslag som ger fler jobb.

Anf. 124 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag är ledsen att tiden inte medger att svara på viktiga frågor och föra en nyanserad diskussion. Jag får ägna tiden åt att bemöta alldeles felaktiga påståenden, och jag måste göra det en gång till.

Ana Maria Narti har sagt att regeringens ambition är att alla ska bli fast anställda. Det kommer inte att vara så, och det är heller inte ambitionen. Det kommer alltid att finnas behov av att korttidsanställa. Men det finns absolut inget behov av att korttidsanställda ska vara korttidsanställda under kanske fem, sex, sju, åtta eller tio år, vilket många i dag hamnar i. Det måste vi göra någonting åt.

Den särskilt unga människa som bara erbjuds korttidsanställningar kommer inte att våga skaffa familj, skaffa barn, skaffa hus, konsumera och annat som behövs för att vi ska kunna ha ett bra samhälle i framtiden. Därför måste vi klara av att balansera arbetslivets behov av flexibilitet i form av visstidsanställningar och människors behov av trygghet med fasta anställningar. Detta ska jag återkomma till i en proposition lite senare.

Jag är också ledsen över att jag inte kunnat svara på en enda av Lars-Ivar Ericsons frågor, men jag ska göra ett försök nu.

Med min bakgrund vågar jag säga till dig att jag inte är alldeles ointresserad av systemet med ROT-bidrag. Jag ska medge att det är någonting som jag för min del funderar på just nu. Jag ska be att få återkomma i den händelse det är någonting som skulle kunna bli verklighet.

Dessutom skulle jag vilja säga till Christer Nylander att jag gärna diskuterar lärlingsutbildningsfrågorna. De intresserar mig. Jag är själv lärlingsutbildad i fyra år och har goda erfarenheter av det. Jag är emellertid inte särskilt optimistisk. Jag har deltagit i den diskussionen under de senaste 20 åren, och det har hänt väldigt lite, inte minst därför att många arbetsgivare inte är särskilt intresserade. Men, låt gå – vi återkommer till den diskussionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2003/04:227 om den demokratiska processen och försäkringskassans eventuella förstatligande

Anf. 125 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Marietta de Pourbaix-Lundin har frågat Mona Sahlin på vilket sätt statsrådet avser att garantera att sedvanliga demokratiska spelregler iakttas när det gäller pågående remisshantering samt kommande riksdagsbeslut om ett eventuellt förstatligande av försäkringskassorna. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Som jag nyligen har redovisat i ett frågesvar i samma ämne har frågan om en ändrad organisation för socialförsäkringsadministrationen utretts under 2003. Förslaget om inrättandet av en sammanhållen statlig myndighet, som lämnades i ett delbetänkande i juni 2003, har vid remissbehandlingen fått ett mycket positivt mottagande av en stor majoritet av remissinstanserna; bland annat gäller det de anställdas fackliga organisationer. Jag understryker att frågan om omorganisation av försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket redan har besvarats av remissinstanserna. En synpunkt som lämnades, såväl under utredningsarbetet som vid remissvar i samband med hearing, var att den förändring som åsyftas bör genomföras snabbt, främst av hänsyn till personalen. Ett annat skäl för en snabb organisationsförändring är att en ny organisation för socialförsäkringsadministrationen är viktig för det intensifierade arbetet mot ohälsan i samhället.

För att inte föregripa riksdagens ställningstagande men likväl ge förutsättningar för ett snabbt arbete har organisationskommitténs uppdrag, som beslutades av regeringen den 18 december, villkorats med riksdagens beslut i frågan. Utredarens uppdrag inleds med följande. ”Utredaren skall, under förutsättning av att erforderliga beslut fattas av riksdagen och regeringen, vidta de åtgärder som krävs för inordnande av RFV och försäkringskassorna i en ny sammanhållen statlig myndighet för administration av socialförsäkringen.”

Ett inordnande av försäkringskassorna i en statlig myndighet förutsätter en lagändring. Lagändringar beslutas av riksdagen efter sedvanlig demokratisk process. Denna demokratiska process har jag varken formell möjlighet eller intresse av att förbigå.

Anf. 126 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Om min fråga hade berört sakfrågan, det vill säga ett eventuellt förstatligande av försäkringskassan, hade det känts naturligt och bra att stå här och föra en debatt med Berit Andnor. Nu gäller min fråga någonting helt annat. Den handlade om den demokratiska processen. Då känns det inte lika naturligt eller lika bra. Det hade faktiskt känts bättre att få diskutera med Mona Sahlin, som är demokratiminister. Men nu står vi här i alla fall, och jag inser att jag får ta debatten.

Det började med ett delbetänkande som kom i mitten av juni 2003. Remisstiden var under sommaren, och redan den 18 augusti kallades det till en hearing. Det tycker jag kanske inte är det allra bästa sättet att få ut det man vill av en remiss. Men så var det.

Statsrådet säger att det gav ett väldigt positivt svar. Jag var där själv, men jag tycker inte att alla var så positiva som statsrådet ger sken av.

Men det är en annan sak. Jag tycker att det var märkligt med denna hearing med tanke på att det var sommartid. Dessutom innehöll delbetänkandet fortfarande en mängd frågetecken.

Sedan kom slutbetänkandet den 18 november förra året. Remisstiden går ut den 2 februari i år. Redan den 18 december fanns det såvitt jag förstår ett förslag på hur den här organisationskommittén skulle se ut och vilka uppdrag den skulle få. Det var alltså en månad efter att slutbetänkandet var lämnat, långt innan remisstiden har gått ut, långt innan det finns en proposition, långt innan riksdagen har kunnat ta ställning till förslaget.

Den 23 januari i år bestämmer regeringen vem som ska vara ordförande i den här organisationskommittén, Jan Rydh.

Allt detta händer innan remisstiden har gått ut och, som sagt, innan vi har en proposition på riksdagens bord och riksdagen har hunnit fatta något beslut. Om att statsrådet sedan skriver att det är under förutsättning att riksdagen tar beslut som allt det gäller som den nya organisationskommittén ska titta på kan jag bara tycka: Skam vore det väl annars! Det går väl inte att föregå även detta.

Jag känner bara att jag skulle kalla det som pågår för skendemokrati. Det är ett spel för gallerierna rakt av. Jag förstår faktiskt inte hur Berit Andnor med bästa vilja i världen kan hävda att det är en demokratisk process som pågår. Jag vill faktiskt ha ett lite mer utförligt svar som förklarar hur man kan kalla detta en demokratisk process.

Anf. 127 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Låt mig bara poängtera precis det jag säger i svaret på den interpellation som Marietta de Pourbaix-Lundin har ställt. Det uppdrag som lämnades av regeringen i slutet av förra året villkorades med ett förbehåll. Det står klart och tydligt att "under förutsättning av att erforderliga beslut fattas av riksdagen och regeringen" tillsätts denna organisationskommitté.

Såvitt jag förstår finns det ingen tvekan om detta. Vi följer de demokratiska spelreglerna. Det är självklart att riksdagens beslut ska avvaktas.

Det är, vill jag också säga, inte något ovanligt att den här typen av uppdrag lämnas innan riksdagen har kunnat fatta beslut om en proposition. Men det är en självklarhet att den här typen av uppdrag lämnas med ett mycket tydligt förbehåll. Så är det även i detta fall.

Det uppdrag som organisationskommittén nu kommer att påbörja är någonting som egentligen handlar om ett utvecklingsuppdrag för socialförsäkringsadministrationen i dess helhet. Det inledande arbetet kommer framför allt att fokusera på sådana saker, en inventering av serviceavtal, kollektivavtal och rutiner. Man kommer också att titta närmare på de saker som vi, både Marietta de Pourbaix-Lundin och jag, är ense om, nämligen hur vi ska kunna säkerställa en rättssäkerhet och en likställighet i hanteringen, framför allt inom ohälsoområdet.

Jag hoppas att vi har en gemensam ambition att flytta fram positionerna inom detta mycket viktiga arbete. Även om riksdagen skulle fatta ett helt annat beslut än det som är regeringens inriktning skulle nog det arbetet ändå inte vara förgäves.

Prot. 2003/04:60
29 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 128 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Jag vill inte diskutera sakfrågan. Hade jag velat diskutera sakfrågan hade jag ställt en annan interpellation. Det hade jag i och för sig gärna gjort, men nu har jag valt att diskutera den demokratiska processen.

Jag kan ändå bara konstatera att när regeringen vill någonting kan regeringen leverera. Då kan det gå förbaskat fort. Det gör det i det här fallet. Men när regeringen inte vill levererar regeringen inte. Då är det alltså långbänk som gäller.

Jag måste dra en parallell. Vi kan jämföra med till exempel ägarlägenheter. Det gjordes en beställning av riksdagen i mars 1999. Det kom en offentlig utredning 2002. Regeringen har fortfarande inte levererat någon proposition och tycks inte ha någon större vilja att göra det heller. Det är bara ett exempel på att när regeringen inte vill levererar man inte.

I det här fallet kan jag bara dra slutsatsen att regeringen egentligen hade bestämt sig långt innan för vad man skulle göra. Man hade inte behövt ha någon utredning över huvud taget.

Sedan säger man att remissvaren på delbetänkandet innebär att man vill ha detta. Men då hade vi inte behövt fortsätta med ett slutbetänkande. Varför inte nöja sig med ett delbetänkande? Det stämmer inte. Jag drar slutsatsen att regeringen har tänkt genomföra det man misslyckades med 1997. Då sade riksdagen nej. För mig är det fortfarande skendemokrati och ett spel för gallerierna – från början till slut. Det här har hastats fram enormt snabbt. Alla de datum jag har räknat upp, remisstider över sommar och jul, handlar om att snabbt få fram ett förslag som man vill ha – men kanske inte får; det vet jag inte.

Det här är olyckligt. Det är en stor fråga. Den måste ges en ärlig chans. Folk som är berörda ska känna att demokrati gäller och att allt inte går parallellt.

Anf. 129 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Låt mig påminna om det förbehåll som ligger i regeringens beslut till organisationskommittén. Det är villkorat med riksdagens beslut i frågan. Det är en självklarhet, och det är något som ska avvaktas i den fortsatta processen.

Låt mig säga till Marietta de Pourbaix-Lundin att anledningen till att det är två betänkanden är att två helt olika frågor behandlas. Delbetänkandet som kom i juni behandlar den principiella frågan. Det slutbetänkande som kom innan jul behandlar helt andra frågor. Det är bakgrunden till att det är två betänkanden.

När det gäller Marietta de Pourbaix-Lundins påstående om senfärdighet från regeringens sida är det väl ändå naturligt att beredningsarbeten tar olika lång tid beroende på komplexiteten i ärendena och hur omfattande lagstiftningsarbete som är nödvändigt för att man ska kunna gå fram med förslag till riksdagen. Vi vet att det skiljer sig oerhört mellan olika typer av ärenden som kommer till riksdagen för behandling. Tillåt mig säga att denna fråga rent lagstiftningsmässigt i det principiella ställningstagandet är av ringa omfattning. Men förbehållet finns där, och det är klart och tydligt angivet. En organisationskommitté har tillsatts med förbehållet att vi avvaktar riksdagens beslut.

Anf. 130 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Nu har vi fått veta att det som ska ske inte är speciellt komplext. Jag låter det hänga i luften; det är säkert komplext.

Jag förstår att regeringen inte vill kännas vid andra frågor som man drar i långbänk och inte vill ha genomförda.

Berit Andnor upprepar hela tiden att det finns ett förbehåll för organisationskommittén. Skam vore det väl annars om man inte hade skrivit detta förbehåll.

Det finns ett uttryck som heter Ändamålet helgar medlen. Det sammanfattar det vi har diskuterat här.

Anf. 131 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag kan bara upprepa det jag har sagt tidigare. Det är inget tvivel om att det finns ett förbehåll knutet till det beslut som fattades i regeringen innan jul. Det tillhör inte ovanligheterna att denna typ av tillvägagångssätt sker. Det skiljer i typen av ärenden och den tid det tar att bereda ärenden. Det handlar om komplexitet, och det handlar framför allt om vilken omfattning av lagstiftningsarbetet som det kan bli fråga om. Det skiljer mellan olika ärenden, och det är en förklaring till varför det tar olika lång tid att arbeta fram förslag från regeringens sida till riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2003/04:207 om det framtida samarbetet med Vänsterpartiet

Anf. 132 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Herr talman! Gunnar Axén har frågat mig om jag avser att verka för ett fortsatt samarbete med Vänsterpartiet även om Lars Ohly blir vald till partiordförande för Vänsterpartiet.

Socialdemokratin i Sverige har alltid kämpat för och värnat om alla människors frihet, lika värde och demokrati. Svensk socialdemokrati har alltid varit en antikommunistisk rörelse.

Mot bakgrund av de många människor som utsatts för kommunistiskt förtryck under 1900-talet blir jag både förvånad och upprörd när en blivande partiledare för ett svenskt riksdagsparti väljer att kalla sig själv kommunist.

Den socialdemokratiska regeringen strävar efter att skapa största möjliga parlamentariska uppslutning för en politik för full sysselsättning. Samarbetet mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet bygger på en överenskommelse om 121 punkter för ett tryggare, rättvisare och grönare Sverige. När det gäller andra delar av politiken, som exempelvis utrikes- och säkerhetspolitiken, samarbetar regeringen dock varken med Vänsterpartiet eller med Miljöpartiet.

Hur samarbetet mellan regeringen och samarbetspartierna ska se ut i framtiden avgörs av politikens utformning i sak.

Anf. 133 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är ju trevligt att Socialdemokraterna numera anser sig vara en antikommunistisk rörelse. Jag undrar om Lars Ohly är medveten om vilka det är han ska samarbeta med i framtiden.

Men det är långt mellan socialdemokratiska ord och socialdemokratiska handlingar. Jag trodde nog aldrig att jag skulle behöva citera ett socialdemokratiskt förstamajtal, men nu är det faktiskt på sin plats. Låt mig läsa vad statsrådet Pär Nuder sade i sitt förstamajtal i Södertälje inför det senaste valet:

”Jag har kallat mig kommunist sedan jag blev politiskt aktiv i Kommunistisk ungdom 1978”, sade Ohly i en intervju för någon månad sedan. Tänk så avslöjande det uttalandet var:

Då fanns ju Sovjetunionen. Då bekämpade Vänsterpartiet kommunisterna socialdemokratin med pengar från Moskva. Då infiltrerade de våra fackföreningar. Då åkte C H Hermansson och Lars Werner på Kim Il Sung, Leonid Brezjnevs och Fidel Castros perversa födelsedagar då Den Stora Ledaren skulle hyllas.

Under de över 20 år som Lars Ohly har varit kommunist har miljoner och åter miljoner lidit under kommunismen. Tänk vilken sorgens dag det måste ha varit för honom när Lech Wałęsa ledde upproret mot den polska kommunismen, när Berlinmuren föll, när Václav Havel blev president i Tjeckien.

Måste vi verkligen – över tio år efter Berlinmurens fall – bry oss om att någon bekänner sig till en stendöd lära, som har misslyckats varhelst i världen den har tillämpats? Tyvärr måste vi det.

Vänsterpartiet gör nämligen anspråk på att få styra Sverige, att få ingå i regeringen. Kommunisten Lars Ohly kanske vill företräda Sverige som utrikesminister; vad vet jag hur hög tuppkammen har vuxit.

Detta kommer aldrig, aldrig någonsin att bli fallet så länge kommunismen existerar i Vänsterpartiet – antingen öppet deklarerad som i Lars Ohlys fall, eller dold i missnöjets populism.

Det finns nämligen ingen kommunism som är förenlig med demokrati.

Det finns ingen kommunism som bygger på det vi demonstrerar för i dag – allas lika rätt och värde.

Det finns ingen ’kommunism light’, Lars Ohly. Kommunism är kommunism, är oförenlig med demokrati.

Därför säger vi socialdemokrater i dag på 2000-talets första förstamaj: Vill ni fortsätta att samarbeta med socialdemokratin efter nästa års val måste ni en gång för alla mönstra ut kommunismen och kommunisterna. Ni måste städa upp i garderoben, vädra ut och göra rent hus.

Vi socialdemokrater vill inte och tänker inte samarbeta med några kommunister i det nya seklet.”

Så långt Pär Nuders egna ord. Tydligare kan det inte sägas.

Det är långt mellan socialdemokratiska ord och socialdemokratiska handlingar. När de numera ”antikommunistiska” socialdemokraterna backar från tidigare ultimatum, trots tidigare utfästelser om motsatsen, och väljer att samarbeta med kommunister visar detta med skrämmande tydlighet – som måste få varje hederlig socialdemokrat att skämmas – att

man sätter regeringsmakten före politiska idéer och grundläggande demokratiska värden.

Vad blir nästa steg? Kommer vi att få se en gemensam valplattform med Vänsterpartiet? Det är ju något de gärna vill åstadkomma. När kommer Socialdemokraterna att utse Lars Ohly till minister? Hur långt är Socialdemokraterna beredda att gå i sitt knäböjande inför den kommunistiska förtryckarideologin?

Socialdemokraterna har aldrig gjort sig kända för att hålla sina löften. Att lura väljarna inför valen och svika sina löften efter valen är mer regel än undantag. Tycker inte Pär Nuder att det i dag är på sin plats att be dem han firade förstamaj i Södertälje tillsammans med om ursäkt? Borde inte Pär Nuder be dem som röstade på Socialdemokraterna i förra valet om ursäkt? Hur många lät sig luras av Nuders löfte om att aldrig, aldrig – under inga omständigheter – samarbeta med kommunister? Får vi höra en ursäkt i dag?

Det finns slutligen en intressant fråga som jag, och säkert många andra, skulle vilja ha svar på: Kan Socialdemokraterna, på samma villkor som man i dag samarbetar med Vänsterpartiet, tänka sig att samarbeta med ett parti vars partiledare kallar sig för nazist eller nationalsocialist, om ett sådant parti skulle lyckas ta sig in i riksdagen?

Anf. 134 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Låt mig inledningsvis tacka Pär Nuder för ett mycket bra tal i Södertälje den 1 maj 2000. Tydligt och rakryggt slog Pär Nuder fast, som en av framtidsmännen i socialdemokratien, att den tiden är förbi när de samarbetar med kommunister.

Det som bekymrar mig i svaret är att Pär Nuder nu börjar följa Göran Perssons tradition, att ägna sig åt något slags pratpolitik. Man sticker fingret lite i luften och gör ett utspel, som i praktiken sedan får väldigt liten betydelse. Det kan handla om att hänga med i någon trend i samhället och säga att man inte gillar att äta kött på julbordet. Det kan handla om att svänga från den ena dagen till den andra därför att man känner vart den politiska vinden blåser. Det har vi sett i fråga om arbetskraftsinvandring, som från början skulle hota Sverige. Sedan sades det att man kunde öppna. Det var kanske inte så dumt att ha det, kom det den ena dagen. Nästa dag var man tillbaka med att det kommer att hota Sverige.

En sådan här typ av pratpolitik är något mycket farligt. Det leder i sin förlängning till att människor förlorar förtroendet för politiken. När man är så tydlig som Pär Nuder var den 1 maj 2000 tror de allra flesta på det. Väljarna tror på Pär Nuder – det ska de göra; man ska tro på sina förtroendevalda – när han säger att han är djupt engagerad mot kommunismen och aldrig kommer att samarbeta med ett parti som har kommunister i ledningen.

Sedan dröjde det ett par år. Det blev precis tvärt emot vad Pär Nuder och jag hoppades på. Den framtida partiledaren i Vänsterpartiet är sannolikt kommunist. I det läget hotas makten. Pär Nuder drar egentligen ingen konsekvens alls av vad han sade i det där förstamajtalet år 2000, utan Pär Nuder säger i stället att det blir sakpolitiken som får avgöra.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Även i svaret är det en del av det som Pär Nuder säger som är bra. Pär Nuder är "förvånad och upprörd när en blivande partiledare för ett svenskt riksdagsparti väljer att kalla sig själv kommunist". Det är mycket bra.

När jag säger att jag är upprörd över politiska motståndare brukar jag normalt sett därefter säga att de som jag är upprörd över, de som har åsikter och talar om kommunism trots kommunismens brott, tänker jag inte samarbeta med, i alla fall inte förutom i mycket specifika frågor.

I Pär Nuders svar kan man också läsa att socialdemokratin "har alltid varit en antikommunistisk rörelse". Det är mycket bra. Delvis är det en riktig historieskrivning, och delvis är den inte riktig. Men vi låter den vara sann i kammaren i dag. Socialdemokratin "har alltid varit en antikommunistisk rörelse".

Min språkliga kunskap – det är möjligt att Pär Nuder tolkar "anti" på något annat sätt – säger mig att "anti" är den absoluta motsatsen till kommunism. En och annan väljare där ute kanske kommer att säga att om du är antikommunistisk, är det då rimligt att ha tjänstemän från Vänsterpartiet, som har en partiledare som är kommunist, som sitter i Rosenbad och förhandlar? Om du är antikommunistisk, är det då rimligt att du har ett brett och långtgående politiskt samarbete med det här partiet sedan ett antal år?

Det finns två frågor som Pär Nuder bör svara på i dag. Den ena är: Om man kan samarbeta med dem som man är absoluta motsatsen till, vilka kan man då inte samarbeta med?

Den andra frågan är tråkigare att ställa: Tar du tillbaka vad du sade den 1 maj 2000? Hade du fel den 1 maj 2000? Såg du inte in i framtiden? Har du ändrat dig sedan den 1 maj 2000? Vad är det som har gjort att du i dag, mer än tre år senare, tycker att det är helt okej att ha ett samarbete med ett parti som har en partiledare som kallar sig kommunist?

Anf. 135 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tycker att det är en bra och intressant politisk interpellation som har ställts. Jag instämmer helt med Erik Ullenhag i att det var ett lysande tal som herr statsrådet Nuder höll i Södertälje för snart fyra år sedan.

Det är en otroligt viktig fråga för synen på demokrati vem man samarbetar med. Det 121-punktsprogram som ni ingick för snart ett och ett halvt år sedan ingicks när Gudrun Schyman var partiledare. Då fanns det en viss schattering inom Vänsterpartiet som hade en betydande makt och också ledde partiet. Därefter har något väsentligt inträffat som kan komma att konfirmeras på Vänsterpartiets partistämma i februari. Det kan komma att bli en förändrad tyngdpunkt. De som många av oss demokrater kallar kommunister kommer att komma i majoritet i det partiet.

Det är ohyggligt viktigt att veta vem man samarbetar med. Jag menar att man från socialdemokratisk synpunkt måste värdera om det samarbetsavtal som man ingick i oktober 2002 ingicks med samma vänsterparti. Eller har det skett någonting i det partiet som har ändrat grundförsättningsarna för detta avtal? Det är inte bara fråga om anslag och vägar och så vidare, utan det är en demokratisk renlighetsfråga.

Jag vill avsluta med ett citat av en före detta socialdemokratisk statsminister, som herr talmannen känner väl till och som har yttrat sig i kammaren. Det var Rickard Sandler, den mest okände socialdemokratiska statsministern. När hans regering föll, på en helt annan grund, yttrande han dessa ord, som jag gärna vill ta till protokollet: "Det är bättre att denna regering faller än att regeringsmakten förfaller." Det är ord att tänka på även i den här situationen.

Anf. 136 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Jag kan inte låta bli att gå upp. Jag blir personligen engagerad och illa berörd när det gäller att vi här i kammaren inte bara har en utan flera som kallar sig kommunister. Det beror på att jag har mina rötter i Polen och har sett släktingar förtryckas under kommunismen i 50 års tid. Det gör att den här frågan känns långt in i hjärtat.

Det sägs att kommunismen är stendöd i dag. Det påstår i alla fall en del. Det är inte sant. Den finns – i Nordkorea och Kuba. Tyvärr finns det socialdemokratiska före detta ministrar som har hyllat ledare som Fidel Castro. Det var Pierre Schori som sade att han är som en renässansfurste, för stor för sin ö. Det är inte så jättesmickrande.

Men vi utgår från att det som står på papperet i dag är det som gäller och att det som Pär Nuder sade i Södertälje den 1 maj gäller. Samtidigt gör det inte det, för samarbetet med kommunisterna fortsätter.

Min fråga är: Är inte detta ett alldeles för högt pris bara för att behålla makten?

Anf. 137 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Herr talman! Till att börja med vill jag tacka för uppmärksamheten kring ett fyra år gammalt förstamajtal. Jag trodde inte att jag skulle få uppleva den situationen att en moderat riksdagsledamot läser in ett utomordentligt förstamajtal till riksdagens protokoll. Jag har hållit många förstamajtal under årens lopp, och jag hoppas att Gunnar Axén kommer att fortsätta att läsa in dem till riksdagens protokoll.

Jag vill göra några principiella kommentarer. För det första: Det är Vänsterpartiets sak vem man väljer till sin ledare. Jag känner lite olust inför att diskutera den politiska tillhörigheten hos en ledamot av denna kammare här och nu från riksdagens talarstol. Den debatten kan föras i många andra sammanhang, men särskilt med tanke på att personen i fråga inte är närvarande känner jag en viss olust principiellt. Men nu är frågan ställd.

För det andra: Vi har ett framgångsrikt samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det är baserat på vår överenskommelse, det så kallade 121-punktsprogrammet. Det är ett program som är bra för Sverige, och vi kommer att fortsätta att försöka förverkliga det.

För det tredje: Det här samarbetet baseras på exakt de sakfrågor som finns i det här programmet, varken mer eller mindre.

För det fjärde: Något regeringssamarbete med Vänsterpartiet, eller Miljöpartiet för den delen, är inte aktuellt. Därtill är de politiska skillnaderna för stora, inte minst vad gäller utrikes- och säkerhetspolitiken. Det är sakfrågorna som vi samarbetar kring.

För det femte: Vart Vänsterpartiet är på väg under sin nya ledning vet inte jag. Jag känner en oro inför att Vänsterpartiet är på väg i fel riktning.

Men det återstår att se om den nya ledningen är vad den gamla var, nämligen inriktad på att föra en politik i sak som är bra för Sverige, eller ej.

Jag vet inte vad det står för att den person som nu är föreslagen som partiordförande kallar sig för kommunist när vi vet att Vänsterpartiet har tagit bort det kommunistiska i sitt namn. Det återstår att se.

Men, som sagt, det samarbete som vi har med Vänsterpartiet och Miljöpartiet baseras på 121-punktsprogrammet, ett program med ett antal sakfrågor. Det är det som är basen för vårt samarbete.

Anf. 138 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Statsrådet Pär Nuder tvekade aldrig att tala om Lars Ohly och kommunisterna den 1 maj i Södertälje. Han tvekade aldrig att säga: Vi socialdemokrater vill inte och tänker inte samarbeta med några kommunister i det nya seklet.

Det är sannerligen långt mellan socialdemokratiska ord och socialdemokratiska handlingar. Jag noterar också, inte utan en viss förvåning, att Pär Nuder inte svarar på min fråga huruvida Socialdemokraterna i framtiden, på samma sätt som man samarbetar med Vänsterpartiet i dag, skulle kunna tänka sig att samarbeta med ett parti som har en partiordförande som kallar sig för nationalsocialist eller nazist. Men även om vi hade fått ett nekande svar på den frågan är ju frågan hur mycket Pär Nuders ord egentligen betyder.

Olof Palme nöjde sig möjligen med att vänsterprassla med Vänsterpartiet kommunisterna under mörka sena kvällar. Ingvar Carlsson bjöd in vänsterpartisterna i farstun och torkade av blodet från dem. Göran Persson har bjudit in Vänsterpartiet till köksbordsöverläggningar om den ekonomiska politiken. En betydande del av svensk politik utformas tillsammans med kommunister i dag i Sverige.

Frågan är: Kommer det att vara Göran Persson, eller Pär Nuder som statsminister i framtiden, som bjuder in vänsterpartisterna, kommunisterna, i finrummet och utser det första kommunistiska statsrådet i svensk historia?

Anf. 139 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Det faktum att vi i Sveriges riksdag sannolikt åter kommer att få ett parti som har en partiledare som kallas kommunist kan man se på två sätt. Antingen säger man att det är inget problem, eller så säger man att det är ett problem att personer kallar sig för kommunister när de känner till kommunismens fasor under 1900-talet.

Jag tror egentligen att Pär Nuder tycker att detta är ett problem. Annars skulle han inte ha sagt: Vi socialdemokrater kommer aldrig att samarbeta med kommunister i det nya seklet.

Det är möjligt att man ska tolka Pär Nuder ungefär som att det han säger här i riksdagen är viktigt, för här i riksdagen tänker han inte diskutera Lars Ohly, men det han säger den 1 maj i Södertälje behöver vi inte ta på så stort allvar.

Sanningen är den, Pär Nuder, att det som du, alldeles utmärkt, sade i Södertälje 2000 tar du i dag avstånd från. I dag säger du att det inte är något problem att samarbeta ens med ett parti som har en kommunistisk partiledare. Ditt krav 2000 var att man skulle flytta kommunisterna från

inflytande poster i Vänsterpartiet. Nu väljs en av dem till partiledare, och nu är det inte längre ett problem.

Det som bekymrar mig är inte att Socialdemokraterna till varje pris kommer att behålla makten. Det är inget nytt, utan så fungerar det. Vi får försöka vinna i demokratiska val 2006. Det som bekymrar mig är något större. Om man har övertygelsen, som jag tror att Pär Nuder delar med mig, att det är viktigt att vaccinera varje ny generation mot kommunism och nazism, om man har övertygelsen att varje ny generation måste vinnas för demokratin, blir det lite problematiskt att samtidigt ha ett nära samarbete med någon som kallas kommunist.

Pär Nuder! Du blir inte så trovärdig som antikommunist ifall du samtidigt ska sitta borta i Rosenbad och förhandla med Lars Ohly.

Anf. 140 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Pär Nuder säger att det är Vänsterpartiets sak att bestämma vilken ledare man ska ha. Ja, det är alldeles riktigt. Det håller jag med om. Vi skulle inte vilja att Socialdemokraterna bestämde vilken ledare Moderaterna ska ha. I samma andetag måste jag kunna säga: Ja, men det är faktiskt Socialdemokraternas sak vem man samarbetar med. Det har ni i era egna händer. Ändå väljer ni att samarbeta med ett parti som med största sannolikhet kommer att välja en ledare som kallar sig kommunist och som dessutom säger att han är stolt över det. Det är vad han säger.

Pär Nuder säger att han känner sig stolt och glad över att Gunnar Axén har citerat hans tal och att det nu finns i riksdagens protokoll. Men det är kanske lika viktigt att känna sig stolt över facit av de handlingar man gör och inte bara över att någon annan har citerat ett tal.

Anf. 141 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Herr talman! Vi samarbetar med Vänsterpartiet i 121 sakfrågor. Hur mycket en och annan vänsterpartist än önskar det så innebär inte detta 121-punktsprogram kommunismens förverkligande. Det är 121 sakfrågor som vi samarbetar kring.

Här kommer insinuationer om att Socialdemokraterna inte tar upp kampen mot kommunismen. Interpellanten talar om nazismen, om att torka blod och så vidare. Jag ska återkomma till blod i mitt allra sista anförande.

Jag känner mig djupt kränkt av detta försök att insinuera att vi inte gör vårt demokratiska renhållningsarbete. Vi samarbetar kring 121 sakfrågor. Analogt med det resonemang som ni för utgår jag från att ni inte en enda gång kommer att samarbeta med Vänsterpartiet i denna kammare i en enskild sakfråga. Ni kommer inte att samarbeta kring utnämningsspolitiken, som är aktuell, och inte kring flyktingpolitiken, som Erik Ullenhag är väldigt engagerad i och där Folkpartiet och Vänsterpartiet ofta hamnar på samma linje. Det kan ni inte göra, analogt med ert eget resonemang. Hur var det med blodet? Inte vill ni besudla er?

Vi utgår nu från att Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberallerna inte i en enda enskild sakfråga i framtiden kommer att samarbeta med Vänsterpartiet under ledning av Lars Ohly. Det är ett viktigt besked. Det ändrar hela kartan i det parlamentariska Sverige.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Svar på
interpellationer

Återigen: Det är sakfrågorna som vi samarbetar kring, och vi tänker fortsätta att samarbeta så länge det är bra för Sverige. Återigen: Vart Vänsterpartiet är på väg under sin nya ledare vet inte jag.

Ja, Erik Ullenhag, jag tycker att det är problem med personer som känner sig till kommunismen. Jag sade det i mitt svar. Jag är förvånad och upprörd över att en blivande partiledare för ett svenskt riksdagsparti år 2004 väljer att kalla sig för kommunist, allra helst i ljuset av att man gör anspråk på att ha vädrat ut kommunismen och att man dessutom, för ett antal år sedan, tog bort kommunismen från sitt partinamn. Det går naturligtvis inte ihop. Men det samarbete som vi har med Vänsterpartiet handlar om sakfrågor, ingenting annat.

Anf. 142 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Statsrådet Pär Nuder säger att han känner sig kränkt för att han beskylls för att inte sköta det politiska renhållningsarbetet. Jag undrar hur kränkta socialdemokraterna känner sig, de som lurades av Pär Nuders ord i Södertälje den där 1 maj, de som trodde på Pär Nuder när han sade: Vi socialdemokrater vill inte och tänker inte samarbeta med några kommunister i det nya seklet. Nu säger Pär Nuder: Det är bara 121 sakfrågor vi samarbetar kring, inklusive den ekonomiska politiken, förstås. Hur lurade känner sig inte väljarna? Är det inte på plats med en ursäkt till alla de socialdemokrater som tror att de kan lita på vad en ledande socialdemokratisk företrädare säger?

Att det är långt mellan socialdemokratiska ord och socialdemokratiska handlingar har vi fått tydliggjort här och i dag.

Jag skulle vilja rikta en stark vädjan till statsrådet Pär Nuder att faktiskt erkänna att han lurade väljarna medvetet inför förra valet.

Anf. 143 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Herr talman! Jag ska inte återupprepa vad jag har sagt. I stället ska jag till riksdagens protokoll läsa in min egen familjehistoria, apropå blod och torka av blod, som Gunnar Axén sade.

Jag har aldrig sett min farfar. Han finns begravd någonstans i Gulag. Han transporterades från Tartu till Tallinn – tror vi, för vi vet inte – på väg någonstans till sin dödsdom av sovjetkommunismen.

Det är min historia. Jag kommer så länge jag lever att bekämpa kommunismen. Jag vet betydligt bättre än herr interpellanten vad kommunismen har inneburit för mänskligheten. Jag upprörs varje gång någon kallar sig kommunist.

Samtidigt är jag beredd att ta ansvar för det Sverige som jag lever i. Om jag kan utforma en politik som gör livet lite drägligare för oss som lever här tillsammans med ett parti som faktiskt har vunnit förtroende av väljarna är jag beredd att göra det och pröva varje enskild sakfråga för sig. Jag är övertygad om att även Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberalerna kommer att göra det i slutändan. Jag har fått höra många bröstittoner här från talarstolen om att bryta banden med Vänsterpartiet. Lev upp till det själva resten av mandatperioden!

Jag utgår nu ifrån att ni inte en enda gång kommer att hamna på samma linje som Vänsterpartiet så länge de har en partiledare som kallar sig kommunist. Insinuera inte en gång till att vi inte tar upp kampen mot kommunismen! Vi är några stycken som har personliga ytterst bittra

erfarenheter av kommunismen. Vi tänker fortsätta att dra vårt strå till stacken varhelst det är, på första maj, från riksdagens talarstol, i mötet mellan människor, och bekämpa den ideologi som har varit så fruktansvärd för mänskligheten.

Prot. 2003/04:60
29 januari

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2003/04:FPM57 Företagsrelaterade tjänsters konkurrenskraft
KOM(2003)747 till näringsutskottet

14 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
2003/04:47 till socialutskottet

15 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelse
2003/04:63 Meddelande om kommande förslag om ändring av reglerna för överföring av periodiseringsfond och expansionsfond vid ombildning till aktiebolag

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 januari

2003/04:636 av *Sofia Larsen* (c) till statsrådet Morgan Johansson
Amningshjälpen

2003/04:637 av *Cecilia Wikström* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Vård i livets slutskede

2003/04:638 av *Kenneth Johansson* (c) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadsanpassningsbidrag

2003/04:639 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Vildsvinens härjningar i mark och skog

2003/04:640 av *Kjell-Erik Karlsson* (v) till miljöminister Lena Sommestad

Kerstinbomyran

2003/04:641 av *Lennart Axelsson* (s) till miljöminister Lena Sommestad
Glasåtervinning

2003/04:642 av *Gunnar Axén* (m) till finansminister Bosse Ringholm
Dubbelbeskattningsavtal med Taiwan

2003/04:643 av *Nina Lundström* (fp) till statsminister Göran Persson
Löftet om en statligt finansierad Mälartunnel

2003/04:644 av *Anna Grönlund* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Diskriminering av adopterade

2003/04:645 av *Lennart Axelsson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Butiksrån

den 29 januari

2003/04:646 av *Martin Andreasson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Situationen för HBT-personer i Makedonien

2003/04:647 av *Gudrun Schyman* (v) till utbildningsminister Thomas Östros

Sex- och samlevnadsundervisningen

2003/04:648 av *Inger Lundberg* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Rättssäkerhet

2003/04:649 av *Maria Larsson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Domstolars möjlighet att hemlighålla adresser

2003/04:650 av *Per-Olof Svensson* (s) till statsrådet Berit Andnor
Försäkringskassans handläggningstider

2003/04:651 av *Claes-Göran Brandin* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Halonförbudet på EU-fartyg

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 3 februari.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 28 januari

2003/04:566 av *Lars Ångström* (mp) till näringsminister Leif Pagrotsky
Åtgärder för storskalig introduktion av vindkraft

2003/04:568 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Fotoförbud i domstol

2003/04:569 av *Cecilia Wikström* (fp) till utbildningsminister Thomas Östros

Åtgärder mot antisemitism i skolorna

2003/04:570 av *Ulla Hoffmann* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Ryska krigsfångar

2003/04:571 av *Lennart Fremling* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Säkerheten vid flygning

2003/04:572 av *Owe Hellberg* (v) till finansminister Bosse Ringholm
Riksbankens ställning

2003/04:576 av *Erling Wälivaara* (kd) till utbildningsminister Thomas
Östros
Skolverkets kontroll av friskolor

2003/04:577 av *Henrik S Järrel* (m) till utbildningsminister Thomas
Östros

Gallring av kostnadsfri litteratur som kommit universitet och högskolor
till del

2003/04:578 av *Inger Davidson* (kd) till utbildningsminister Thomas
Östros

Studiemedelsberättigande flygutbildning till helikopterpilot

2003/04:579 av *Torsten Lindström* (kd) till utbildningsminister Thomas
Östros

Studiemedel

2003/04:580 av *Jan Emanuel Johansson* (s) till näringsminister Leif
Pagrotsky

Elsäkerhet

2003/04:599 av *Agne Hansson* (c) till utbildningsminister Thomas Östros
Ändringar i skollagen

2003/04:600 av *Gudrun Schyman* (v) till utbildningsminister Thomas
Östros

Kunskap om könsmaktsordningen i skolan

2003/04:601 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Läsinlärning

2003/04:602 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Utbildning på vetenskaplig grund

2003/04:603 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Antagningen till lärarutbildningen

2003/04:604 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Statens ansvar för lärarna

2003/04:605 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Att rusta lärarna

2003/04:606 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Kvalitet och jämförbarhet i Skolverkets inspektioner

2003/04:607 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Personals församlingstillhörighet

2003/04:608 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Samråd med föräldrar

2003/04:609 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Särbehandling av konfessionella friskolor

2003/04:616 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Barbro Holmberg

Flyktingar med eventuell koppling till terroristorganisationer

2003/04:618 av *Bengt-Anders Johansson* (m) till näringsminister Leif
Pagrotsky

Avverkning av skog i Valvträsk

Prot. 2003/04:60
29 januari

Prot. 2003/04:60
29 januari

2003/04:620 av *Krister Örnfjäder* (s) till utbildningsminister Thomas Östros

Avgift för skolresor

2003/04:621 av *Ann-Marie Fagerström* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Frisläppande efter begångna brott

den 29 januari

2003/04:622 av *Viviann Gerdin* (c) till finansminister Bosse Ringholm
Skatten på utebliven avkastning

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 februari.

18 § Kammaren åtskildes kl. 17.03.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.48,
av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 118 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Svar på interpellation 2003/04:215 om utveckling och tillväxt i nordöstra Skåne	1
Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	1
Anf. 2 LARS-IVAR ERICSON (c)	2
Anf. 3 CHRISTER NYLANDER (fp).....	3
Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	4
Anf. 5 LARS-IVAR ERICSON (c)	5
Anf. 6 CHRISTER NYLANDER (fp).....	6
Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	7
Anf. 8 LARS-IVAR ERICSON (c)	8
4 § Svar på interpellation 2003/04:225 om ökad tillväxt i Stockholmsregionen	8
Anf. 9 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	8
Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	10
Anf. 11 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	11
Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	12
Anf. 13 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	13
Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	13
Anf. 15 ANNA LILLIEHÖÖK (m).....	14
Anf. 16 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	14
5 § Svar på interpellation 2003/04:192 om ägarlägenheter	15
Anf. 17 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	15
Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (fp)	15
Anf. 19 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	16
Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (fp)	16
Anf. 21 LARS TYSKLIND (fp).....	17
Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	17
Anf. 23 NINA LUNDSTRÖM (fp)	18
6 § Svar på interpellation 2003/04:235 om fortsatta tingsrättsnedläggningar.....	18
Anf. 24 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	18
Anf. 25 RAGNWI MARCELIND (kd)	19
Anf. 26 HANS BACKMAN (fp).....	20
Anf. 27 JOHAN LINANDER (c).....	21
Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	22
Anf. 29 RAGNWI MARCELIND (kd)	23
Anf. 30 HANS BACKMAN (fp).....	24
Anf. 31 JOHAN LINANDER (c).....	25
Anf. 32 SVEN BERGSTRÖM (c).....	25
Anf. 33 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	27
Anf. 34 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	27
Anf. 35 RAGNWI MARCELIND (kd)	28
Anf. 36 SVEN BERGSTRÖM (c).....	29

Anf. 37 INGEMAR VÄNERLÖV (kd)	29
Anf. 38 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
Ajournering	31
Återupptagna förhandlingar	31
7 § Frågestund	31
Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN	31
<i>Jordbrukets konkurrensvillkor</i>	31
Anf. 40 CECILIA WIDEGREN (m).....	31
Anf. 41 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	31
Anf. 42 CECILIA WIDEGREN (m).....	32
Anf. 43 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	32
<i>Tillväxtfrämjande åtgärder</i>	32
Anf. 44 KARIN PILSÄTER (fp)	32
Anf. 45 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	33
Anf. 46 KARIN PILSÄTER (fp)	33
Anf. 47 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	33
<i>Den sociala situationen för studerande med barn</i>	34
Anf. 48 TORSTEN LINDSTRÖM (kd)	34
Anf. 49 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	34
Anf. 50 TORSTEN LINDSTRÖM (kd)	34
Anf. 51 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	35
<i>Medlemsavgifterna till EU</i>	35
Anf. 52 LENA EK (c)	35
Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	35
Anf. 54 LENA EK (c)	36
Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	36
<i>Schablonbeskattning</i>	37
Anf. 56 MARIE ENGSTRÖM (v)	37
Anf. 57 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	37
Anf. 58 MARIE ENGSTRÖM (v)	37
Anf. 59 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	38
<i>Flickor som skadar sig själva</i>	38
Anf. 60 ANA MARIA NARTI (fp).....	38
Anf. 61 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	38
Anf. 62 ANA MARIA NARTI (fp).....	39
Anf. 63 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	39
<i>Det svenska lantbrukets ekonomi</i>	39
Anf. 64 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	39
Anf. 65 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	39
Anf. 66 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	40
Anf. 67 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	40
<i>Väg 73</i>	40
Anf. 68 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	40
Anf. 69 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	40

Anf. 70 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	41
Anf. 71 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	41
<i>Finlands alkoholskattesänkning</i>	41
Anf. 72 TOBIAS BILLSTRÖM (m)	41
Anf. 73 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	42
Anf. 74 TOBIAS BILLSTRÖM (m)	42
Anf. 75 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	42
<i>Biståndet till Liberia</i>	43
Anf. 76 ROSITA RUNEGRUND (kd)	43
Anf. 77 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	43
Anf. 78 ROSITA RUNEGRUND (kd)	43
Anf. 79 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	43
<i>Marknadsföring riktad mot barn och ungdom</i>	44
Anf. 80 TOMAS ENEROTH (s)	44
Anf. 81 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	44
Anf. 82 TOMAS ENEROTH (s)	44
Anf. 83 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	45
<i>Arbetslösheten i byggsektorn</i>	45
Anf. 84 OWE HELLBERG (v)	45
Anf. 85 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	45
Anf. 86 OWE HELLBERG (v)	46
Anf. 87 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	46
<i>Socialförsäkringar på den nordiska arbetsmarknaden</i>	46
Anf. 88 RUNAR PATRIKSSON (fp)	46
Anf. 89 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	47
Anf. 90 RUNAR PATRIKSSON (fp)	47
Anf. 91 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	47
<i>WTO-förhandlingarna om global rättvisa</i>	48
Anf. 92 ANITA BRODÉN (fp)	48
Anf. 93 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	48
Anf. 94 ANITA BRODÉN (fp)	48
Anf. 95 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	48
Anf. 96 FÖRSTE VICE TALMANNEN	49
8 § Svar på interpellation 2003/04:237 om rätt signaler om rättssäkerhet	49
Anf. 97 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	49
Anf. 98 JÖRGEN JOHANSSON (c)	50
Anf. 99 RAGNWI MARCELIND (kd)	51
Anf. 100 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	52
Anf. 101 JÖRGEN JOHANSSON (c)	52
Anf. 102 RAGNWI MARCELIND (kd)	53
Anf. 103 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	53
9 § Svar på interpellation 2003/04:238 om en fjärde polishögskola i Sverige	54
Anf. 104 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	54
Anf. 105 ULF SJÖSTEN (m)	55
Anf. 106 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	56

Anf. 107	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	57
Anf. 108	ULF SJÖSTEN (m)	58
Anf. 109	ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	58
Anf. 110	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	58
Anf. 111	ULF SJÖSTEN (m)	59
Anf. 112	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	59
10 §	Svar på interpellationerna 2003/04:209 och 218 om	
	åtgärder mot ungdomsarbetslöshet	60
Anf. 113	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	60
Anf. 114	ANA MARIA NARTI (fp)	61
Anf. 115	CHRISTER NYLANDER (fp)	62
Anf. 116	LARS-IVAR ERICSON (c)	63
Anf. 117	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	64
Anf. 118	ANA MARIA NARTI (fp)	65
Anf. 119	CHRISTER NYLANDER (fp)	65
Anf. 120	LARS-IVAR ERICSON (c)	67
Anf. 121	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	67
Anf. 122	ANA MARIA NARTI (fp)	68
Anf. 123	CHRISTER NYLANDER (fp)	68
Anf. 124	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	69
11 §	Svar på interpellation 2003/04:227 om den demokratiska	
	processen och försäkringskassans eventuella	
	förstatligande	70
Anf. 125	Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	70
Anf. 126	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	70
Anf. 127	Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	71
Anf. 128	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	72
Anf. 129	Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	72
Anf. 130	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	73
Anf. 131	Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	73
12 §	Svar på interpellation 2003/04:207 om det framtida	
	samarbetet med Vänsterpartiet	73
Anf. 132	Statsrådet PÄR NUDER (s)	73
Anf. 133	GUNNAR AXÉN (m)	74
Anf. 134	ERIK ULLENHAG (fp)	75
Anf. 135	GUNNAR ANDRÉN (fp)	76
Anf. 136	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	77
Anf. 137	Statsrådet PÄR NUDER (s)	77
Anf. 138	GUNNAR AXÉN (m)	78
Anf. 139	ERIK ULLENHAG (fp)	78
Anf. 140	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	79
Anf. 141	Statsrådet PÄR NUDER (s)	79
Anf. 142	GUNNAR AXÉN (m)	80
Anf. 143	Statsrådet PÄR NUDER (s)	80
13 §	Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag	
	från Europeiska kommissionen	81
14 §	Hänvisning av ärende till utskott	81
15 §	Bordläggning	81

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	81	Prot. 2003/04:60
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	82	29 januari
18 § Kammaren åtskildes kl. 17.03.....	84	

Elanders Gotab, Stockholm 2004